

ПРОЕКТ!

Община Сапарева баня

ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА САПАРЕВА БАНЯ ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 година

Приета с Решение №, взето с протокол №..... /год.

СЪДЪРЖАНИЕ:

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	5
I.ВЪВЕДЕНИЕ	6
1.НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА, ЦЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОЦЕДУРИТЕ ПО СЪГЛАСУВАНЕТО Й	6
2.Обща характеристика на района	10
2.1.Кратка географска характеристика на територията на общината	10
2.1.1.Географско положение, транспортни оси	10
2.1.2.Поземлени и горски ресурси.....	13
2.1.3.Водни ресурси.	16
2.1.4.Подземни природни богатства.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.5.Защитени територии и чувствителни екосистеми.	18
1.2. Административно-териториална и социално-икономическа характеристика.	19
1.2.1. Население.....	19
1.2.2. Икономическо състояние.....	21
1.2.3. Производствен потенциал.	22
1.2.4. Селско и горско стопанство.	23
1.2.5. Туризм.	27
1.2.6. Брой кметства и населени места.	27
1.2.7. Население по кметства.....	28
1.2.8. Териториална близост.....	28
1.2.9. Структура на местните органи на самоуправление, имаща отношение към управлението на отпадъците.	29
1.3. Екологична характеристика.....	31
3. Обхват, цели и принципи на програмата.	32
3.1. Обхват.....	33
3.2. Цели.	33
3.3. Принципи.	34
II.ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	35
4.Анализ на състоянието на управлението на отпадъците.....	35
4.1.1.Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи.....	35

4.1.2 Анализ на Битови отпадъци	40
4.2.3.Анализ на Утайки от ПСОВ	41
4.2.4.Анализ на Строителни отпадъци	41
4.3.Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	41
4.4.Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции	49
4.5.Анализ и информация на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	50
4.6. Анализ за ефективността на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците	50
4.7. Анализ на необходимостта от изграждане на допълнителна инфраструктура	51
4.8.Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	52
4.9. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците	53
III. SWOT АНАЛИЗ.....	55
IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	58
4.1. Стратегически и оперативни цели	58
4.2. Алтернативи за постигане на целите	58
V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ.....	60
5.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.....	62
5.2. Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	71
5.3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	77
5.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.	
5.5. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.....	87
5.6. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци	91
5.7. Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците	99
5.8. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	105
VI. РАЗДЕЛ ШЕСТИ.....	108

VII. РАЗДЕЛ СЕДМИ.....	111
7. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинските програми за управление на отпадъците	111
7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	111
7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	111
7.3. Процедура за актуализация на програмата.....	112
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	113
8.1. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи.....	113
8.2. Анализ на отпадъците	124
8.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	138
8.5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	158
8.6. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	160
8.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците	165
8.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	168
ПРОГНОЗИ.....	

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата има за цел отразяване на актуалното състояние и планиране на дейностите с отпадъците на територията на Община Сапарева баня, в съответствие с нормативните изисквания. Управлението на отпадъците се осъществява с цел да се предотврати, намали и ограничи вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. Формулираните цели са съобразени с елементите на Националната програма за управление на отпадъците и Програмата за прилагане на Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъците.

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА, ЦЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОЦЕДУРИТЕ ПО СЪГЛАСУВАНЕТО Й

Настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Сапарева баня е изготвена за периода 2016-2020 г. на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (*Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г.*) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (*приет с Решение №831/22.12.2014 г. на МС*) и Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите.

В програмата са взети под внимание както европейските тенденции за решаване на проблемите с отпадъците, така и специфичните местни условия, заложи в Общинския план за развитие за периода 2014 -2020 г, в резултат на което са определени целите и приоритетите.

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците и Общинския план за развитие на Община Сапарева баня 2014-2020 г. Отчетено е обстоятелството, че Община Сапарева баня е член на Регионалното сдружение за управление на отпадъците - Дупница, в което се включват общините Дупница, Бобовдол, Кюстендил, Невестино, Сапарева баня, Трекляно.

Въз основа на това са определени целите и мерките за достигане на целите на програмата за периода 2014-2020 г.

Определени са целите и приоритетите на общината по отношение на управлението на отпадъците. Програмата е инструмент за подобряване на организацията за управление на

отпадъците в общината. Тя създава предпоставки количествата генерирани отпадъци от населението, селското стопанство и промишлеността да бъдат намалени. Предоставя устойчиви, икономически достъпни и законосъобразни услуги по управление на отпадъците на територията на общината в съответствие с действащото екологично законодателство, национални и местни политики и стратегии.

Програмата обхваща всички дейности свързани с управлението на отпадъците генерирани от територията на община Сапарева баня, като разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното обезвреждане. Предмет на програмата са битови отпадъци; строителни отпадъци; специфични потоци отпадъци – МРО; разделно събиране на рециклируеми отпадъци и компостиране на биологичноразградими отпадъци.

За постигане целите на програмата са разработени подпрограми целящи да подпомогнат изпълнението на всяка конкретна стратегическа цел, чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, както следва:

⇒ Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

- Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

⇒ Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

- Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

- Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците

- Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

- Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространни отпадъци

⇒ Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

- Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

⇒ Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

- Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Направен е анализ на съществуващото състояние по отношение управлението на отпадъците, на база на който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Към всяка подпрограма е разработен план за действие в които са посочени необходимите мерки, отговорните институции и необходимите финансови средства.

Основните резултати които се очакват от изпълнението на програмата са свързани с предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци; увеличаване на количествата на оползотворени отпадъци; подобряване на организацията по събиране и транспортиране, екологосъобразно обезвреждане, вкл. предотвратяване на риска за човешкото здраве.

Програма е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Програмата се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Програмата за управление на отпадъците на Община Сапарева баня обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- предотвратяване на образуването им;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане,

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на

ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните основни принципи:

- *„Предотвратяване“* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *„Разширена отговорност на производителя“* и *„замърсителят плаща“* - лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци, или замърсяват околната среда, или сегашните притежатели на отпадъците, трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- *„Превантивност“* - потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- *„Близост“* и *„самодостатъчност“* - отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- *„Участие на обществеността“* - съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

При разработване на програмата е анализирано подробно съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на Общината, на база на което са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Представени са всички съответни потоци от отпадъци, тяхното генериране, третиране и транспортиране. Описан е подробно статуса на съществуващата система за управление на отпадъците. Направена е прогноза за бъдещите потоци отпадъци, както и за свързаните с това потребности от нови системи за събиране и инсталации за подготовка за третиране, оползотворяване и депониране. Направено е и описание на общото управление на политиките за отпадъците и конкретните потоци отпадъци, както и илюстрация на спазване на йерархията за управление на отпадъците. Разработени са съответни подпрограми и план за действие, в който са посочени необходимите мерки, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване изпълнението на програмата. Същата е отворен документ, изпълнението на който се отчита, във връзка с планираните мерки и действия и тяхната обезпеченост подлежи на актуализация в процеса на осъществяването и.

Направен е преглед на организацията за управление на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителните кампании и предоставянето на информация. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания за разработването и.

Програмата е разработена от фирма МЕРИДИАН ЕООД, като е взето предвид мнението на всички заинтересованите страни от територията на общината. С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица, проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината. Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

С цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането и програмата се публикува на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана при промяна във фактическите и/или нормативните условия, вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

2. Обща характеристика на района

2.1. Кратка географска характеристика на територията на общината

2.1.1. Географско положение, транспортни оси.

Община Сапарева баня се намира в Югозападна България и заема североизточната част на област Кюстендил. Разположена е от 650м до 2700м надморска височина, непосредствено под северните склонове на Рила планина и южните склонове на планина Верила. Територията на общината е 180,9 кв. км, което представлява 6% от общата площ на област Кюстендил и 0,9% от територията на Югозападния район за планиране (ЮЗРП). Разположението на общината ѝ дава важно предимство, както и относителната близост и добрите транспортни връзки със столицата София и областния център Кюстендил и границата с икономически по-добре развитата община Дупница.

Транспортни оси.

В близост до Сапарева баня минава една от основните пътни артерии в страната – международен път Е-79, част от международен транспортен коридор № 4.

Община Сапарева баня граничи с общините Самоков /Софийска област/, Рила и Дупница /Кюстендилска област/.

Фиг. № 1 . Карта на област Кюстендил

Основният транспорт в община Сапарева баня е автомобилният. Територията изцяло се обслужва от него, поради което състоянието на пътищата е от голямо значение за нормалния живот, както и за функционирането и развитието на икономиката.

Като цяло общината има добре изградена пътна мрежа, която с малки изключения позволява относително бърз достъп от населените места до общинския център и до националната пътна мрежа, включително и при зимни условия. Пътищата от общинската пътна мрежа се поддържат целогодишно и са в добро състояние.

Транспортната достъпност и обслужването на населените места в общината са на добро ниво. Втори и трети клас пътища от Републиканската пътна мрежа осигуряват достъпа до територията на общината, общинския център и селата. Само едно от селата се обслужва от общински път.

Транспортните услуги в община Сапарева баня са представени от автобусните превози, които се осъществяват от частни фирми по утвърдена общинска транспортна схема и пътническа въжена линия с капацитет 80 – 100 хил. души годишно. Основен проблем, освен състоянието на автобусния парк, което не отговаря на съвременните изисквания, е и прекратяване на договорните взаимоотношения (превоз до с. Паничище), поради слабия пътничкопоток. В следствие, на което връзката гр. Сапарева баня - с. Паничище, се осигурява от маршрутни таксите.

В общината са въведени редица социални облекчения (пътувания по намалени цени) за някои категории редовно пътуващи граждани, като: учители, ученици, инвалиди, медицински работници и др. Осъществяват се и допълнителни и специализирани превози за ученици с автобуси, собственост на общината.

Съществуват възможности за развитие на атракционен транспорт и екотранспорт, като алтернатива на автомобилния /изграждане на пътнически въжени линии, в участъците, в които е технологично допустимо, в отговор на тенденцията за съхранение на околната среда и екологичното равновесие/.

На територията на община Сапарева няма железопътен транспорт. Връзката ѝ посредством ж.п. транспорт, се осъществява от ж.п. гара Дупница, до която има редовна автобусна линия Сапарево – Дупница – Сапарево. Разписанието на автобусите е съобразено с това на влаковете от и за София и автобусите за София, Кюстендил, Благоевград и др.

Общината е разположена в близост до три летища (София, Солун, Долна баня), като на територията ѝ се намира и нефункциониращо военно такова.

Общинската система за телекомуникации е представена от две поделения, предоставящи услуги в тази област – „Пощенски съобщения“ и „Далекосъобщения“.

Всички населени места са телефониризани, но броят на стационарните телефони намалява за сметка на мобилните. В общината е налице покритие и на трите основни мобилни оператори за България.

Пощенското обслужване на територията се осъществява от районна пощенска станция (РПС) - Сапарева баня, клон на Софийското ТП на „Български пощи“ АД. Във всяко населено място в общината има подразделение на РПС - Сапарева баня. В неговите офиси се извършва широк спектър от услуги – освен типична пощенска експлоатация, клонът осъществява и финансово - разплащателни услуги, включително плащания на комунални услуги.

Достъп до интернет е главен бизнес и комуникационен ресурс. Неговата доставка за територията на община Сапарева баня по кабел (телефонни и телевизионни оператори) и безжично (мобилни оператори и сателитни телевизионни оператори), се развива динамично през последните години. Очаква се цената на интернет достъпа да става все по-ниска, при все по-висока скорост, с преимущество на оптично окабеляване за бизнеса и институциите и персонален безжичен достъп.

2.1.2. Природни ресурси

Релеф

Община Сапарева баня е разположена на територия с разнообразен релеф, включващ равнинна част от Дупнишката котловина и част от долината на река Джерман, стръмните склонове на Рила към Сапарева баня и с. Овчарци и ниската планинска верига със заоблени и лесно достъпни склонове на Верила.

Надморската височина варира в големи граници, от 650м до над 2600 метра, което е причина за разнообразния физикогеографски облик на общината. Средната надморска височина е около 750 м, като релефът тук може да се отнесе към типа на хълмисто – нископланинския релеф.

Територията на общината се пресича в посока югоизток-северозапад-запад от р. Джерман. По пътя си тя приема няколко рилски притока – р. Горица, р. Отовица, р. Скакавица, р. Валявица. Друга речна единица е р. Джубрена.

Планинският склон на Северозападна Рила е стръмен и силно пресечен. Той е изграден от кристалинни шисти – предимно гнайси, гранит, гранитогнайси и др. Склонът на Верила е по - полегат и е изграден от кристалинни шисти – гнайси, слюдени шисти и др. Среща се и гранит.

Дупнишката котловина има тектонски произход. Котловинното равнище (полето) има плосък релеф и се характеризира с преобладаващ акумулативен процес. Полето е изградено от алувиални и делувиялни материали (кватернерни чакъли и пясъци), които са изградени главно от кристалинни шисти – гнайси. Срещат се и гранити, гранитогнайси и др. Те представляват акумулативна повърхнина, която в по - голямата си част е заета от реките Джерман и Джубрена и вододелът между тях.

Климат

В климатично отношение, районът на община Сапарева баня попада в умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична такава. Климатът е

сравнително мек поради частичното проникване на въздушни маси от Средиземноморието. Котловинният характер на релефа е причина за създаване условия за образуване на температурни инверсии.

Средната месечна температура през януари е 00 С, а през юли 22,0 С. Средната годишна температура е 11,50 С.

Валежите са неравномерно разпределени по сезони. Средната годишна сума на валежите е 744 мм на кв.м. Наблюдават се засушавания през август и септември, а през зимата в равнинните части снеговалежите са краткотрайни и малки по количество, докато във високите части на планината те са значително по - обилни и продължителността на снегозадържането продължава до края на месец май.

Климатът във високите части югоизточно от Сапарева баня до местността Паничище е особен вариант планински климат, а над Паничище – влажен и студен. В тази част максималните валежи в дъждовните години са над 1000 мм на кв.м, с два максимума - през декември и юни.

Почви

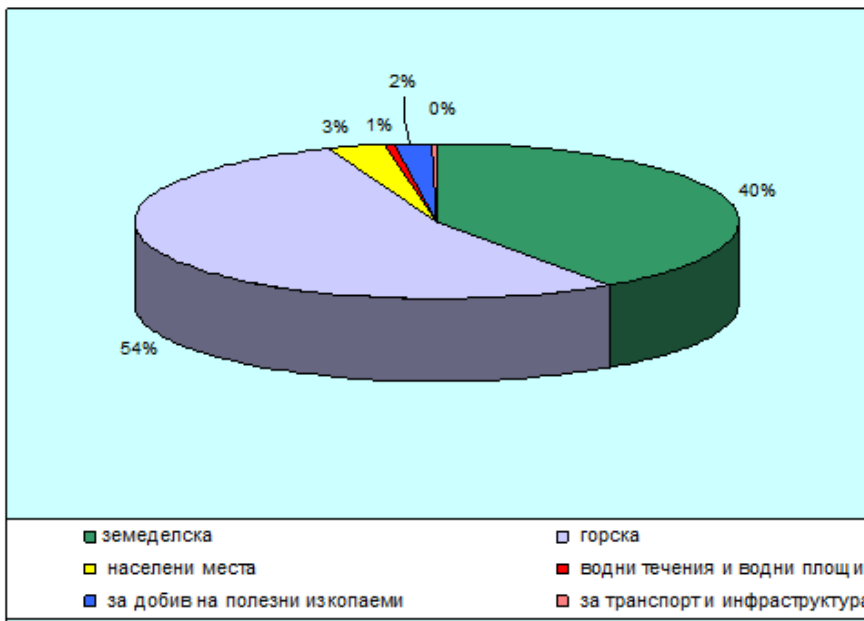
Община Сапарева баня не се отличава с особено разнообразие по отношение на установените почвени различия. Най-високите части от територията ѝ са покрити с кафяви горски почви, като в района на разпространението им ерозията е силно развита. В по - ниските части обикновено са разположени канелени горски почви, делувиялни почви, делувиялно - ливадни почви, алувиално - делувиялни почви и алувиално - делувиялно ливадни.

2.1.3. Поземлени и горски ресурси

Общият размер на територията на община Сапарева баня е 180 921 дка, което представлява 5,9 % от територията на Кюстендилска област, 94% от които земеделски и горски площи. Една трета от територията на общината е включена в НП „Рила”.

Характерът на релефа на общината е дал отпечатък върху структурата на поземлените ресурси. От общата площ на територията, с най - висок относителен дял са горските - 64 741 дка (36% при средно за страната 33,5%) и земеделските територии - 81 493 дка (42,0% от площта на общината при средно за страната 57,4%).

Фиг. 2: Разпределение на площта на община Сапарева баня по видове територии

Източник: НСИ

Общата площ на обработваемата земя е 36 948 дка (18,3 % от територията на общината). Поливните площи са 7 300 дка или около 24% от обработваемата земеделска земя. Нивите са с обща площ 28 243 дка, трайните насаждения – 1 405 дка; ливади, пасища мери – 44 545 дка и други обработваеми земи – 80 дка.

Необработваемата земя заема площ от 143 785 дка. От нея най - голям дял заемат горите –95 000 дка, или 52 % от територията на общината. Лесистостта на територията е значително по - висока от средната за страната – 33,7 %.

С най-голяма площ е землището на гр. Сапарева баня – 79 383 дка, или 43,9 % от цялата територия на общината. Следват землищата на селата Сапарево с 54 151 дка (29,9%), Ресилово – 27 920 дка (15,5%) и Овчарци – 19 257 дка (10,7%). Село Паничище е обявено за населено място сравнително скоро и няма обособено землище.

Земеделските територии заемат площ от 81 493 дка, или 42,0% от територията на общината. Най - голяма е площта им в землището на гр. Сапарева баня, като с малка разлика е площта им в землището на с. Сапарево (54 151 дка).

Отнесени спрямо общата площ на землищата, относителният дял на земеделските територии е следният: в землището на с. Овчарци – 15,5%, на с. Ресилово – 17,8%, на гр. Сапарева баня – 35,8% и на с. Сапарево –30,8 %.

Обработваемата земя в земеделските територии е с обща площ 36 948 дка – 17,4 % от територията на общината. Най - много обработваема земя има в землището на гр. Сапарева баня – 10 918 дка, следват селата Сапарево –8 500 дка, Ресилово – 6 780 дка и Овчарци – 3 450 дка.

Мерите, ливадите и пасищата заемат площ от 32 730 дка, а високопланинските пасища – 11 813 дка, или общо 44 545 дка. Заедно с обработваемата земя, те формират т.н. стопанисвана земя – общо 74 193 дка, или 41,0 % от територията на общината.

Останалата част от земеделските територии се заема от други необработваеми земи с обща площ 4 374 дка. От тях, 483 дка са заети от полски пътища, шосета и други, а 2 014 дка са непригодни земи - скали, пясъци и др.

Горските територии включват площта на Държавния горски фонд и заемат най - голямата част от територията на общината – 95 032 дка или 52,6 %. Относителният им дял спрямо територията на землищата варира в широки граници – от 28,6% в землището на с. Овчарци до 61,2 % в землището на гр. Сапарева баня, където са разположени половината от горските територии на общината.

Залесената част от горските територии е 34 987 дка.

Територията на водните течения и водните площи заема 1 014 дка.

Площта на депата за отпадъци е само 13 454 дка в землището на гр. Сапарева баня.

Териториите за добив на полезни изкопаеми са 3 247 дка или близо 2% от територията на общината, но нямат национална значимост и стопанско приложение.

Останалата част от територията на общината се заема от територии за транспорт и инфраструктура с обща площ 674 дка. От тях 308 дка са пътища от републиканската пътна мрежа, 55 дка местни и ведомствени пътища, 307 дка летища и 4 дка наземни проводни и инженерни съоръжения.

От общата територия на общината 41 538 дка (или 23%) са частна собственост, заета от ниви, трайни насаждения, ливади, земи по §4 от ЗСПЗЗ, мери и пасища.

Държавна собственост са 126 387 дка, или 69,9 % от територията на общината. Това са земите на Държавния горски фонд, Държавния поземлен фонд, реките, каналите, пътищата, летище и др.

Общинска е собствеността върху 6 972 дка – обработваеми земи, мери и пасища, полски пътища, негодни земи и др.

На религиозни организации е собствеността върху 25 дка ливади.

В групата “Друга собственост” – 6 416 дка, са включени селищните територии на населените места, село Паничище, промишлени и складови зони и застроени обекти извън населените места, част от мерите и пасищата.

Най - малък относителен дял, 1% и 0,4%, имат съответно водните течения и водни площи и териториите за транспорт и инфраструктура.

Налични земи по чл. 19 от ЗСПЗЗ на територията на общината са както следва:

- с. Сапарево – 3 642,258 дка; с. Овчарци – 984,017 дка; с. Ресигово – 1 570,068 дка;
- гр. Сапарева баня – 2 187 дка.

Необходими са разяснителни кампании сред частните собствениците на земеделски земи и гори за възможностите за постигане на модерно управление и усвояване на средства по оперативните програми. Кампаниите следва да осигурят:

- научно обезпечаване на предложените модели на управление;
- правни способи и средства за окрупняване на ресурса;
- информация за приложими добри европейски практики;
- възможности за обединяване усилията на собствениците в общи проекти.

2.1.4. Водни ресурси.

Водните ресурси на община Сапарева баня имат определящо въздействие върху нейното развитие. Уникално е съчетанието от топли минерални извори и планинска изворна вода. Основните характеристики на водния потенциал на общината са:

- висока водообилност на територията. Най-голямата река, която пресича територията на общината в посока югоизток – северозапад - запад, е р.Джерман. По пътя си, тя приема няколко рилски притока – р. Горица, р. Отовица, р. Валявица, р. Скакавица и р. Джубрена. Водният дебит на реките е непостоянен, с пролетен максимум и минимум през месеците юли и август.

- наличие на езерно богатство с изключителна ценност – живописната група на Седемте Рилски езера, ез. Паничище, ез Скакавица, Сухото езеро;

- естетическо въздействие и разнообразяване на природния ландшафт - бистрата вода на реките, рибното богатство, липсата на замърсители, красивите водопади и прагове, повишават качеството на природния потенциал на общината;

- два микроязовира и каскадата “Джерман - Скакавица“;

- наличие на минерални извори с лечебни свойства и топлинен потенциал;

- гейзерът с температура 103°C, който е най - горещият извор в континентална Европа.Сапарева баня е изключително богата на планинска изворна вода и на термални води. В района се намират две термални зони - източна и западна, отстоящи една от друга на 250 - 300 м. В източната зона има един минерален извор - “Парилото”, а в западната зона има три минерални извора. Почти всички извори са каптирани и са с дебит 12 л./сек. Водите им са най - богатите по съдържание на сероводород в България /15,5 мг на 1л вода/. Минералната вода в Сапарева баня спада към групата на специфичните. Температурата при нейния извор е 103 °C. Характеризира се като хипертермална, сулфатно - хидрокарбонатна, натриева, флуорна, силициева и сулфидна с обща минерализация – 678 мгл/л. Сапаревобанската минерална вода е бистра, безцветна, с мирис на сероводород. Водата не е подходяща за пиене.

Община Сапарева баня притежава Решение № 25/02.02.2011г. за безвъзмездно предоставяне за управление и ползване на находище на минерална вода – изключителна държавна собственост №

67 от Приложение № 2 от Закона за водите, включително водовземните съоръжения – сондаж №1 хг, каптиран извор „КЕИ-Галерията” и сондаж №10 „Гейзера”. Разрешението е издадено от Министерство на околната среда и водите за срок от 25 години. Характеристики на находище Сапарева баня:

- Дебит 16.0 л/сек.
- Минерален водоизточник каптаж „Галерията”;
- Дебит 1.5 л/сек, температура – 56%;
- Минерален водоизточник С н – 1хг;
- Дебит 14.5 л/сек, температура – 98%;
- Минерален водоизточник С н – 10 ”Гейзера”.

Термалните извори се използват в няколко направления:

- ❖ балнеолечение и СПА туризъм;
- ❖ възобновяем източник на енергия – на този етап само за геотермално отопление;
- ❖ туристическа атракция.

В момента основното предназначение на минералните извори е за нуждите на Специализираната болница за рехабилитация и балнеолечение, частни хотели за СПА процедури и балнеолечение, отопление на публични общински сгради, включващи здравни заведения, училища, детски градини, обществени сгради.

Изключително ценен ресурс за общината представлява Гейзерът - фонтан, чиято температура достига 103 °С и е най-горещият минерален извор в България и континентална Европа. България е на второ място в света, след Исландия, по ресурс от минерални води. Гейзерът в Сапарева баня се нарежда на второ място по топлина на водите си и е сред едни от най - горещите в света, а именно: Мамутовите горещи извори, Йелоустоун, САЩ; Горещият извор Atami Onsen, Япония; Термалният извор Deildartunguhver, Исландия; Горещите извори Ainsworth, Британска Колумбия, Канада; Маймунските горещи извори Jigokudani, Япония; Травертиновите извори, Калифорния, САЩ.

Планинската вода се използва в няколко направления:

- питейни нужди за населението;
- вода за напояване на земеделските площи;
- възобновяем източник на енергия;
- туристическа атракция.

Общината разполага с два микроязовира и каскадата “Джерман - Скакавица“, които осигуряват достатъчен ресурс за напояване, но поради амортизирани и разрушени поливни съоръжения и отсъствие на организирани площи за напояване, той не се оползотворява пълноценно.

На територията на общината се намират и изключително ценната и живописна група на Седемте Рилски езера – най – посещавана лятна дестинация в България, както и ез. Паничище. Те са атрактивна част от туристическите маршрути на Национален парк „Рила“.

Горещите минерални извори са благоприятна предпоставка за развитието на здравен туризъм и балнеолечение в общината. Тук могат да бъдат изградени още балнеоложки и СПА центрове, плувни басейни, комплекси за отдых и спортни центрове. Община Сапарева баня предвижда изграждането и на геотермална електроцентрала, която да задоволява частично нуждите от ел.енергия в региона.

Въпреки уникалните си природни богатства, община Сапарева баня не използва пълноценно потенциалът на горещите минерални води. За по-ефективно им ползване е необходимо да се извърши сондаж на още един кладенец, както и да се прокопае съществуващият, тъй както през годините отворът му значително се е стеснил от минералните отлагания, което е довело до намаляване на дебита на извиращата вода и затрудняване на използваемостта му.

Използването на водния ресурс на територията на общината дава основание за следните изводи:

- Няма режим на водоснабдяване - богатият воден ресурс се оползотворява за водоснабдяване на населените места.
- Наличният ресурс за напояване не се оползотворява поради амортизирани и разрушени поливни съоръжения и отсъствие на организирани площи за напояване.
- Използването на съществуващия потенциал от минерални води е в рамките на 40% и то с недостатъчна стопанска ефективност.
- Налице са предпоставки за изграждане на ВЕЦ - ове за производство на ел. енергия.
- Необходимо е изграждането на геотермална централа за производство на ел. енергия.
- Належащо е извършването на нови сондажи за осигуряване на по - голям дебит на минерална вода.
- Налице е достатъчен воден обем за производство на изкуствен сняг.

2.1.5. Защитени територии и чувствителни екосистеми.

На територията на община Сапарева баня се намират редица защитени зони, както и част от Национален парк „Рила“, включен в Националната екологична мрежа „Натура 2000“. Общата му площ е 4309,9 ха, като залесената част е 3191,8 ха, а незалесената 1118,1 ха. Паркът Рила е създаден поради голямото разнообразие на растителен и животински свят, както и поради

наличието на застрашени от изчезване видове, като малък орел, египетски лешояд, сокол скитник, записани в Червената книга на България.

За планинските участъци са характерни редки растителни видове, защитени от закона и включени в Червената книга на България и на Европа - рилско подрумче, жълта тиква, рилски ревен, златиста кандилка, българско омайниче, рилска иглика, кръглолистна росянка и др.

От защитените територии в границите на община Сапарева баня се намират:

- Природен резерват “Скакавица” с обща площ 83,0 ха, създаден с цел запазването на беломуровите насаждения;
- Природна забележителност водопад “Горица”, с обща незалесена площ 1,1 ха;
- Част от НП “Рила”, с обща площ 4309,9 ха, от нея залесена 3191,8 ха и незалесена 1118,1 ха, който е включен в европейската екологична мрежа НАТУРА 2000;
- На територията на общината, в землищата на селата Ресилово и Овчарци, се намира вододайна зона “Овчарци”, воснабдителен източник за селата Овчарци, Ресилово, Самораново и гр. Дупница. Общата площ на вододайната зона е 919,3 ха, от която залесена 815,3 ха и незалесена 104,0 ха.
- В мрежата „Натура 2000”, попада и защитена зона „Верила” с площ 6 443.42 ха в планина Верила, съгласно Директива за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

1.2. Административно-териториална и социално-икономическа характеристика.

Община Сапарева баня, област Кюстендил, е създадена с Указ 2932 от 27.09.1983г. на ДС на НРБ (обн. в ДВ бр. 76 от 30.09.1983г.) с административен център гр. Сапарева баня. Включва населените места: Сапарева баня, Овчарци и Ресилово, които са отделени от община Дупница (Ст. Димитров). До учредяването на Княжество България, селищата Сапарево и Баня са се водили като едно село. След това, Баня е преименувана в село Горна баня, каквото е и името на селището до 1943 г. Със заповед № 168 на МС от 22 януари 1943 г., селото е преименувано и получава названието Сапарева баня.

1.2.1. Население.

Община Сапарева баня е на четвърто място по население и на осмо място по територия сред общините в област Кюстендил. В Сапарева баня живее около 5,2% от населението на областта към 01.02.2011г. (7 540 души към 01.02.2011 г.) и 5,57% от населението на областта към 31.12.2015г. (7 024 души към 31.12.2015 г.). Най - голяма е концентрацията на населението в общините Кюстендил и Дупница – 76% от общия брой жители на областта. Средната гъстота на населението в община Сапарева баня (41,7 души на кв. км) е малко по - висока от средната стойност за област Кюстендил (39,1 души на кв. км) и по – ниска от средната гъстота за ЮЗР

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

(104,1) и за страната (67,6). По брой населени места (5), община Сапарева баня, както и община Рила, са най - малките в област Кюстендил.

Таблица № 1: Основни данни за община Сапарева баня и останалите общини в област Кюстендил при последното преброяване през 2011 г.

Район, област, община	Територия кв. км	Население брой 2011 г.	Гъстота на населението за 2011 г. (души на кв.км.)	Населени места (брой)	Градове (брой)	Села (брой)
Област Кюстендил	3051,5	136698	44.8	182	7	175
Община Бобов дол	206,2	9067	44	18	1	17
Община Бобошево	135,1	2870	21.2	12	1	11
Община Дупница	329,1	44988	136.7	17	1	16
Община Кочериново	182,3	5214	28.6	11	1	10
Община Кюстендил	959,4	60681	63.3	72	1	71
Община Невестино	439,7	2821	6.4	23	-	23
Община Рила	361,0	2888	8.0	5	1	4
Община Сапарева баня	180,9	7540	41.7	5	1	4
Община Трекляно	257,8	629	2.4	19	-	19

Източник: НСИ отчетени при официалното преброявания през 2011 г.

Таблица № 2: Данни за населението по пол и местоживееене в община Сапарева баня и останалите общини в област Кюстендил при към 31.12.2015г

Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Кюстендил	126014	61371	64643	87083	42126	44957	38931	19245	19686
Бобов дол	8142	4280	3862	5270	2803	2467	2872	1477	1395
Бобошево	2888	1423	1465	1207	572	635	1681	851	830
Дупница	41551	20048	21503	31147	14930	16217	10404	5118	5286
Кочериново	4837	2323	2514	2174	1033	1141	2663	1290	1373
Кюстендил	55706	26861	28845	41380	19887	21493	14326	6974	7352
Невестино	2288	1155	1133	-	-	-	2288	1155	1133
Рила	2689	1306	1383	2275	1102	1173	414	204	210
Сапарева баня	7024	3487	3537	3630	1799	1831	3394	1688	1706
Трекляно	889	488	401	-	-	-	889	488	401

Източник: НСИ Отчет към 31.12. 2015

Таблица № 3: Данни за населението по пол и населени места в община Сапарева баня към 31.12.2015г

ЕКАТТЕ	Области Общини Населени места	Общо	Мъже	Жени
--------	-------------------------------	------	------	------

10	Област Кюстендил	126 014	61 371	64 643
1041	Сапарева баня	7024	3487	3537
53254	с.Овчарци	988	487	501
62520	с.Ресилово	1203	599	604
65365	гр.Сапарева баня	3630	1799	1831
65379	с.Сапарево	1203	602	601

Източник: НСИ Отчет към 31.12. 2015

1.2.2. Икономическо състояние.

Ниската заетост, високите нива на безработица и неблагоприятните възможности и перспективи за икономическа дейност на регионално и общодържавно ниво, рефлектират пряко и върху активността и пазара на труда и в рамките на община Сапарева баня.

С оглед на горепосоченото, е необходимо набелязване на цели и действия за овладяване на неблагоприятните тенденции, чрез подпомагане на сруктуроопределящите отрасли от една страна и ограничаване на отрицателното въздействие на факторите върху заетостта.

Една от целите на стратегия “Европа 2020” е нивото на заетостта на населението на възраст 20-64 години да нарасне от 69 % до поне 75 % (национална цел на България), включително чрез по - голямо участие на жените, по - възрастните работници и по - добрата интеграция на мигрантите в работната сила. Полезен инструмент за постигане на тази цел е трудовата миграция. Всекидневни трудови мигранти са заетите икономически активни лица, които живеят в едно населено място и пътуват до друго населено място, в което работят. Явлението „всекидневна миграция“ е тясно свързано с икономическото състояние на населените места, тяхното местоположение и инфраструктура, както и с наличието и характеристиките на работната сила в тях. Значението на този процес за обществото е голямо, тъй като участието във всекидневните пътувания, за разлика от постоянното преселване не води до обезлюдяване на населени места или до нарушаване на възрастовата структура на населението.

Икономически активното население в община Сапарева баня възлиза на 3 102 души, което е 46,46% от жителите на територията. От тях, заетите лица са 83,1% (2 577 души), като безработните лица са средно 525 души или 16,9% от отчетеното икономически активно население.

По официални данни на Агенция по заетостта, Дирекция „Бюро по труда” – гр. Дупница, броят на регистрираните безработни лица на територията на община Сапарева баня за 2014г, е 597 души. Т.е. коефициентът на безработица за територията се определя на 13%, което го прави една от най - високите стойности за област Кюстендил.

Таблица № 4: Брой регистрирани безработни лица в община Сапарева баня 2011 - 2014 г.

Година	2011	2012	2013	2014
--------	------	------	------	------

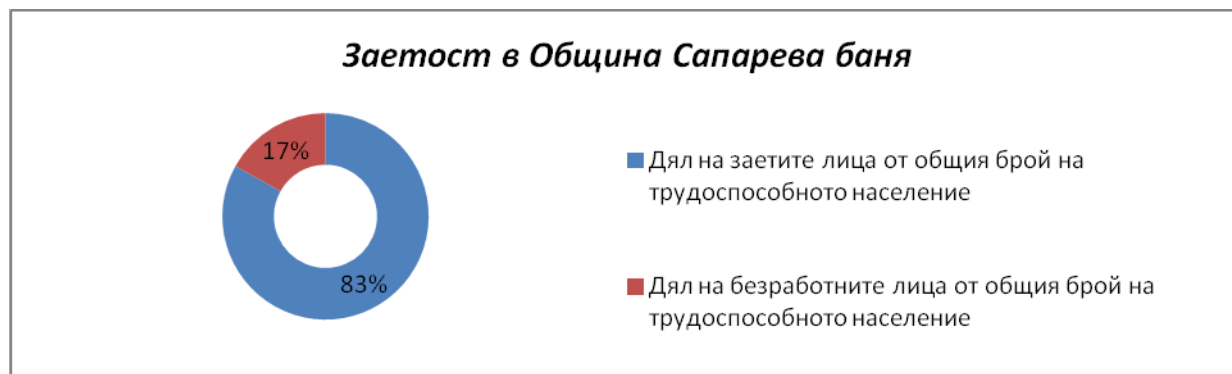
Брой регистрирани лица	479	589	579	597
в т.ч. жени	240	321	275	294

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – гр. Дупница

От горната таблица е видно, че относителният дял на жените в регистрираните безработни лица през анализирания период, е средно около 50%.

Най - голям относителен дял във възрастовата структура на безработицата имат лицата над 45-годишна възраст (около 49%). Около 33% от безработните са на възраст между 30 и 45 години. Младите хора до 29 годишна възраст са средно 18% от всички регистрирани безработни за периода 2011 – 2014г.

Фигура № 3 Заетост в Община Сапарева баня

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – гр. Дупница

1.2.3. Производствен потенциал.

Промисленост

Промислеността е слабо развит отрасъл, нетипичен за района на община Сапарева баня. На територията на общината има две фурни, един дървообработващ цех, три шивашки предприятия, една строителна фирма с бетонов възел, транспортни фирми за превоз на пътници и товари. Структурата на промислеността не притежава доминиращ характер над останалите отраслови структури.

Икономиката на Сапарева баня може да се дефинира като моноструктурна и обслужващо-промислена. Формира се основно от производства на шивашката /три шивашки цеха/, хранително-вкусовата и преработвателна - две фурни и дървопреработвателната промисленост /много слаба, само едно работещо предприятие/ и строителното предприемачество. Развити са и някои форми на промишлени услуги.

Таблица № 5: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Сапарева баня за 2012г. по групи предприятия според броя на заетите

Групи предприятия	Предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи на дейността	Печалба	Загуба
	Брой	Хиляди левове					
Микро до 9 заети	218	7 042	15 284	14 367	14 930	-	751
Малки от 10 до 49	21	11 344	12 973	12 396	11 355	1 550	-
Средни от 50 до 249	3	2 279	2 309	2 274	2 001	-	-
Големи над 250	-	-	-	-	-	-	-
Сапарева баня - общо	242	20 665	30 566	29 037	28 286	2 936	1 009

Източник: ТСБ - Кюстендил

Икономическото развитие на Сапарева баня през последните години не се характеризира с динамика, като общата икономическа криза и лошата бизнес среда, като цяло, се отразяват негативно на финансовите резултати на предприятията от общината.

Строителство

Строителството е слабо изразен сектор, който е засегнат сериозно от продължаващата криза в световен мащаб. В тази връзка под пряко влияние на кризата е и дейността на отрасъла в община Сапарева баня.

На база информацията от таб. 14, към 2012г. в сектора оперират 13 предприятия, с приходи от дейността 3 354 хил. лв., които съставляват около 11% от приходите от икономически дейности на територията на Сапарева баня. Към настоящия момент, в общината реално функционира една строителна фирма с бетонов възел.

1.2.4. Селско и горско стопанство.

Селско стопанство

Селското стопанство не е основен отрасъл и заема малък относителен дял в общинската икономика на Сапарева баня. Притежава потенциал за развитие, т.к. 40% от площта на общината се класифицира като земеделска земя. Благодарение на климатичните и природни дадености, подходящо е развитието на направленията овощарство, млечно говедовъдство, както и на оранжерийното производство.

Показател	2011	2012	2013	2014
-----------	------	------	------	------

Брой земеделски производители	34	49	70	65
Брой земеделски кооперации	3	3	3	3

Таблица № 6: Земеделски производители и кооперации в община Сапарева баня за 2011-2014 г.

Източник: ОДЗ – Кюстендил

Наличието и планираната реконструкция на находящите се на територията на община Сапарева баня, микроязовири за напояване, ще спомогнат за повишаване производителността, а оттам и конкурентноспособността на селскостопанската продукция и ще стимулира възстановяването на масивите трайни насаждения, които могат да се превърнат в сериозен източник на временна заетост за местното население. Налице са условия, също така, за развитие на пчеларство и животновъдство.

Природният и ресурсен потенциал, от друга страна, създава предпоставки за развитие на екологично земеделие и биопроизводство, които биха дали добавена стойност на предоставяните услуги в направленията туризъм и балнеология.

В резултат от реформите в селското стопанство, изразяващи се главно в ликвидиране на едрите форми на стопанисване на земята и преминаването на животновъдството почти изцяло в личните стопанства, се наблюдава значителен спад в броя на селскостопанските животни, която тенденция, освен в национален мащаб, е характерна и за община Сапарева баня.

За общината е типичен районът с преобладаващ планински характер и с висок относителен дял на тревните площи - 9 359 дка естествени ливади, 23 371 дка мери и пасища, 11 813 дка високопланински пасища.

Съотношението „тревни площи към ниви“, до голяма степен, определя екстензивният характер на земеделието в общината и специализацията в говедовъдство, овцевъдство и козевъдство, базирани на производството на сено от естествените ливади и ползване на значителния размер мери и пасища, чийто потенциал не се използва пълноценно.

Полупланинският и планински характер на територията дава възможност за производство на груби и зърнени фуражи, а съществуващите мери и пасища, особено алпийските, позволяват развитието на животновъдство и то най - вече на смесено направление – за мляко и месо, както и развитие на овцевъдството в направление мляко, месо и вълна. Обширните високопланински пасища дават възможност за лагеруване на животните през летния сезон. Съществуващите условия позволяват отглеждането на около 400 говеда и на около 1700 овце.

Към настоящия момент, водещи подотрасли на местното животновъдство са говедовъдство и овцевъдството. В козевъдството и свиневъдството се забелязва спад, а пчеларството е с лек ръст на броя отглеждани пчелни семейства. Броят на конете през 2013г. е 339, като се използват предимно за работа и туризъм.

Говедовъдството е изцяло съсредоточено в частния сектор, където е преобладаващ броя на дребните ферми (1-3 крави), като има и пет средни (5-15 крави / биволици). Големите кравеферми са три /15-50 крави/. Животните са пръснати в частните земеделски стопанства и се отглеждат основно за лични нужди.

На територията на общината съществуват 13 големи овцеферми /100-300 глави/ и 15 средни /до 15 броя/. Изградени са три козеферми.

Броят на говедата на територията на общината, в края на 2012 г е 1 106 глави, от които крави – 900. Не може да се говори за определено застъпени породи, заради безконтролното осеменяване. Затова стадата са популация на породи от черношарено, кафяво и сиво говедо. Млеконадоят не е висок – 2800 – 3000 литра среден млеконадой от една крава. Към края на 2012 г. общо овцете в общината са 3 710 глави, като през 2013 г. се наблюдава спад – 1 270 глави.

Дребното стопанство не е рентабилно и не позволява да се изпълнят всички изисквания по европейските стандарти – контрол и хигиена на млекодобива, ветеринарно -медицински мероприятия и пр. За целта е желателно окрупняване на фермите и изграждане на съоръжения за развитие на отрасъла. Ограничаващият масовостта на млечното животновъдство фактор в района, е липсата на преработващи предприятия, колекционни точки за събиране, оценка и първична преработка на млечната суровина.

Неблагоприятни предпоставки за развитието на подотрасъл животновъдство са: несигурният пазар на продуктите, недостатъчният контрол върху вноса на тези продукти, нелоялната конкуренция и ниските изкупни цени и др

Горско стопанство

Горските територии на община Сапарева баня заемат 36% от площта ѝ или 7 663 ха земя. 1 028 ха от тях се стопанисват от ТП ДГС „Дупница“ и 6 474 ха от Общинско предприятие „Общинско лесничество“, гр. Сапарева баня.

Таблица № 7: Разпределение на горските площи/територии в община Сапарева баня по видове собственост (ха)

	Държавен горски фонд	Частен горски фонд	Общински горски фонд	Религиозен горски фонд	Горски фонд на юридически лица	Общо горски фонд
--	----------------------------	-----------------------	-------------------------	------------------------------	--------------------------------------	------------------------

Горски територии	1028	112	6474	1	48	7663
------------------	------	-----	------	---	----	------

Източник: Държавно горско стопанство „Дупница“

Около 36% от горите са общински, държавни са 14%, частна собственост са 1,4% и едва 0,6% принадлежат на религиозни организации и юридически лица.

Таблица № 8: Добита дървесина от общинска горска територия

2011г.	2012г.	2013г.	общо
5369 куб.м	5 327 куб.м	9 824 куб.м	20 520 куб.м

На територията на общината има регистрирани 2 броя дървообработвателни предприятия, като реално функциониращо е едно. Съществува 1 брой частен склад – площадка за продажба на дърва за огрев.

През 2013 г. са залесени 109 дка площ по проект, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“.

Голямото разнообразие в надморската височина и разнообразният релеф на общината, определят разнообразието на микроклиматичните особености, а оттам и на почвените и растежните условия. В типологично отношение горската растителност е разпределена в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.) и Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н.в.).

От естествено разпространените, най-широко участие имат бял бор, черен бор, ела, смърч, бяла мура, бук, горун, цер, трепетлика, ива, бреза, мъждрян, габър, келяв габър, шестил и др. в чисти и смесени формации. Във височинния пояс над 1750 м. са разпространени високопланински смърч, бялборови-смърчови и елово-букови формации.

От изкуствено внесените чрез залесяване видове, най-голямо участие имат иглолистни култури - смърч, бяла мура, ела, бял бор, черен бор, дуглазка, веймутов бор, лиственица, а от широколистните - бреза и др.

От храстовите видове се срещат: хвойна, леска, шипка, дрян, черен бяз, червен бяз, къпина, диворастяща малина, ракита, синя смрика, високопланинска смрика, глог и др. Тревната покривка е съставена от житни (класица, овсига, власатка, главица, подбиче и др.), папрати, лазаркия, лузула, подбел, заешки киселец, ягоди, боровинки и др.

На територията на горския фонд се осъществяват и редица странични ползвания - разрешава се паша на едър и дребен добитък (в т.ч. във високопланински и горски пасища), но възможностите не се използват пълноценно. Добиват се листников фураж, трева и сено от поляните за прехрана на домашните животни, новогодишни елхи, дръвчета за озеленяване, смола, иглолистна вършина

от бял бор и ела за нуждите на фармацевтичните заводи, картофи от временни ниви в далекопроводните просеки. Има добри условия за добив на горски плодове (боровинки, малини и др.), билки (риган, жълт кантарион, бял равнец, мащерка, мечо грозде и др.) и диворастващи гъби (манатарка, пачи крак).

1.2.5. Туризъм.

Туризмът е основен приоритетен отрасъл за развитието на икономика на община Сапарева баня. Предвид географското си разположение, природните дадености и богатото си културно - историческо наследство, територията разполага с изключителен потенциал за развитие на този сектор. Планините, горещите минерални извори, уникалните езера и водопади, естествената природа, чистата околна среда и благоприятният климат са основни ресурси за успешното развитие на този сектор от местната икономика. Великолепното съчетание от всички тези туристически ресурси характеризират Сапарева баня като “златна мина“ за целогодишно развитие на комплексен туризъм: планински /зимен и летен/, селски, екотуризъм, маршрутно - познавателен, културен, религиозен и поклонически, лечебен (балнеоложки), спа и уелнес туризъм, екстремен туризъм.

Основните туристически бази в общината са се обособили в района на гр. Сапарева баня, село Паничище и високопланинската част на планината. Необходимо е да се насърчи развитието на туризма и в останалите населени места на територията на общината.

1.2.6. Населени места.

Община Сапарева Баня обхваща пет населени места, в това число един град и четири села.

Урбанистичната класификация на селищата е поляризирана - един град, 3 средно големи села и 1 много малко село. Общинският център (административен, стопански и културен център) - град Сапарева баня, се намира в центъра на територията на общината. Останалите населени места се обособяват в следните групи според разположението си спрямо него: на североизток - 1 село - Сапарево; на юг - 1 село – Паничище; на запад – с. Овчарци и с. Ресигово.

Съгласно Наредба № 7 на МРРБ / 22.12.2003 г. за правилата и нормативите за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, селищата от община Сапарева баня попадат в следните категории:

- много малки градове – гр. Сапарева баня, като освен функционален, градът е и пространствен център;
- средни села (с население от 1000 до 2000 жители) - 3 села (Сапарево, Ресигово и Овчарци);
- много малки села (с население до 250 жители) – с. Паничище.

Урбанизираността на територията на общината е 53 % градско, спрямо 47 % селско население (при 73% за страната в полза на градското). Селското население в община Сапарева баня е почти колкото градското.

Отстоянието в километри от административния център – гр. Сапарева баня до отделните населени места в общината е в диапазон от 4 до 10 км, както следва: Сапарево - 4 км, Овчарци -4 км, Ресилово – 7 км, Паничище – 10 км.

1.2.7. Население по населени места.

Специфично за общината е относително равномерното разпределение на жителите в отделните населени места. Населението в три от селищата извън общинския център е над 1000 души, като около 51% от населението на общината е съсредоточено в град Сапарева баня. По степен на благоустроеност селата имат сходни характеристики. Всички са електрифицирани, водоснабдени и канализирани и с добър транспортен достъп.

Таблица № 9 – Население в община Сапарева баня съгласно преброяването през 2011 год. и годишния отчет на НСИ към 31.12.2015г.

	Територия кв. км	2011			2015		
		Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Сапарева баня	180,9	7449	3715	3734	7024	3487	3537
гр. Сапарева баня	79,7	3785	1881	1904	3630	1799	1831
с. Сапарево	54,0	1302	652	650	1203	602	601
с. Ресилово	28,3	1289	647	642	1203	599	604
с. Овчарци	18,8	1072	535	537	988	487	501
с. Паничище	0,1	1	-	1	-	-	-

Източник: НСИ

1.2.8. Териториална близост.

Сапарева баня е в относителна близост до границите на Република България с три държави - 68 км до Република Македония, 79 км до Република Сърбия и 128 км до Република Гърция. Цялата територия на общината попада в зоната на влияние на процесите на трансгранично сътрудничество с Република Сърбия и Република Македония.

Разположението на общината ѝ дава важно предимство, както и относителната близост и добрите транспортни връзки със столицата София и областния център Кюстендил и границата с икономически по-добре развитата община Дупница. В близост до Сапарева баня минава една от основните пътни артерии в страната – международен път Е-79, част от международен транспортен коридор № 4.

Община Сапарева баня граничи с общините Самоков /Софийска област/, Рила и Дупница /Кюстендилска област/.

Таблица № 10 : Разстояния в километри от град Сапарева баня до някои градове в България

Дупница	Рила	Кюстендил	Самоков	Благоевград	София
15	42	56	28	47	75

Източник: www.bgmaps.com

1.2.9. Структура на местните органи на самоуправление, имаща отношение към управлението на отпадъците.

Местните органи, имащи отношение към управлението на отпадъците, са местните органи на изпълнителната власт – кмет на община, кметове на населени места, общинска администрация и Общински съвет – гр. Сапарева баня.

Общинският съвет е орган на местното самоуправление. Той определя политиката за изграждане и развитие на общината. В неговата компетентност е и решаването на въпросите, свързани с политиката при третирането на битовите отпадъци, опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Орган на изпълнителната власт е Кметът на общината и кметовете на населените места. Кметът ръководи и контролира цялата изпълнителна дейност на общинската администрация, насочва и координира дейностите на специализираните изпълнителни органи.

Кметовете на населените места организират провеждането на благоустройствени и комунални мероприятия.

Към общинският съвет гр. Сапарева баня е сформирана и работи Постоянна комисия по ТСУ, селско и горско стопанство и околна среда.

Произтичащите от законодателството задължения на кмета са:

- 1.Осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- 2.Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- 3.Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии, предназначени за обществено ползване;
- 4.Избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- 5.Разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;

6.Организиране и прилагане на система за разделно събиране на излезлите от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване, както и определяне броя на тези площадки;

7.Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и създаването на незаконни сметища;

8.Определяне на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

9.Определяне на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии;

Кметът на общината, съвместно с другите кметове на общините от регионалното сдружение, предприема действия по възлагане и извършване на предпроектни проучвания за изграждане на ново съоръжение за третиране на отпадъци най-малко три години преди изчерпване на обема на депото за битови и/или строителни отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките заложи в общинските програми трябва да се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с обществеността, засегнатата индустрия, организациите по оползотворяване, РИОСВ и др. и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание, като специално внимание се обръща на подрастващите. Предвиждат се следните мерки:

- предоставяне на информация за текущото състояние на околната среда на населението чрез съобщения в интернет страницата на общината, обяви на информационните табла в сградите на общината и кметствата, изявления в медиите и др.;

- привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците;

- повишаване на общественото съзнание с цел да се постигне промяна в поведението на населението чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците чрез провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място. Специално внимание следва да бъде отделено на работата с децата в предучилищна възраст и учениците от началния курс.

- редовно провеждане на анкети сред населението за получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

Специалистите от администрацията участват във формирането на политиката и стратегията на общинското ръководство по отношение на околната среда като цяло и в частност – към управлението на отпадъците. Те вземат пряко участие в изготвянето, обсъждането и

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

утвърждаването на местната нормативна уредба в сферата на опазването на околната среда, чистотата на населените места и третирането на отпадъците, съобразно функциите на общините. Също така, ръководят, координират и контролират дейностите по сметосъбирането и цялостното хигиенизиране в общината.

1.3. Екологична характеристика.

Кратък анализ на приоритетните екологични проблеми в общината и мястото на проблемите с третирането на отпадъците

Община Сапарева баня е една от общините, в които не се наблюдава наличие на значими екологични проблеми или зони с нарушени екологични параметри. Сериозни замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, не се наблюдават, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината.

Основните програмни и стратегически документи, свързани с опазването на околната среда в общината са недостатъчни или следва да бъдат актуализирани. Използването на такива програми ще позволи по-ясното дефиниране и отстраняване на съществуващите проблеми в тази сфера, начините и стъпките за тяхното решаване (например конкретни проекти), както и възможните източници на финансиране.

За тази цел следва да се изготви анализ на постигнатото в периода 2007 - 2013г., да се актуализират целите и приоритетите за следващия планов период, както и да се изготви набор от количествени и качествени индикатори, позволяващи оценка на напредъка при изпълнението на съответните програми.

Приоритетните насоки за бъдещата работа в сферата на опазване на околната среда са: решаването на проблемите с водоснабдяването и замърсяването на водите, отпадъците, решаване на проблемите с атмосферното замърсяване от бита и пр. Осигуряване на достъпност и популяризиране на богатото биологично разнообразие и защитените територии в общината, също следва да бъде приоритет с оглед значимостта им за развитието на туризма, който е важен източник на доходи за местното население.

Друг значим аспект при формирането на бъдещата екологична политика на общината, е оценка на очакваните промени в климата и влиянието им върху територията на община Сапарева баня, свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични събития, както и защитата на населението от природни бедствия.

В тази връзка, при определяне на политиката си за развитие, общинската администрация следва да отчете трите основни приоритета на Стратегията „Европа 2020” в сферата на климатичните промени и енергията, а именно:

- ☒ намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г.;
- ☒ добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници;
- ☒ увеличаване на енергийната ефективност с 20 %.

Територията разполага с уникални природни и водни ресурси, съхранена природа и богато културно-историческо наследство, които са предпоставки за развитието на балнеоложки и специфичен туризъм, селско стопанство, устойчиво горско стопанство и развита промишленост. Общината ще разработи програма за развитие на туризма, която е от изключителна важност за

икономическото развитие на района. Следвайки програмата, общината максимално ще използва природния потенциал за развитие на туризма и ще се превръща в привлекателно място за туристи, гости и хора с различни здравословни проблеми.

На територията липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината.

3. Обхват, цели и принципи на програмата.

3.1. Обхват.

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление на отпадъците, настъпилите промени в националното законодателство предвид задачите, заложи в Националната програма за управление на отпадъците и Програмата за прилагане на Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъците, настоящата програма обхваща в най-синтезиран вид следния кръг въпроси:

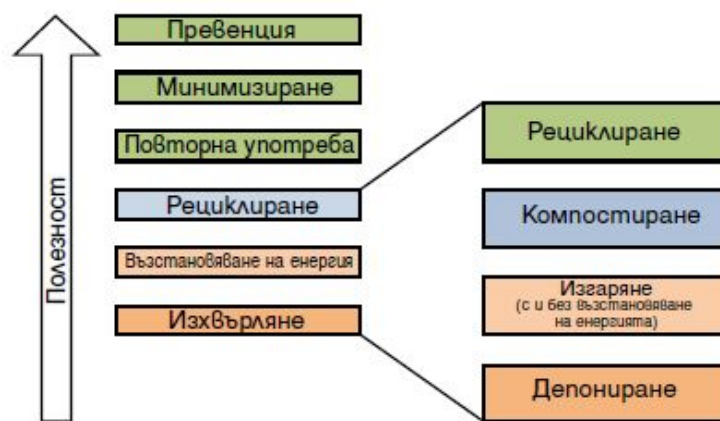
- Описание на съществуващото състояние на:
 - Дейностите по събирането, извозването, съхранението и обезвреждането на битовите и строителни отпадъци;
 - Управлението на горепосочените дейности съответните ръководни общински органи и звена в общинската администрация;
 - Досегашните прогнози, планове, програми имащи отношение към управлението на отпадъците;
 - Приходи и разходи за дейностите с отпадъци.
- Анализ и оценка на описаното съществуващо състояние.
- Формулиране на конкретните проблеми за решаване в общината и приоритизирането им с оглед постигане на максимално ефективно управление на дейностите по отпадъците.
- Определяне на подходите за решаване на изведените проблеми.
- План за действие с необходимите мерки.
- Система за контрол и отчет по изпълнение на програмата.

3.2. Цели.

Анализът и оценката на съществуващото състояние, както и конкретните условия, показваха, че като първостепенни трябва да се изведат следните главни цели на политиката за управление на ТБО в общината:

- Намаляване количеството на образуваните отпадъци;
- Рециклиране и повторна употреба на отпадъците;
- Компостиране на биоразградими отпадъци;

- Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
- Подобряване на организацията по събирането и транспортирането на отпадъците;
- Изграждане на инсталация за третиране на отпадъци чрез изгаряне и получаване на ел.енергия.
- Правилно регулиране на управлението на ТБО на местно ниво;
- Сортиране на ТБО и предаването им за последващо оползотворяване;
- Намаляване на риска от стари замърсявания;
- Преустановяване изхвърлянето на отпадъци извън регламентираните за това места;
- Ангажиране на обществеността за партньорство на местната управа в решаването на проблемите с отпадъците.

Фигура № 4 Цели

3.3. Принципи.

При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в програмата, са спазвани основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Република България е страна, общата европейска и националната политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава *Националната програма за управление на дейностите по отпадъците*:

Въз основа на основните принципи програмата предвижда мерки за:

- Предотвратяване или ограничаване на образуването на отпадъци, както и на степента на тяхната опасност;
- Усвояване на биоразградимите отпадъци, чрез компостиране и създаване на компос.
- Сортиране на ТБО, позволяващо тяхното последващо оползотворяване (рециклиране) и предаване за обезвреждане на отпадъците неподлежащи на сортиране;
- Изграждане на инсталация за изгаряне на отпадъци и получаване на ел.енергия.
- Почистване на нерегламентирани замърсявания с отпадъци;
- Контрол и отчетност на генерираните отпадъци;
- Създаване на чиста и здравословна среда;

- Рационално използване на наличните ресурси в общината;
- Въвеждане на интегриран подход в управлението на дейностите с отпадъците;
- Пълна отговорност на замърсителите.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

4. Анализ на състоянието на управлението на отпадъците

4.1.1. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи

Законодателната рамка въвежда задължително изискване за съгласуваност на ОПУО с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. Изготвянето на новата ОПУО следва да бъде направено в пълно съответствие с изискванията на нормативната база за опазване на околната среда, управление на отпадъците и устройство на територията, в т.ч.:

❖ *Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г.);*

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биоразнообразие) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. ЗООС очертава принципите за защита на компонентите на околната среда - като например “устойчиво развитие”, “предимство на предотвратяване пред обезвреждане”, “замърсителят плаща” и интегрирането на политиката на опазване на околната среда в секторните и регионалните политики. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на екологична оценка, оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни или лицензи.

❖ *Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г.);*

Законът за управление на отпадъците, приет през септември 2003 г., доразвива философията на закона от 1997 г. и транспонира напълно РДО 75/442/ЕЕС и заедно с наредбите към закона се въвеждат изискванията на всички европейски директиви в сектор “Управление на отпадъците”. Към момента на приемане на България като страна член на ЕС през 2007г., законодателството в сектора е хармонизирано с европейското право. С допълненията в закона през 2010 г. се въвеждат

икономически стимули за предприемане на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка” и „странични продукти”, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона. Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

➤ Количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

➤ Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Р.България през 1995 г.

➤ Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

➤ Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

➤ Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014 г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места

➤ Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО. Наредбите следва да се приемат от общинските съвети до средата на 2014 г.

- Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в региона.

✓ **Подзаконови нормативни актове по прилагане на ЗУО**

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

- ▶ *Подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:*
- ▶ *Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:*
- ▶ *Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:*
- ▶ *Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:*

Съответствие с европейското право в сектор отпадъци

Към момента на приемане на НПУО националното законодателство е в съответствие с европейското екологично право в сектор „Управление на отпадъците“. Констатираните от ЕК пропуски в националното законодателство – нетранспортиране в срок на Директива 2010/75/ЕС относно индустриалните емисии (част „Отпадъци“) и на Директива 2011/97/ЕС за изменение на Директива 1999/31/ЕС по отношение на специфичните критерии за съхранение на метален живак, считан за отпадък – са отстранени и съответните наредби за приети.

Подзаконови нормативни документи по прилагането на ЗУО:

- ❖ *Наредба № 2 от 23.07.2014 г за класификация на отпадъците. Наредбата въвежда европейска класификация на отпадъците, задължителна за прилагане в общините.*
- ❖ *Наредба № 1 от 04.06.2014 г за реда и образците, по които се предоставя информация за дейности с отпадъците, както и реда за водене на регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и инсталациите.*
- ❖ *Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, Приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ. бр.107 от 13 Декември 2013г., отм. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017г.)*
- ❖ *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76 / 30.08.2013 г.)*
- ❖ *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г.)*
- ❖ *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (обн. ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г.)*

- ❖ *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)*
- ❖ *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)*
- ❖ *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г.)*
- ❖ *Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС №221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)*
- ❖ *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)*
- ❖ *Национален план за управление на отпадъците 2014 -2020 г., приет с решение № 831/ 22.12.2014 г на МС на Република България;*
- ❖ *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали (обн. ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г.)*
- ❖ *Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.*
- ❖ *Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г.*
- ❖ *Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РЗ-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите;*
- ❖ *Действащите общински стратегии и планове*

❖ Закон за местните данъци и такси

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Въведена е “такса битови отпадъци”, която се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност (чл. 66 от ЗМДТ):

Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци: контейнери, кофи и други;
Събиране и транспортиране на битовите отпадъци до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

Почистване на улиците, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

Проектиране, строителство, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

❖ Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория - с незначителен риск и сложност.

☞ Основни изводи и препоръки:

Въз основа на направения анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи са формулирани следните изводи и препоръки:

Община Сапарева баня своевременно съумява да прилага законодателството на местно ниво и да изпълнява вменените ѝ задължения в подзаконовата нормативна уредба, а именно:

- Изготвят се ежегодни отчети по приетите програми.
- Общината е предприела мерки за поетапно изпълнение на целите и приоритетите за третиране на отпадъците на територията си.
- Поддържа се актуален регистър на площадките за предаване на отпадъци в Общината.
- Сключени са и се поддържат договори с фирми за управлението на различни видове масово разпространени отпадъци.
- Осигурява се финансов ресурс за извършването на дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Сапарева баня както и за внасянето на отчисленията за депониране на отпадъците.
- Води се отчетност на количествата събрани и депонирани отпадъци.
- Определени са целите и насоките на Общината за изпълнение на законодателството.
- Организирано е разделно събиране на отпадъците.
- Спазват се изискванията на подзаконовата нормативна уредба при определяне на площадки за третиране и/или третиране на отпадъци.
- Определени са правата и задълженията на гражданите и фирмите, относно управлението на отпадъците.
- Основните трудности и проблеми, които възникват пред Общината при прилагането на

нормативната уредба на местно ниво са свързани с изпълнението на поставените цели в Закона за управлението на отпадъците.

Постигането на целите е бавен процес, който се усложнява още повече в малките и средни общини, като Община Сапарева баня от факта, че липсва инфраструктура за постигането им. Същата ще се осигурява със собствени финансови средства, европейско финансиране и/или ще се разчита на привличането на частни инвеститори, което затруднява изпълнението на целите.

Анализ на отпадъците

В тази част са посочени най-важните констатации и изводи от направения анализ на отпадъците.

4.1.2 Анализ на Битови отпадъци

В анализа подробно е описано и са дадени наличните данни за отпадъците, събирани през годините в Община Сапарева баня.

Целта на анализа е да се установи как Общината е организирала управлението на образуваните отпадъци на територията ѝ, има ли и какви са основните проблеми при организиране на дейностите, необходимост от промяна на организация, необходимост от допълнителна информация за образуваните отпадъците и др.

Изводите от анализа са:

Общината организира дейностите по събиране на битовите отпадъците от 2005 година.

Генерираните отпадъци на територията на община Сапарева баня се събират и извозват от ЕТ "КМ04-Михаил Павлов", въз основа на Договор №47/17.09.2015 година

Предприятието, което извършва сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците има капацитет и опит, което предразполага към по-лесна комуникация и бързо реагиране при възникване на проблеми и пречки при изпълнение на дейността.

Данните за образуваните отпадъци през годините показват, че се полагат усилия и количествата на отпадъците, предназначени за депониране намаляват.

Изготвен е морфологичен анализ на отпадъците, при направени от общинските служители по четири пробонабирания за всяка зона, спазвайки Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци от 2012 год. Данните са обобщени от фирма с цел да се прецизира конкретния състав на образувания отпадък в Общината.

Честотата на извозване на отпадъците не се е променяла от години, поради все по-нарастващите разходи, необходими за извършване на дейността. В Общината определената честота на извозване на отпадъците е достатъчна.

Общината разполага с точна и конкретна информация за отпадъците, за които предлага услугата по сметосъбиране и сметоизвозване, но не разполага с информация за останалите отпадъците, образувани и събрани на територията ѝ от частни и юридически лица.

В тази част са посочени най-важните констатации и изводи от направения анализ на отпадъците:

- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци;
- Във всички населени места са поставени съвременни съдове тип „Мева“ и „Бобър“ за събиране на битови отпадъци

4.1.3. Анализ на Утайки от ПСОВ

Към момента на територията на Община Сапарева баня няма изградена ПСОВ, но са предприети действия за изграждането на такъв. Теренът за ПСОВ в гр.Сапарева баня е преотреден. До терена са изградени всички необходими външни колектори, финансирани от ПУДООС към МОСВ. Община Сапарева баня разполага с прединвестиционно проучване, идеен проект за ПСОВ и технически проекти за всички неизградени до момента канализационни профили, включващи се към тази станция. Местоположение: местност „До Джерман”гр. Сапарева баня, общ. Сапарева баня, ЕКАТТЕ: 65365

Общината няма разработена програма за управление на утайки от ПСОВ.

С Националният стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Република България за периода 2014-2020 г. са определени възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ.

4.1.4. Анализ на Строителни отпадъци

Третирането на строителните отпадъци е един нов и голям ангажимент, както към Общините, като по-чести Възложители на Строително-монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци.

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че е въведена изцяло нова нормативна уредба в областта на управлението на строителните отпадъци за изпълнението на която са необходими големи средства и по-дълъг период от време за изпълнение.

Изискванията по отношение на третирането на строителните отпадъци се спазват.

4.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

В този раздел от анализа са представени основните изводи и препоръки, които са формулирани на основата на анализа за инфраструктурата за отпадъци на територията на Община Сапарева баня.

4.3.1 Съществуващо положение на дейностите с отпадъците в общината.

Генерирани отпадъци през последните години.

4.3.1.1. Общо за територията на общината.

Данните от информационните системи на Националния статистически институт и на МОСВ показват, че годишната норма на натрупване на ТБО у нас е значително по-висока от тази на развитите индустриални страни. Тази висока норма се държи на много фактори, по-важните от които са следните:

- широко навлизане на стоки и опаковки за еднократна употреба;
- липса на ограничителен режим за промишлени и селскостопански отпадъци, които могат да се складират в депа за ТБО;
- неефективна нормативна база и икономически регулатори;
- недостатъчно обществено съдействие за намаляване на отпадъците.

Тези фактори влияят в цялата страна, включително и в община Сапарева баня.

Средногодишно за последните три години на територията на общината се генерират 1987,38 тона твърди битови отпадъци. Като се вземе предвид броя на жителите, които ги генерират, излиза, че нормата на натрупване за общината е 295,5 кг./човек/година.

4.3.1.2. По видове.

Твърдите битови отпадъци и приравнените към тях общо за общината възлизат на 1987,38 тона средно годишно.

- за 2013 година – 2 072,53 тона;
- за 2014 година – 1 974,57 тона;
- за 2015 година – 1 915,05 тона;

4.3.1.3. По местата на генериране

Основните източници на ТБО и на СО – места на тяхното генериране в общината, са както следва:

- населението;
- търговските обекти;
- фирми;
- учреждения.

Производствени отпадъци се формират от дейността на :

- от предприятия за дървесина и текстилни производствени отпадъци

Опасни отпадъци

- Бензиностанции.

4.3.2. Събиране и извозване на отпадъците

4.3.2.1. Използвани съдове – вид, брой, състояние.

Организирано събиране, извозване и депониране на ТБО е въведено на територията на всички населени места в общината. Тази дейност е възложена от общината на ЕТ "КМ04-Михаил Павлов", въз основа на Договор №47/17.09.2015 година.

В общината има общо 3 127бр. контейнери, от които: тип „МЕВА“ (110л) – 2 548 бр.; тип „Бобър“ (1100л.) - 268 бр.; кофи пласт. (240л) – 221 бр. и контейнери (4 куб.м.) – 90 бр.

„Екопак България“ АД е доставила в община Сапарева баня общо 95 броя цветни контейнери (син - хартия, зелен – стъкло и жълт - пластмаса и метал) тип „Иглу“ с обем 1,5 л. за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

4.3.2.2. Брой и процент на обхванато население и населени места в централизираната организация.

На територията на Община Сапарева Баня има организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО и е въведено в цялата община – обхваща на 100%.

Община Сапарева баня е сключила договор с „Екопак България“ АД за реализиране на програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Сапарева баня на 10.01.2007 година за неопределен срок – безсрочен. Във връзка със действащия договор за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери, има подписана Програма за разделно събиране на територията на община Сапарева баня и „Екопак България“ АД за 2015 година, има определен график за обслужване на контейнерите на територията на общината. Дейностите по транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки до площадка за предварително третиране, както и последващо третиране на отпадъците се извършва от „Феникс Дупница“ ООД на площадка, находяща се на територията на град Дупница, където се извършва сортирането им. „Екопак България“ АД контролира транспортирането на разделно събраните отпадъци от контейнерите по утвърдения график и спазването на другите задължения на „Феникс Дупница“ ООД.

4.3.2.3.. Използвана техника.

Битовата смет се събира и извозва със специализирани автомобили: два броя основни камиони за сметоизвозване с марка МАН/ 1 брой роторна преса с рег. №6714 РК и един брой резервен камион за сметоизвозване – тип вариопреса с марка МАН с рег. №0348 ХХ; два броя контейнеровози с марка МЕРЦЕДЕС – 814 с рег. № С0509 МХ и ГАЗ – 53 с рег. № С6625 ВР. За останалите дейности по раздел чистота фирмата изпълните разполага с: два броя поливомиячни машини - МЕРЦЕДЕС и ШКОДА; един брой мини фадрома марка БОБКАН и товарен камион

4.3.2.1.4. Честота на извозване.

Честотата на извозване е един път седмично, а в централната градска част на гр. Сапарева баня – три пъти седмично. Отпадъците се събират в кофи „Мева, „Бобър”, контейнери, пластмасови съдове и вложки. Отпадъците се извозват и депонират на ТБО в гр. Сапарева баня, което се намира в местността „Люти дол” е се стопанисва от Община Сапарева баня.

4.3.2. Методи и начини за преработка на отпадъците преди предаването им за крайно обезвреждане.

На територията на Община Сапарева баня няма площадка за сортиране на ТБО за последващо оползотворяване (рециклиране).

4.3.2.1. Система за разделно събиране.

В Община Сапарева баня има система за разделно събиране на отпадъците, която е разработена и утвърдена от Общинския съвет, общинската администрация и от обслужващата фирма „Екопак България” АД.

4.3.2.1.1. Вид на отпадъците, събирани разделно, количество.

Вида на отпадъците е от опаковки – пластмаса, стъкло и хартия, събирани разделно в специални за това контейнери за 2015год.

- ❖ хартиени отпадъци от опаковки - 17 895 кг
- ❖ пластмасови отпадъци от опаковки - 16 246 кг
- ❖ стъклени отпадъци от опаковки - 17 715 кг

Общото количество е - 51 856 кг.

4.3.2.1.2. Пунктове за събиране на вторични суровини на територията на общината.

На територията на Община Сапарева баня няма фирми, които се занимават със събиране на вторични суровини:

4.3.2.1.3. Предприятия за преработка на вторични суровини на територията на общината.

На територията на общината няма производствени мощности за преработка на вторични суровини.

4.3.3. Депониране.

3.3.3.1. Описание на всички съществуващи депа в общината, техният статут и състояние, оценка на капацитетните възможности, действия за увеличаване на капацитета и обезопасяването им.

Битовите отпадъци от Община Сапарева баня се депонират на общинско депо в местността „Люти дол“. Депото се намира на север от града. Заема 13.454 дка. от земеделския фонд на гр.Сапарева баня Предназначено е само за твърди битови отпадъци. Действащо е от 1980 год.

Поддръжката на сметището се осъществява от Община Сапарева баня – като собственик.

В Община Сапарева баня е взето решение №1 от протокол №42/03.06.2011 година за участие на общината в регионално сдружение по смисъла на чл. 19б, ал. 2 от ЗУО със седалище в гр. Дупница- „Рила Еко“ – гр. Дупница, където е предвидено изграждане на регионално депо за третиране на твърди битови отпадъци. Това депо ще обслужва 6 общини от Кюстендилска област.

Община Сапарева баня е включена към регионално сдружение „Рила Еко“ – гр. Дупница

Община Сапарева баня е включена в Регионално сдружение Регион Дупница. В сдружението влизат 6 общини (Община Дупница, Община Бобовдол, Община Кюстендил, Община Невестино, Община Сапарева баня и Община Трекляно).

4.3.4. Други форми на обезвреждане.

4.3.4.1. Обезвреждане в специализирани инсталации за изгаряне на отпадъци.

На територията на Община Сапарева баня няма специализирани инсталации за третиране на отпадъци чрез изгаряне (инсениратори).

4.3.4.1. Инсталации за физическо и/или химическо обезвреждане.

В общината няма други съоръжения и инсталации за физическо или химическо обезвреждане на отпадъци, също така и смесен тип инсталации за третиране на ТБО.

4.3.1. Система за компостиране.

На територията на Община Сапарева баня, няма изградени компостиращи инсталации.

4.3.5. Предадени извън територията на общината.

На територията на общината има фирма, която развива дейност по събиране и извозване на отпадъци за използването им като вторични суровини (разделно събиране на отпадъците от опаковки).

Дейностите по транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки до площадка за предварително третиране, както и последващо третиране на отпадъците се извършва от „Феникс Дупница” ООД на площадка, намираща се на територията на град Дупница, където се извършва сортирането им. „Екопак България” АД контролира транспортирането на разделно събраните отпадъци от контейнерите по утвърдения график и спазването на другите задължения на „Феникс Дупница” ООД.

4.3.6. Внос или износ.

4.3.6.1. Внос.

Общината не разполага с официални данни, но счита, че в общината не се осъществява внос на отпадъци.

4.3.6.1. Износ.

Общината не разполага с официални данни, но счита, че в общината не се осъществява износ на ТБО.

4.4.7. Управление на дейностите.

4.4.7.1. Отговорни звена и лица за управлението на отпадъците в общинската администрация.

Съгласно утвърдената от Общински съвет – Сапарева баня структура на общинската администрация, отговорно звено за управлението на отпадъците в общината е отдел „Селско, горско стопанство и екология”. В отдела има назначен еколог. Възложено е да контролира дейностите по отпадъците.

4.4.7.2. Общинска комисия по смисъла на ЗМСМА, отговорна за решаване на проблемите с отпадъците.

В Общински съвет – Сапарева баня съществува постоянна комисия от общински съветници и други специалисти по опазване на околната среда. Общинският съвет е обсъждал и е вземал решения свързани с дейностите по отпадъците.

4.4.7.3. Местна нормативна уредба, имаща отношение към управлението на отпадъците.

Общинският съвет е приел:

- Наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъците на територията на община Сапарева баня.

В Наредбата се регламентират:

Физическите и юридическите лица и едноличните търговци имат право:

1. Да правят предложения за подобряване на организацията и изпълнението на дейностите по третиране на отпадъците и поддържането на чистотата на територията на общината;
2. Да сигнализират на общинската и районните администрации за нарушения на разпоредбите на ЗУО и настоящата наредба;
3. Да сигнализират общинската администрация за неизпълнение или за некачествено изпълнение на задълженията от лицата, извършващи дейностите по третиране на отпадъците и поддържането на чистотата на територията на общината;
4. Да съдействат на контролните органи при констатиране на нарушения.

Физическите и юридическите лица и едноличните търговци са длъжни:

1. Да изхвърлят различните видове отпадъци само в определените за целта специализирани съдове, като ги опазват и не допускат разпиляване на отпадъците извън тях;
2. Да опазват и поддържат чистотата на територията на имотите, на които са собственици, ползватели или наематели;
3. Да почистват, в т.ч. и от сняг, и поддържат чистотата на съответните прилежащи терени към сградите, дворните места и др., в които живеят или стопанисват;
4. Да спазват регламентирания със ЗУО, подзаконовите актове и настоящата наредба ред за третиране на всеки конкретен вид отпадъци.

Забранява се:

1. Изхвърлянето на отпадъци извън предназначения за целта съдове и места;
2. Смесването на различни фракции оползотворими компоненти, както и смесването на оползотворими и неоползотворими компоненти в съдовете (местата) за разделно събиране на отпадъци; смесването включва и разреждане на опасни вещества;
3. Изхвърлянето на отпадъци от производствени и от търговски обекти, заведения за обществено хранене, административни и жилищни сгради, в уличните кошчета за смет;

4. Изхвърляне на едрогабаритни отпадъци извън определените за целта места и дни от определения график;
5. Изхвърляне в съдовете за битови отпадъци на отпадъци от промишлеността, строителството, селското стопанство и животноводството.
6. Изхвърлянето в съдовете за неопасни отпадъци на отпадъци с потенциално висок екологичен и/или здравен риск и отпадъци, които биха могли да доведат до увреждане на самите съдове, сметоизвозващата и сметообработваща техника (в т.ч. строителни, едрогабаритни, лесно запалими, взривоопасни, разяждащи, токсични, медицински и др.);
7. Паленето и изгарянето на отпадъци в съдовете за отпадъци и изхвърлянето на незагасена жар;
8. Изваждане на отпадъци от съдовете за отпадъци, в т.ч. и от специализираните (за разделно събиране);
9. Изгарянето на всякакви видове отпадъци, освен в случаите, когато изгарянето се извършва в специализирани съоръжения, на които са издадени съответните разрешителни;
10. Изхвърлянето на отработени масла, отпадъчни нефтопродукти и течни опасни вещества в повърхностните води и в канализационните системи;
11. Извършване на смяна на отработени масла на места, които не са оборудвани за целта, и в съдове, неотговарящи на изискванията;
12. Миенето, гресирането и ремонтирането на моторни превозни средства на улиците, тротоарите, паркингите, площадите, зелените площи, местата за отдих.
13. Заемането на тротоарите и уличните платна с амбалаж, стоки или строителни материали, дърва или въглища за огрев извън необходимото технологично време за извършване на товаро-разтоварните работи.
14. Изхвърлянето и натрупването на земни маси, отпадъци от строителна и селскостопанска дейност, оборска тор, трупове на животни и птици в съдовете за битови отпадъци, около тях и на местата за обществено ползване, а също и край пътища, пътеки, граници между имоти, кариери, речни корита и дерета, и всички комуникации, свързващи отделните имоти.
15. Транспортиране на материали, продукцията, стоки и отпадъци по улиците на населените места и по републиканската и общинска пътна мрежа с транспортни средства, допускащи разпиляване и замърсяване на пътя.
16. Предаването на производствени и опасни отпадъци на лица, които не притежават съответното разрешение по чл. 67 от ЗУО.
17. Разместването на съдовете за отпадъци без съответното разрешение на общинската администрация.
18. Паркирането на пътни превозни средства по начин, който би попречил на събирането и извозването на отпадъците.

4.4.7.3.4. Контролно звено в рамките на Общината или друга структура за контрол, брой и статут на контрольорите, брой на съставените актове, наложени глоби през последните две години, териториално разпределение и обхват на контрола.

Както бе посочено в т.3.9.1., контролно звено в общинската администрация по дейностите с отпадъците е отдел „Селско, горско стопанство и екология”. Освен това, в съответствие с чл.57 от ЗОВВООС, кметът на общината е издал заповед, в която е определил персонално служителите от общинската администрация, които упълномощава да извършват контрол по дейностите с отпадъците и да съставят актове при констатирані случаи на нарушения на ЗОВВООС и на общинските наредби.

4.4.7.3.5. Работа с обществеността – информиране, повишаване на съзнанието и културата, участие в управлението на отпадъците.

Общинската администрация – гр.Сапарева баня полага усилия за повишаване съзнанието и екологичната култура на населението в общината. Тя е разяснявала общинските наредби за поддържане и опазване на околната среда и чистотата на градската среда на общината, информирала е обществеността за кампанията на МОСВ „За чиста природа”, давала е гласност на констатираните нарушения във връзка с дейностите с отпадъците.

Призовава и мотивира гражданите да вземат активно участие в Националната кампания „Да изчистим България за един ден”.

Провеждат се дискусии и лекции в училищата за начините и методите за опазване на околната среда, и възможностите за предотвратяване и недопускане възникване на замърсявания (нерегламентирани сметища).

Съсредоточаване мисленето на гражданите за разделно събиране на отпадъци и по-малко генериране на отпадъци.

4.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците.

От направения анализ се установи, че като цяло капацитета на Общината е достатъчен относно управлението на отпадъците.

- Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места, както и специалистите от общинската администрация.
- Служителите, пряко свързани с опазване на околната среда и в частност с управлението

на отпадъците са обезпечени с нужната материално-техническа и информационна база; От анализа е установено, че институционалният капацитет на Община Сапарева баня е достатъчен, като необходимост се очертава по-голям контрол при боравене и разпределяне на отпадъците. Необходимо е назначаване на още допълнителни бройки контрольори по чистота, с които да се засили контрола върху граждани и фирми за правилното боравене и разпределяне на отпадъците.

За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, да участват в семинари, работни срещи, обучения и други, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, Браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения, проекти на администрацията по ОПАК и други.

4.5. Анализ и информация на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

През 2009 година са окончателно закрити и рекултивирани старите селски сметища. Закриването е осъществено по предварително изготвен и одобрен от контролните органи график по метод „in situ” т.е. запръстяване на замърсените терени.

Към момента в Общината липсват други замърсявания, за които да не са взети мерки по възстановяване на терените.

4.6. Анализ за ефективността на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците

В НПУО за периода 2014-2020 г. са разгледани 3 сценария за постигане на националните цели за управление на битовите отпадъци. Изрично е посочено в плана, че изборът на решение за прилагане на децентрализирано или централизирано компостиране/анаеробно разграждане на ниво регион за управление на отпадъците, следва да бъде направен въз основа на анализ на възможните алтернативи и сравнението им по различни екологични, икономически и технически критерии в рамките на съответните прединвестиционни проучвания.

Заложените национални цели по отношение на управлението на битовите отпадъци се изпълнява съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението на общото събрание на регионалното сдружение.

В утвърдените „Методически указания за разработване на общински и методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.” е посочено, че за да се идентифицират конкретните мерки, трябва да се разработят и оценят най-малко две алтернативи за постигане на целите.

Възможни алтернативи биха могли да бъдат:

- 1) децентрализиран подход в управлението на отпадъците и
- 2) централизиран подход в управлението на отпадъците.

За всяка алтернатива следва да се направят изчисления на инвестиционните и оперативните разходи, както и на икономическите и екологичните ползи. Във основа на резултатите се прави анализ и се избира алтернативата, която ще се приложи, след което се пристъпва към разработване на подпрограмите с мерки.

Общините от едно регионално сдружение за управление на отпадъците следва да анализират дали изграждането на допълнителна инфраструктура за управление на отпадъците е по-ефективно да е на ниво регион или да на ниво община/група общини.

Изграждането на допълнителна инфраструктура трябва да бъде обосновано като част от всички мерки и дейности, които община/група общини или регион за управление на отпадъците е подходящо да предприемат за осигуряване на постигане на крайните цели за 2020 г. по чл. 31, ал. 1 от ЗУО.

При анализа следва да бъдат оценени два подхода - централизиран и децентрализиран, по отношение на бъдещото изграждане на допълнителна инфраструктура за управление на битовите отпадъци като част от регионална система за управление на отпадъците (по смисъла на чл. 23, ал. 1 и ал. 2 от ЗУО).

За извършването на анализа следва да се има предвид, че:

1. **„Централизиран подход“** е подход, при който се предвижда изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, която да бъде ползвана от всички общини от съответното регионално сдружение за управление на отпадъците.
2. **„Децентрализиран подход“** е подход, при който се предвижда изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, която да обслужва само една община или група от няколко общини в рамката на един регион за управление на отпадъци.
3. **„Допълнителна инфраструктура“** са предвидени за изграждане инсталации и съоръжения (по смисъла на *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*) за рециклиране, оползотворяване или за предварително третиране на битови отпадъци.

4.7. Анализ на необходимостта от изграждане на допълнителна инфраструктура

За извършването на анализ за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците е необходимо преди това всички общини в даден регион за управление на отпадъците да изготвят анализ за необходимостта от изграждането на допълнителната инфраструктура както на ниво община, така и на ниво регион.

Резултатите от анализа за необходимостта от изграждането на допълнителната инфраструктура следва да бъдат представени като приложение към решението на общото събрание на регионалното сдружение, с което се разпределят задълженията на общините за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО на ниво регион.

В тази връзка под „допълнителна инфраструктура“ следва да се разбират предвидените за изграждане инсталации и съоръжения по смисъла на Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Това са:

- инсталации за предварително третиране на битови отпадъци;
- компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци.

Допълнителната инфраструктура следва да е обвързана с и да се разглежда като част от регионалната система за управление на отпадъците.

4.8. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Общината е уредила в местната си нормативна уредба формите и начините на плащане за извършваните услуги по управлението на отпадъците на територията си.

Чрез Наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъците на територията на община Сапарева баня.

Чрез Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на Община Сапарева баня е указан редът за заплащане на такса „Битови отпадъци“, както и дейностите които покрива.

В голяма част събраната сума от таксите едва успява да покрива всички необходими дейности по извършването на управлението на отпадъците, като администрацията се принуждава да ги свива.

Друг проблем е и увеличаващите се всяка година отчисления за депониране на отпадъците, което допълнително натоварва план-сметките за чистотата.

От направения анализ следва извода, че основния проблем, както на Община Сапарева баня, така и на други Общини в Република България е предстоящата промяна на образуването на ТБО. Към момента то е посредством данъчна оценка на имотите, а с влизане в сила на новите изисквания е необходимо да бъде образувана на база количество отпадъци. Този преход ще бъде бавен и труден за Общините в началото докато се разработи и приложи правилния подход за определянето на таксата.

4.9. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Основната информираност на населението на Общината е, чрез официалната си интернет страница, където се публикуват всички дейности свързани с опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците. Общината е разработила добра система за информираност, като много голяма част от извършваните дейности се публикува. В нея предстои да се публикува възможно най-пълнен обем информация за различните дейности по управлението на отпадъците.

Информацията за отпадъците и извършваните дейности с тях от Общината е достатъчна и надлежна. Проблемът при осигуряване на данните за образуваните отпадъците в Общината са от липсата на такава от лицата и фирмите, които са извън организираната система, т.е. те сами си управляват образуваните отпадъци. Това са основно лицата, занимаващи се с изкупването на отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метал, отпадъци от черни и цветни метали, събрани отпадъци извън системите за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване и батерии и акумулатори.

Необходимо е определяне на ясни правила и задължения за ежегодно предоставяне на информация от лицата, извън организираните системи от Общината.

Прогнози

- Населението на Община Сапарева Баня ще намалее на с 677 д. до 2020 г. в сравнение с 2015 г.;
- Прогнозираната норма на натрупване към 2020 г. е 284 кг/ж/г за 2020 г. и е близка до средната стойност на Република България за население от този тип населени места;
- Направена е целева прогноза за стойностите, които трябва да бъдат постигнати по отношение на рециклирането на отпадъци от опаковки. Постигнатият висок относителен дял на рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса и метали и стъкло, местния капацитет на съдовете за рециклиране към 2015 г. и изградената сепарираща инсталация, част от регионалното депо прави целевата прогноза реалистична за целите за 2016 г. и 2018 г. и 2020 г. и съответно не поставя под съмнение изпълнението на тези цели за регион Дупница;
- Тенденцията на нарастващото количество на образуваните ОСР до 2020 г. в област Кюстендил и в частност Община Сапарева баня, относително високият дял на инертни отпадъци в морфологичния състав на отпадъците в Общината (12,90%), показващ неправомерно смесване на битови със строителни отпадъци, както и новите нормативни изисквания от 2012 г. въведени с чл. 19, ал. 3, т.5 от ЗУО налагат предприемане на мерки по отношение на по-ефективното управление на строителните отпадъци от бита на ОСР.

От направените прогнози на количествата отпадъци, които се очаква да се образуват и събират в Община Сапарева баня до края на програмния период, могат да се направят изводи, че

предвидените мерки, дейности, както и необходимата инфраструктура ще бъдат достатъчни за изпълнение на целите на българското законодателство.

Основния проблем при точното прогнозиране на отпадъците е липсата на каквато и да е информация в Общината, относно количествата на събраните отпадъци от частните лица, които разполагат с площадки за събирането им. Тези количества неминуемо оказват влияние върху количествата на отпадъците на Общината и постигането на целите. Въпреки това въз основа на прогнозите на наличната информация и данни, постигането на целите в дългосрочен период е достижимо и при изпълнение на посочените мерки в програмата е изпълнимо. Морфологичният анализ на отпадъците на Община Сапарева баня е разработен през 2016 г. и е направен за четирите сезона.

В прогнозите са взети предвид тези данни, тъй като морфологичният анализ е в основата на всички бъдещи прогнози за отпадъците, като са допуснати и отклонения, на база на съществуващите данни за отпадъците.

При изготвянето на прогнозите са взети предвид възможно най-голям брой източници за отпадъците и населението в Общината.

III. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е един от най-често практикуваните методи за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

SWOT анализът е класически метод за стратегическо планиране и в същото време и аббревиатура, зад която стоят следните думи:

СИЛНИ СТРАНИ:

 Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

- Въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населени места в общината;
- Въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло;
- Въведено разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Разработена Програма за управление на отпадъците до 2020 г.;
- Изготвени сезонни доклади за морфологичния състав на отпадъците в общината;
- Осигурени услуги по управление на битовите отпадъци - сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане, разделно събиране на опасните отпадъци;
- Осигуреност с транспортни средства и съдове за събиране на битови отпадъци, включително разделно събрани;
- Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците, в частност местните данъци и такси;

- Добре работещо партньорство между институциите, имащи отношение към управлението на отпадъците
- Участие в регионалното сдружение за управление на отпадъците – регион Дупница
- Силен интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаване на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците;
- Установен е механизъм позволяващ участието на обществеността при вземане на решения, касаещи управлението на отпадъците

СЛАБИ СТРАНИ:

↗ Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

- Създаване на интегрирана общинска информационна система за управление на отпадъците с осигурен обществен достъп.
- Липса на съвременна екологосъобразна компостираща инсталация;
- Не е въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и домашно компостиране;
- Липса на транспортни средства и съдове за домашно компостиране и съхранение на биоотпадъци;
- Голям дял на инертните (отпадъците от строителство) в направения морфологичен състав на отпадъците, показващо неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци;
- Липса на информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците;
- Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво.

ВЪЗМОЖНОСТИ

↗ Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

- Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура;
- Въвеждане на система за домашно компостиране на градинските и хранителни отпадъци;
- Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци;

- Позитивна прогноза за постигане на целите на региона за разделно събрани отпадъци и биоразградими отпадъци, в случай на изграждане на компостираща инсталация;
- Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците;
- Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците;
- Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците;
- Изграждането на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците на национално ниво;
- Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците;
- Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания.

ЗАПЛАХИ

 Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най - големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

- Неизпълнението на нормативните задължения се преследва от контролните органи и води до налагане на санкции и глоби.
- Непълно използване на постъпващите средства от такса битови отпадъци по предназначение
- Средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците;
- Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци;
- Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища;
- Високо ниво на депониране на биоразградими отпадъци.
- Предстоящо повишаване на Такса БО за населението, вследствие преминаване към друга методика – отчитане количеството на отпадъците.
- Недостатъчна държавна подкрепа за изпълнение на законовите задължения към местната власт в сферата на отпадъците.
- Неизпълнение на целите по ЗУО и налагане на санкции от страна на контролните органи.
- Честа промяна на нормативната уредба, касаеща дейности с отпадъци.

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

4.1. Стратегически и оперативни цели

В съответствие с изискванията на ЗУО целите на общинската програма за управление на отпадъците са взаймствани от Националния план за управление на отпадъците. Принципите за определяне на стратегическите цели са следните:

- ✓ Релевантност;
- ✓ Реалистичност на подхода;
- ✓ Мотивираност;
- ✓ Прозрачност;
- ✓ Ангажираност;
- ✓ Хармонизираност.

В съответствие с новата политика за управление на дейностите по отпадъците и въведената йерархия за управлението и третирането им, настоящата програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. (НПУО):

- **Цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- **Цел 2:** Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;
- **Цел 3:** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- **Цел 4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

4.2. Алтернативи за постигане на целите

Предвижданията на настоящата програма относно постигането на целите са същите да бъдат изпълнявани чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на

стратегическите цели чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни администрацията. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми:

Стратегически цели и подпрограми

- **Цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

ПОДПРОГРАМА за предотвратяване образуването на отпадъци

- **Цел 2:** Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

ПОДПРОГРАМА за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

ПОДПРОГРАМА за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците

ПОДПРОГРАМА за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

ПОДПРОГРАМА за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

ПОДПРОГРАМА за достигане на целите за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци

- **Цел 3:** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

ПОДПРОГРАМА за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

- **Цел 4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

ПОДПРОГРАМА за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Планът за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочни и дългосрочни мерки и инвестиции, които Общината следва да предприеме за правилното изграждане и управление на политиката, свързана с отпадъците.

Подпрограмите са съобразени с приоритетните цели заложи в програмата, като включват всички свързани с изпълнението им разходи, мероприятия и дейности, както и отговорните лица за изпълнението им.

Включените мерки и дейности са възможно най-обобщителни с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши Община Сапарева баня до приключването на периода на действие на програмата.

В подпрограмите и плановете към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение.

Конкретизирането на сроковете в плановете цели улесняване на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, плановете, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община сапарева баня, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в Общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания, предизвикателства и оперативни цели, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Мерките са представени в табличен вид съгласно Методологичните указания за разработване на план за действие на Методологията за стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет (2010 г.).

Някои мерки имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на оперативните цели на конкретна подпрограма, а и за постигането на целите на други подпрограми. Примери за такива мерки са мерките, включени в Подпрограмата за подобряване

на административния капацитет за управление на отпадъците и в Подпрограмата за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци, както и осигуряване на инфраструктура за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци и предварителното им третиране преди депониране. Възможни са и някои неголеми инвестиционни мерки за строителни отпадъци, както и мерки за доразвитие на системите за управление на утайките от ПСОВ, но те са извън преките компетенции на Община Сапарева баня за финансиране на мерки от бюджета ѝ.

Неинвестиционните мерки или както се наричат често "меки" мерки включват разнообразие от дейности, в т.ч. нормативни промени; развитие на административен капацитет; подготовка на проекти; подобрения на контролни дейности; информационни кампании; разработване и внедряване на единна информационна система за отпадъците и други.

Част от мерките са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания.

За една част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те ще се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година. Това основно са меки мерки, свързани с организационно, процедурно и нормативно осигуряване на дейностите с отпадъци.

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

5.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Въведение и основни положения

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработят програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. За първи път в Република България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020.

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравословното състояние на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане на изпълнението им.

Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Според ЗУО "отпадък" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Съгласно Директива 2008/98/ЕО под предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира: "Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането.

Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел: Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.

Оперативни цели:

- ☐ Намаляване на количеството на отпадъци;
- ☐ Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.

Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

На този етап в Община Сапарева баня не са приложени конкретни мерки за намаляване на количеството на отпадъци и предотвратяване образуването на отпадъци. Това се дължи главно на факта, че досега националното законодателство не е вменявало такива изисквания на местната власт и не са били разработвани документи с указания за прилагане на мерки.

Изискването за определяне на мерки и дейности за предотвратяване образуването на отпадъци за пръв път се поставя в приетият Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.), чиито текст пък е транспониран в българското законодателство от европейските директиви. Вследствие на това в разработения План за управление на отпадъците 2014-2020 г. е разработена и Програма за предотвратяване образуването на отпадъци, което пък от своя страна задължава и

местните власти да разработят подпрограми с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци към общинските програми за управление на отпадъците.

Както по-горе е споменато мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво, поради факта, че Общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците, но от своя страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Приложими мерки, които Община Сапарева баня може да приеме за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци на територията си са:

- Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба, акто и стимулиране на търговски магазини, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Информационни кампании насочени към населението;
- Зелени обществени поръчки;
- Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя;
- Проектиране и изграждане на център за повторна употреба, за поправка и подготовка за повторна употреба, включително осигуряване на съоръжения и техника за целите на дейността за регион Дупница;

Приложими мерки, които Общината може да приеме за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци са:

- Недопускане на локални замърсявания чрез осъществяване на периодичен контрол в населените места;
- Идентифициране на всички стари замърсявания на територията на общината;
- Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци;
- Изготвяне на план за действие, включващ всички засегнати места от стари замърсявания, определяне на финансов ресурс и техника за отстраняване на замърсяванията, финансиране на дейностите по почистване, определяне на длъжностни лица за извършване на контрол, определяне на етапи и срокове на изпълнение;
- Повишаване качеството на услугите, свързани с управлението на отпадъците.

Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Политиката по изграждането на ефективна система за предотвратяване образуването на отпадъци в Общината трябва да започне от предотвратяване на риска от замърсяване на терените и

площите с тях. За целта е необходимо определяне на ясна политика за контрол и управление на отпадъците, както и за недопускане образуването на такива, извън регламентираните за целта места.

Програмата предвижда предприемане от страна на общинската администрация на конкретни мерки и действия:

- ☐ Идентифициране на всички стари замърсявания на територията на Общината;
- ☐ Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци;
- ☐ Изготвяне на план за действие, включващ всички засегнати места от стари замърсявания, определяне на финансов ресурс и техника за отстраняване на замърсяванията, финансиране на дейностите по почистване, определяне на длъжностни лица за извършване на контрол, определяне на етапи и срокове на изпълнение;
- ☐ Оптимизиране на системите за събиране на отпадъците с цел предотвратяване изхвърлянето им на нерегламентирани места;
- ☐ Повишаване качеството на услугите, свързани с управлението на отпадъците;

Финансови стимули

За намаляване на тежестта върху домакинските бюджети от разходите за управление на отпадъците, би следвало да се търсят възможности за финансиране на изграждането на допълнителна инфраструктура за управление на отпадъците от национални и международни финансови източници, както и привличане на инвестиции от частния сектор, под формата на публично-частни партньорства, като например за изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци от строителство и разрушаване, компостиращи инсталации, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, доставка на съдове за разделно събиране на зелени отпадъци и др.

Ползите за общините от схемите за публично-частни партньорства са, че се заменя необходимостта от осигуряването на инвестиционните разходи по изграждане на съответната инфраструктура, с текущи разходи, разсрочени във времето и се прехвърля инвестиционният риск от общината към частният инвеститор. За да се ограничат до минимум рисковете от неизпълнение на проекта, е необходимо да се изиска представянето на финансова гаранция от страна на инвеститора, че разполага с необходимите средства за целия период от проектирането до въвеждането в експлоатация до след експлоатационните мероприятия.

Съществуват различия в зависимост от фазите на даден проект, в които частният сектор поема риск. Това може да са само проектиране и строителство, проектиране - строителство - експлоатация, както и проектиране - строителство - експлоатация - финансиране. Най-разпространен е моделът „построй - експлоатирай - предай” (build-operate-transfer - BOT). При

него частният инвеститор създава или рехабилитира активи за своя сметка, които впоследствие управлява за определен период от време, до възвръщане на инвестицията за което получава и разумна печалба (обикновено срокът за експлоатация е от 5 до около 30 години), след което те остават общинска собственост.

С прилагането на икономически инструменти може да се постигне значително съкращаване употребата на първични природни ресурси, намаляване на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда. Те трябва да се използват по начин, който изключва засягане на свободната конкуренция. В съответствие с политиката на Европейския съюз следва да са насочени към осигуряване поемането на разходите по управление на отпадъците от причинителя им или производителя на продукта, след употребата на който се образуват.

План за действие към Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Плана за действие към подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци, включва набелязаните по-горе мерки и действия, които Общината следва да предприеме.

В плана са посочени видовете дейности, поставен е срок за изпълнението им, приблизителните финансови средства необходими за постигането на конкретните мерки, отговорните лица и/или институции за това, както и възможните източници на финансиране на дейностите, съгласно методическите указания на МОСВ.

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
							<i>текущи</i>	<i>цели</i>	<i>водеца и партньор</i>
Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.	Намаляване на количеството отпадъци	Актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране		Общински бюджет	30.12.2020 г.	Намаляване на нерегламентирано изхвърлените отпадъци	Ежегодна оптимизация на системата Брой на допълнените контейнери	До 2020 г. поддържане на ефективна система	Кмет Зам.кмет
		Насърчаване на населението към използване на опаковки за многократна употреба, чрез обвързване с ТБО и провеждане на информационни кампании	-	План-сметка	30.12.2020 г.	Намаляване образуването на отпадъци	Поетапно преминаване към многократно използване на продукти	В края на програмния период повече домакинства използващи продукти за многократна употреба	Община Сапарева баня
		Стимулиране на търговски вериги и магазини, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО	-	-	30.12.2019 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Вериги и магазини предлагащи тези продукти	Свеждане до минимум предлагането в магазините на торбички за еднократна употреба	Община Сапарева баня
		Разработване на проекти и/или програми за насърчаване към домашно компостиране		Общински бюджет ПУДООС ОПОС	30.12.2020 г.	Предотвратяване образуване на отпадъци от растителен и хранителен произход	Брой разработени проекти и/или програми	Предприети мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез компостиране	Кмет заместник кмет

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

		Закупуване на компостери за предоставяне на домакинства		Общински бюджет ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС	30.12.2020 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой закупени компостери	Повече домакинства, използващи компостери	Кмет Ресорен зам.кмет Еколог
		Съдействие и насърчаване на частни лица при интерес за изграждане на центрове за повторна употреба на отпадъци		ОП „Конкурентно способност и иновации	<i>постоянен</i>	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Изградени центрове за повторна употреба	Изграждане на повече центрове за повторна употреба на различни отпадъци	Община Сапарева баня
		Провеждане на информационни кампании за запознаване на населението с политиките за управление на отпадъците и начините на тяхното разделяне и третиране		Общински бюджет „Екопак България” АД	<i>постоянен</i>	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Ежегодно провеждане на кампании	Брой проведени кампании	Ресорен зам.кмет еколог „Екопак България” АД
		Въвеждане и организиране на системи за събиране на различните потоци отпадъци.		Общински бюджет План-сметка ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2020 г.	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Ежегодни мерки за въвеждане на системи за събиране на отпадъци	Брой въведени системи и брой обхванати потоци отпадъци	Кмет Ресорен зам.кмет

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

		Създаване на организация за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от поддържането на паркове, градини, площади, от дейността на ресторанти, заведения за обществено хранене и др.	-	Общински бюджет План-сметка Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2020 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци и екологосъобразно третиране	Ежегодни мерки и дейности за разделно събиране на тези отпадъци	Създадена ефективна система за разделно събиране и третиране на тези отпадъци	Кмет Ресорен зам.кмет
		Разработване на проект за проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци		ОПОС Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2017 г.	Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за разделно събиране и рециклиране на зелени и /или биоразградими битови отпадъци	Разработена цялостна проектна документация за изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране	Разработено проектно предложение	Община Сапарева баня
		Определяне на площадки за временно съхраняване на растителни отпадъци в населените места на Общината.		Общински бюджет План-сметка Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2018 г.	Предотвратяване смесването на отпадъците	Брой определени площадки	Определени площадки за тези отпадъци в населените места	Кметове и кметски наместници
		Поставяне на предупредителни знаци за забрана изхвърлянето на отпадъци на определени места		Общински бюджет	30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой поставени знаци	Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци извън регламентираните места	Кметове и кметски наместници

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

		Поставяне на предупредителни знаци за забрана изхвърлянето на отпадъци на определени места		Общински бюджет	30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой поставени знаци	Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци извън регламентираните места	Кметове и кметски наместници
		Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно с цел да не се изхвърлят отпадъци с камиони, каруци, автомобили и др.забранителни табели, видеонаблюдение,бариери и др.	-	Общински бюджет	30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой ограничени места	Предотвратяване и намаляване нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	кметове и кметски наместници по населени места
		Ежегодна подмяна на амортизирани съдове		План-сметка	Ежегодно	Предотвратяване разпиляването на отпадъци	Брой подменени съдове	Ефективна система за събиране на отпадъци	Община Сапарева баня
		Почистване на места, замърсени с отпадъци със специализирана техника.		План-сметка Общински бюджет	30.12.2020 г.	Предотвратяване на замърсяване на места с отпадъци	Брой почистени места	Липса на замърсени места с отпадъци	Кмет Ресорен зам. кмет
		Информирание на населението за начините и местата за изхвърляне / предаване на различни видове отпадъци			30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Ежегодно информирание на населението	Увеличаване на информираната общественост	кметове и кметски наместници

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

5.2. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ-МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО

1. Въведение и основни положения

Съгласно Закона за управление на отпадъците са поставени Национални цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци както следва

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Изпълнението им е възложено на Общините, включени в регионите за управление на отпадъците.

Целта на тези мерки са да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране на Регионалните депа.

Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и стъкла следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Именно поради това е много важно всяка Община да конкретизира и предприеме мерки за непопадането на тези видове отпадъци на Регионалните депа.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците, колкото може в повече направления.

Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини.

И накрая на предпоследно място се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др.

Масово разпространени отпадъци

Съгласно националното секторно законодателство, отговорността за разделното събиране на масово разпространените отпадъци е възложена на лицата, пускащи на пазара продукти след употребата на които, се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това се очаква от общините да осъществяват конкретни мерки и да предприемат адекватни действия при планиране и определяне на изискванията към системите за събиране на тези отпадъчни потоци, с

цел постигането на високи нива на рециклиране. За тази цел се предвижда предприемането на мерки за:

- Сключване на договори с ООп за масово разпространени отпадъци;
- Включване в местната нормативна уредба на подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециктаруеми материали;
- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общините;
- Осъществяване на професионално разработени кампании за повишаване на информираността на обществеността, организирани на общинско ниво;
- Определяне на допълнителни местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране, сепариране и сортиране;
- За спазването на забраната за изхвърляне на отпадъци, обозначени с маркировка за разделно събиране в контейнери за смесени битови отпадъци;
- Избор на подходящ вариант за начисляване на такса битови отпадъци така, че да се насърчи разделното събиране и рециклирането с цел постигане на целите за събиране на рециклируеми и биоотпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци в региона ще доведе до намаляване на общото количество депонирани отпадъци и до заложените законодателни цели.

Предварително третиране

В нормативната уредба е създаден механизъм за насърчаване на рециклирането и оползотворяването на отпадъци чрез въведените отчисления, които увеличават цената за депониране. Общините могат да намалят или изцяло да се освободят от отчисленията в случай, че изпълнят целите за разделно събиране на битови отпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа. В тази връзка е необходимо прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци. Мерките следва да осигурят постигането на целите за рециклиране, целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и критериите за стабилизиране на остатъчната фракция в степен, достатъчна за получаване на мотивирана заповед от директорът на РИОСВ, с която дава съгласие за намаляване на дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци.

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

В съответствие с нормативните изисквания, разделното събиране на опасни отпадъци се предвижда да обхване всички населени места през 2020 г. Събирането на опасните отпадъци от населението се предвижда да се осъществява на общинска площадка за безвъзмездното им

предаване. Последващото транспортиране за оползотворяване/обезвреждане ще се извършва кампанийно от лице, притежаващо необходимите разрешителни документи.

Не се предвиждат обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата на територията на общините от Региона.

2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно:

☐ Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло

Целите на подпрограмата са тези, които определят рамката и насоките за изпълнението ѝ. Те целят улесняване на местната администрация при изпълнението на задълженията ѝ, като поставят ясни и точни правила за това.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

И при двата варианта Община Сапарева баня е предприела мерки, чрез въвеждането на система за разделно събиране на отпадъци, чрез сътрудничество с организация по оползотворяване /Ооп/. Община Сапарева баня е сключила договор с „Екопак България” АД за реализиране на програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Сапарева баня на 10.01.2007 година за неопределен срок – безсрочен.

По Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки Общината е изпълнила задълженията си, чрез сключване на Договор с организация по оползотворяване и въвеждане на двуконтейнерна цветна система за разделно събиране на отпадъците.

Наредбата въвежда и задължения на кмета на Общината за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Изпълнението му се осъществява посредством въвеждане на наказателна отговорност и санкции за неизпълнение на физически и юридически лица в Общинските наредби, касаещи отпадъците и стриктно контролиране от страна на общинските служители, отговорни за дейността.

С оглед на това могат да бъдат дадени следните препоръки за подобрене на системата:

- Ежегодно оптимизиране на системата;
- Ежегодно провеждане на информационни кампании, свързани с разделянето на отпадъците;
- Пълна координация между Организацията и Общината, което позволява по - ефикасен контрол върху системата;
- Ежегодно разглеждане и при необходимост актуализиране на нормативната уредба, свързана с управлението на тези потоци отпадъци;

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на Общината, от които произтича по- големия поток на тези отпадъци.

Конкретни мерки за изпълнение на целите могат да бъдат следните дейности:

- ☐ Увеличаване броя на контейнерите за разделно събиране на отпадъците, там където има недостиг и преместване от места, където има ниска използваемост;
- ☐ Включване на всички населените места в Общината до 2020 г. в системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци;
- ☐ Обвързване използването на системата с такса битови отпадъци на гражданите.

Тук при определяне на механизма на изчисляване на таксата могат конкретно да се заложат изисквания за ефективно използване на системата и съответно насърчаване, чрез намаляване на таксата / въведено домашно компостиране в определен район и др./;

- ☐ Увеличаване на количествата на отпадъците, преминаващи през предварително третиране, преди тяхното депониране;
- ☐ Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци;
- ☐ Стимулиране разделното събиране на отпадъците, чрез кампании насочени към различни групи – деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др.

Тук могат да се отделят средства от ТБО и кампаниите да придобият състезателен характер, чрез който да се включат повече групи хора. Така например могат да се организират различни състезания и игри между децата за събиране и предаване на хартиени и картонени опаковки, могат да се организират различни конкурси за рисунки, есета и др. на теми, свързани с разделното събиране на отпадъците и техния принос към околната среда.

- ☐ Стимулиране изграждането на леснодостъпни площадки за предаване на отпадъци от страна на гражданите;
- ☐ Насърчаване използването на продукти със съответната екомаркировка - знак за рециклиране и/или оползотворяване.

- ☐ Извършване на ежедневен контрол от страна на служители от Общинска администрация за ползване на контейнерите за разделно събиране на отпадъците по предназначение;
- ☐ Увеличаване размера на санкциите, заложиени в Общинските Наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци;

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратег и ческа цел	Оперативна цел	Деятности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
							<i>текущи</i>	<i>целови</i>	<i>Водеща и партньор</i>
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от картон, метали, пластмаси и стъкло	Организиране на кампании и конкурси с цел популяризиране и насърчаване на населението към използване на метода на разделното събиране и изхвърляне на отпадъците.		Общински бюджет ТБО	30.12.2020г.	Увеличаване използването на системата	Брой проведени кампании	Ефективно използване на системата	Община Сапарева баня „Екопак България” АД
		Стимулиране и оказване на съдействие на физически и юридически лица към изграждане на площадки за предаване и третиране на различни видове отпадъци	-	Частни инвестиции ОП „Конкурентна способност и иновации“	постоянен	Увеличаване на местата за предаване на отпадъци	Брой изградени площадки	Повече изградени площадки за събиране на отпадъци	Община Сапарева баня

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

5.3. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основни положения

Със Закона за управление на отпадъците и Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020) са поставени конкретни цели пред Общините за намаляване на количествата депонирани биоотпадъци на депата за отпадъци и насочването на потока към други методи за третиране и оползотворяване.

Общата цел е най-късно до 31 декември 2020г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, като целите се постигат поетапно всяка година.

Законодателството, свързано с биоразградимите отпадъци разделя процесите, съпътстващи намаляването на депонираните биоотпадъци на два етапа: разделното събиране на биоотпадъците и третирането на отпадъците.

2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел

Количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от Общината през 1995 г.

Оперативна цел

☐ достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки

В Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците са поставени конкретни изисквания за организирането на системи за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е обхващане на почти всички източници на генериране на биоотпадъци, които да се събират и третират отделно от битовите отпадъци, като по този начин се избягва смесването на отпадъците и по-трудното третиране.

Конкретните задължения на местната администрация са организирането на система за разделно събиране и третиране на тези видове отпадъци и изваждането им от системата на смесените битови отпадъци, чрез която да се изпълняват най-малко следните регионални цели:

- до 31 декември 2016 г. – не по-малко от 25 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.
- до 31 декември 2020 г. – не по-малко от 50 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.
- до 31 декември 2025 г. – не по-малко от 70 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.

В наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ относно изпълнението на целите, както за Общината, така и за конкретния Регион, разпределение на задълженията между Общините, предприети мерки и дейности за достигане на целите, предоставяне на доказателства за изпълнение и др.

На този етап Общината не е организирала изпълнение на задълженията си по Наредбата.

Предвидените мерки, които подпрограмата цели за изпълнението на законодателството и подпомагане на местната администрация са:

☐ Организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци – системата може да се организира със специални контейнери (кафяви), с които могат да се обслужват отделни жилищни сгради, определени райони, ресторанти, заведения за обществено хранене и др. Друг вариант за организирана система е т.н. предаване от ръка на ръка, т.е. събирането на биоотпадъците директно от домовете. Този вариант не е препоръчителен в началните етапи на въвеждане на системата, тъй като ще е трудно изпълним, поради това, че населението няма създадена нагласа и навик за разделно събиране на тези отпадъци.

Поетапното въвеждане на системата при домакинствата има за цел поетапно изграждане на екологично съзнание в гражданите, което да ги приобщи към бъдещите промени в начина на изхвърляне и събиране на отпадъка.

☐ С изграждане на система за разделно събиране на биоотпадъци е необходимо започване на интензивни разяснителни кампании сред населението, за да има ефективност.

☐ Предвиждане на средства за дейността в план-сметката за сметосъбиране и при необходимост увеличаване на ТБО за дейността;

☐ Избор на изпълнител на дейността и поставяне на конкретни изисквания към метода на събиране, необходимата техника и персонал.

☐ Организиране на разделно събиране и на градински отпадъци;

☐ Обучения на персонала на фирмата, извършваща поддръжка на парковата и площадна растителност, относно разделянето на биоотпадъците;

☐ Изготвяне на графици за периода и честотата на събиране и извозване на биоотпадъците;

☐ Определяне на видовете контейнери за съхранение – вместимост, лесно поддържане и дезинфекциране, лесно обслужване;

- ☐ Изготвяне на график за дезинфекциране и измиване на съдовете, с цел недопускане на разпространение на зарази;
- ☐ Определяне на отговорни длъжни лица за контрол на дейността и изготвяне на отчети за количествата на образуваните и събраните отпадъци, начина на третиране, изпълнение на целите и др.
- ☐ Насърчаване на домакинствата към домашно компостиране;
- ☐ Изготвяне на разяснителни брошури за начина на разделяне и събиране на биоотпадъците, по които да се ориентира населението;
- ☐ След въвеждане на системата е необходимо промяна на общинската нормативна уредба с поставени изисквания, срокове и наказателна отговорност към гражданите, относно ползването на системата.

Съобразно гореизброените мерки следва да се изгради ефективна система за тези отпадъци, чрез която да се намалят количествата на постъпващите за депониране биоотпадъци. Изграждането на системите е труден и бавен процес, затова е препоръчително, то да започне възможно най-скоро за да могат да се изпълнят заложените цели в законодателството.

Втория етап от управлението на биоотпадъците, включва тяхното третиране.

Наредбата за третиране на биоотпадъците дава насоки относно начина на третиране, документите, които се изискват от лицата извършващи дейността, контрола и качеството на крайният продукт. Първият момент в дейността по третирането на биоотпадъците е избора на подходяща инсталация и/или съоръжение. След изграждането им е необходимо да се уточни точно предназначението на крайния продукт след третирането и начина на бъдещото му използване.

Препоръчителен метод за използване в първоначалните етапи на компостирането е за рекултивация на нарушени терени.

Компоста съдържа различни вещества, които са по-малко или по-вече в зависимост от количеството и вида на използваните отпадъци. Във връзка с това е необходимо преди използването му за каквато и да е цел да се извършва лабораторен анализ на партидите компост, за установяване наличието на опасни и вредни вещества в него.

При достигане на добри качества, съобразно изискванията на нормативнат уредба, компоста може и да се използва с търговска цел при положение, че е опакован, съобразно изискванията на Наредбата за третиране на биоотпадъци и покрива качеството, съобразно наложените стандарти.

Мерките за добро и ефективно третиране на биоотпадъците са:

- ☐ Избор на ефективна инсталация/съоръжение, съобразно вида и количеството на отпадъците;
- ☐ Осигуряване на финансиране за изграждането ѝ – чрез собствени бюджетни средства, чрез ТБО, чрез публично финансиране, кандидатстване по програма и др.

- ☐ Избор на изпълнител за извършването на дейностите по третирането на биоотпадъците, който следва да притежава разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с отпадъци;
 - ☐ Обучение на персонала, който ще извършва дейностите по третирането;
 - ☐ Изготвяне на методика и/или указания за начина и количествата на смесване на отпадъците, технологията, обръщане на компоста, необходимост от аерация и т.н.
 - ☐ Измерване на количествата постъпващи за третиране отпадъци, както и на количествата на готовия компост;
 - ☐ Определяне на служители за водене на коректна отчетност за дейността;
 - ☐ Изготвяне на отчети и докладване на изпълнението на целите по ЗУО;
 - ☐ Определяне на предназначението на готовия компост;
 - ☐ Извършване на лабораторни анализи на партидите произведен компост;
 - ☐ Информираност на населението относно дейността;
 - ☐ Осигуряване на достъп за предаване на отделни количества биоотпадъци от фирми и граждани за третиране;
 - ☐ Изготвяне на графици за третиране, дезинфектиране на инсталацията/съоръжението;
 - ☐ Изготвяне на планове за намаляване вредното въздействие върху околната среда в района от дейността;
 - ☐ Предприемане на мерки за увеличаване/намаляване на производителността;
 - ☐ Изготвяне на инструкции за работа на съоръжението/инсталацията, начина на съхраняване на отпадъците и на продуктите, произведени от него;
 - ☐ Предвиждане на обучителни и разяснителни обиколки от групи, с цел практическо запознаване с третирането на биоотпадъците и стимулиране към разделното им събиране;
- Съгласно ЗУО изпълнението на целите за ограничаване депонирането на биоразградими отпадъци на депата за неопасни отпадъци е поетапно, като най-късно до 2020 г. същите трябва да бъдат ограничени до 35%. За достигането им е необходимо изграждане на инфраструктура за третирането на тези отпадъци. В този случай съоръженията/инсталациите, които могат да бъдат изградени са няколко:

Отворени системи

При тях компостирането на отпадъците се извършва на купове или редове. Височината на един куп е от 1 до 3 метра, а ширината от 2 до 6 метра. Препоръчва се куповете да бъдат с трапецовидно сечение заради повечето използвано пространство. Куповете могат да бъдат с естествена аерация, като подаването на въздух в компоста става, чрез периодичното му обръщане или чрез принудителна аерация, при която в основата на купчината се поставят перфорирани тръби, чрез които се подава въздух;

Отворените системи са препоръчителни за малките и средни Общини, в които попада и Община Сапарева баня, тъй като те са най-икономични, не изискват прекомерни разходи за реализацията си и не се нуждаят от много голямо количество на отпадъци за компостиране.

Затворени системи

При затворените системи съществуват различни варианти, като при всички компоста се получава при контролирани условия, т.е. изкуствено се поддържа температура, влага и въздух. Съществуват системи за компостиране в коридори, в силози, биоконтейнери, въртящи барабани, биотунели.

Предимствата на затворените системи са, че те са с по-малка зависимост от метеорологичните промени, отделят по-малки загуби на топлина от биомасата и имат възможност за контрол и пречистване на въздуха.

Затворените системи имат своите предимства, но преди да се вземе решение за вида на компостиращите инсталации, трябва да се вземе предвид количеството на образуваният материал, т.е. отпадъка който ще се компостира, неговият състав и количество.

Не на последно място при определянето на вида на компостиращата инсталация е финансовата и икономическа изгода. При отворените системи влаганите средства са почти минимални, докато при затворените системи, трябва да се предвидят първоначалната инвестиция за изграждането на едно такова съоръжение, поддържането на съоръжението /работната ръка/, създаването на безопасни условия на труд и последващата реализацията на готовият компост.

Ако при определяне на съоръжението за компостиране няма ясна цел за бъдещото приложение на получаваният компост, то е по-икономически изгодно да се изгради отворена система, тъй като разходите са значително по-малко.

За достигане на целите за намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци трябва да бъде създадена координация между отделните институции, гражданите и фирмите, с което всички биоразградими отпадъци да бъдат събрани разделно от смесените отпадъци.

Организацията може да бъде създадена, чрез определяне на площадки за временно съхраняване на растителни отпадъци, чрез събирането на отпадъците от мястото на образуването им, чрез изграждане на система от контейнери за събиране на хранителни и растителни отпадъци, чрез директното предаване на биоразградимите отпадъци от гражданите и фирмите на площадките за компостиране и чрез стимулиране на домашното компостиране.

Изброените мерки могат да се съчетават и изпълнят съвместно, като следва да се определят и районите, в които могат да се приложат.

Така например за изграждането на временни площадки за съхраняване на тези отпадъци е най-икономически изгодно и най-функционално да бъдат приложени в селата на Община Сапарева баня.

Друг приоритет за малките населени места в Общината е насърчаване на жителите към домашното компостиране. При него отпадъка ще се използва директно на мястото на образуване и няма да се налага използване на разход за неговото третиране, транспортиране и т.н.

За насърчаване на гражданите към домашно компостиране е необходимо да се проведат информационни кампании за запознаване на гражданите с предимството на компостирането и на получаваният от него продукт.

При възможност за осигуряване на финансови средства може да се предоставят безплатно компостери на желаещите, при определени условия на ползване. При изграждане на временни площадки за съхранение, трябва да има непрекъсната комуникация между администрацията, кметовете и кметските наместници в населените места и обслужващата фирма, тъй като при събиране на достатъчно количество същите трябва да бъдат извозвани до инсталация за компостиране и не бива да се допуска прекалено много застояване на отпадъка, тъй като може да окаже неблагоприятно въздействие върху околната среда в района.

Изграждането на система от контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци е най-икономически изгодно да се осъществи в града, тъй като разходите по събирането, транспортирането и обслужването на контейнерите са сериозна пречка за осъществяването на тази мярка в селата. Тъй като населението, както на България, така и на Община Сапарева баня не е подготвено за такова разделяне на отпадъците, през първите години от създаването на една такава система е най-добре да бъде приложена при контролирани условия. Такива условия могат да се създадат при поставянето на контейнери /кафяви/ в заведения за обществено хранене, ресторанти, къщи за гости, хотели и др.

Поетапно с годините системата може да се увеличава, докато се обхване цялото население, като едновременно с това трябва да се проведат редица кампании за запознаване на населението с техните задължения по разделянето на отпадъците, тяхната наказателна отговорност, техните функции в йерархията и управлението на отпадъците.

Паркове и градини

Като потенциален източник на по-големи количества биоотпадъци са идентифицирани зелените площи (паркове и градини) и гробищните паркове на територията на общината.

В категорията паркове и градини в община Сапарева баня попадат спортни терени, зелени площи, представляващи зелената система в населените места и гробищни паркове, които общината има ангажимент да поддържа съгласно чл. 34, ал. 1 ЗУО.

Към момента на територията на Община Сапарева баня няма въведена система за разделно събиране на зелените (градински) отпадъци, едната част от тях попадат в общинските контейнери за организирано събиране на смесени битови отпадъци, т.нап. сива кофа, или биват третирани на място (чрез горене или неконтролирано гниене). На този етап общината не би могла да извърши

изследване каква част от смесените битови отпадъци са с произход от обществени паркове и градини. При въвеждане на разделното им събиране следва да се получи най-адекватна оценка. Поради тези ограничения на тази етап представяме нашата оценка за потенциалните количества градински отпадъци на база данните за обществени зелени площи (паркове, градини, спортни терени и гробищни паркове) в община Сапарева баня, като приемаме че те не попадат в контейнерите за смесени битови отпадъци.

Биоотпадъците от тях обикновено се делят на две групи – окосена трева и клони и листа, които не винаги присъстват заедно. Отчитайки това и в зависимост от климата, вегетацията, поддържането, поливането, архитектурата и други фактори количеството на градинските отпадъци варира в следните диапазони:

- окосена трева (0,3 - 4 кг/кв.м/год)
- клони, листа (0,4 - 2 кг/кв.м/год)
- общо (0,7 - 6 кг/кв.м/год)

За Република България, екип работещ по поръчка на Министерство на околната среда и водите е предложил стойности в диапазона между 5 и 10 кг/м²/г.

Изчислили сме, че при разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини те ще са в размер на 852 тона.

Изчисленията сме направили на приблизителна стойност от 8 кг/м²/г. Тази стойност е на база информацията за боря косене, площта и степета на напояване. При направените разработки сме приели, че от спортните терени има само окосена трева, докато в зелените площи и гробищните паркове има и клони и листа, макър и в малки количества.

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
							<i>текущи</i>	<i>цели</i>	<i>водеща и партньор</i>
Количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от Общината през 1995 г.	достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци	Изготвяне на актуален морфологичен анализ на отпадъците в Общината с цел определяне на състава и количеството биоразградими отпадъци в потока на смесените битови отпадъци		Общински бюджет План-сметка	30.12.2016 г.	Установен състав на отпадъците	Възлагане изготвянето на анализа	Изготвен анализ на отпадъците	Община Сапарева баня
		Организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци /чрез специални контейнери-кафяви , поставени в отделни жилищни сгради, определени райони, ресторанти, фирми извършващи кетъринг, хотели, заведения за обществено хранене		Общински бюджет ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2020 г.	Предотвратяване депонирането на биоотпадъци	Прилагане на ежегодни мерки за изграждане на система	Изградена система за разделно събиране на биоотпадъци	Община Сапарева баня
		Организиране на интензивни разяснителни кампании сред населението за по-голяма ефективност на		Общински бюджет План-сметка	постоянен	По-голяма информираност на населението	Брой проведени кампании	Информираност на населението в Общината	Община Сапарева баня

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

		изградената система;							
		Предвиждане на достатъчно средства за извършване на дейността в план-сметката за сметосъбиране и при необходимост увеличаване на ТБО	-	ТБО	30.12.2020 г.	Обезпечаване на дейността	Количество на предвидените средства	Финансова осигуреност на системата	Кмет Ресорен зам.кмет
		Организиране на разделно събиране на градинските отпадъци в т.ч закупуване на дробилка		Общински бюджет План-сметка отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2017 г.	Предотвратяване депонирането на градински отпадъци	Изготвени графици за разделно събиране	Създадена организация за събиране на градински отпадъци	Община Сапарева баня
		Разработване на проект за проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци		ОПОС Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2017 г.	Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за разделно събиране и рециклиране на зелени и /или биоразградими битови отпадъци	Разработена цялостна проектна документация за изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране	Разработено проектно предложение	Община Сапарева баня

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

		Определяне на видовете контейнери за съхранение – вместимост, лесно поддържане и дезинфекциране, лесно обслужване	-	-	30.12.2017 г.	Създаване на подходяща екологична обстановка за разделно събиране	Видове и брой на закупени и поставени съдове за разделно събиране	Създадена оптимално ефективна система	Община Сапарева баня
		Насърчаване на домакинствата към домашно компостиране	-	ТБО	30.12.2020 г.	Третиране на всички биоотпадъци	Брой домакинства използващи метода	Компостиране на повече количества биоотпадъци	Община Сапарева баня
		Избор на ефективна инсталация/съоръжение, съобразно вида и количеството на отпадъците	-	-	30.12.2017 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Избрана инсталация/съоръжение за третиране	Третиране на биоотпадъците в Общината	Кмет Ресорен зам.кмет
		Осигуряване на финансиране за изграждането ѝ – чрез собствени бюджетни средства, чрез ТБО, чрез публично финансиране, кандидатстване по програма	-	Общински бюджет ТБО публично финансиране Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2017 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Изградено съоръжение/инсталация	Третиране на биоотпадъците в Общината	Кмет Ресорен зам.кмет

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

5.4. ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения

Със Закона за управление на отпадъците са въведени Национални цели за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както следва:

- най-късно до 1 януари 2020 г. повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци в количество, не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Целите се постигат поетапно, като в подзаконовата нормативна уредба са указани, както сроковете, така и конкретните изисквания и проценти за всеки конкретен материал.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата.

За изпълнение на целите Възложителите на строително-монтажни работи са длъжни да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на проектирането, преди извършването на процесите на строителство.

2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативната цел

☐ достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

В законодателството няма поставени конкретни изисквания за изграждане от страна на Общината на площадки за третиране на тези отпадъци, но същевременно с това изискванията за третирането им са такива, че ако няма наличието на изградени площадки от частни лица, които и Общината да ползва, то тя за да изпълни задълженията си е длъжна да изгради своя собствена и/или да привлече инвестиции на територията си.

Както в ЗУО, така и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали е определена йерархия при управлението и третирането на отпадъците. В случая при строителните отпадъци се прилага следният йерархичен ред:

- предотвратяване;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени;
- оползотворяване в обратни насипи;
- оползотворяване за получаване на енергия от строителни отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани и/или материално оползотворени;
- обезвреждане на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по начините, упоменати в т. 1 - 5.

С Наредбата са определени изискванията към съдържанието на планове за управление на строителните отпадъци, редът и начините за тяхното съгласуване и проследяване изпълнението им от местната администрация, както и изискванията за селективното разделяне и материално оползотворяване на отпадъците от различните видове СМР.

Целта на планове за управление на строителните отпадъци е да се следи и контролира изпълнение на законодателството и постигането на заложените цели в него.

Законодателството в тази област е ново и за пръв път се прилага в страната, поради което прилагането му на местно ниво ще е бавен и труден процес.

Достигането на целите за третиране и оползотворяване на строителните отпадъци може да се осъществи, чрез изграждане на необходимата инфраструктура за това.

За това е необходимо насочване на усилията на Общината към изграждане на площадка за временно съхранение на СО и след това към изпълнение на целите.

Едновременно с това Общините, като институции, работещи с публични средства по различни оперативни програми са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали, както следва:

Възложителите на СМР и/или разрушаването на строежи, осигуряват предаването на селективно отделените отпадъци за материално оползотворяване на лица, които притежава съответен документ за дейности с отпадъци по чл. 12 от ЗУО.

Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за материално оползотворяване в обратни насипи, в количества както следва:

- за строителство на сгради – 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;

- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища – 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани СО в обратни насипи – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Влагането на рециклирани строителни материали в строежите също е нещо ново в българското законодателство, постигането на което е отново изключително трудно, тъй като почти липсват фирми и/или предприятия, които преработват и продават рециклирани строителни отпадъци.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната през периода 2009 - 2013 г.

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Сапарева баня са предимно от юридически лица и малка част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности. Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите.

Отпадъците от строителна и строително - ремонтна дейност не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им. По принцип се декларират само количествата, за които строителни фирми и инвеститори се обръщат към общината за посочване на място и условия за депонирането им.

В този случай количествата се определят на база на вместимостта на товарните автомобили и няма конкретни данни и замервания.

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
							<i>текущи</i>	<i>целени</i>	<i>водеща и партньор</i>
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Изграждане на площадка за временно съхранение и оползотворяване на строителни отпадъци		Частни инвестиции Собствени бюджетни средства ОП,ОС”	31.12.2020 г.	Екологосъобразно третиране на строителните отпадъци	Предприети мерки за изграждане на площадка	Изградена площадка за събиране и оползотворяване на СО	Община Сапарева баня Регионално Сдружение
		Определяне на длъжностни лица за съгласуване и одобрение, както и за последващ контрол на планове за управление на строителни отпадъци	-	-	30.12.2017 г.	Изпълнение на целите за СО	Брой определени длъжностни лица	Управление на СО, образувани в Общината	Кмет на Общината
		Определяне на правила и изисквания за включване в обществените поръчки за избор на изпълнител на СМР.	-	-	30.12.2017 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Изготвени правила	Създадена организация за покриване на изискванията	Кмет Зам.кмет
		Изменение на общинските наредби и вменяване на изисквания за задължения при третиране на строителни отпадъци и контрол от общинските длъжностни лица по спазването им	-	-	30.12.2017 г.	Контрол върху дейностите на управление на СО	Променена местна нормативна уредба	Вменена отговорност за третиране на СО	Кмет Зам.кмет Юрисконсулт
		Водене на отчетност за количествата на предадени и оползотворени строителни отпадъци	-	-	постоянен	Водене на отчетност и контрол върху СО	Отчети за СО образувани и третирани СО	Създадена база данни за СО	Кмет Еколог Оператор на площадка за оползотворяване

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

5.5. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения

Управлението на специфични потоци масово разпространени отпадъци е вменено задължение за всяка местна администрация .

В законодателството са поставени цели за достигане на разделното събиране и рециклиране на различните видове отпадъци, което е на Национално ниво, основно насочено към организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно.

Целите не могат да се постигнат без съдействието на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата.

Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и са поставени условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Кмета на Общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

2. Цели на подпрограмата

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативна цел

☐ изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

3.1. Електрическо и електронно оборудване /ЕЕО/

Чрез Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по

оползотворяване/Ооп/ при изпълнение на задълженията им за събиране на ИУЕЕО и/или изпълнение, чрез участие в организирани системи за разделното събиране на тези отпадъци.

Вариантите за изпълнение на изискванията са няколко:

☐ Съдействие на организациите по оползотворяване, чрез определяне на места и организиране на система за разделно събиране на тези отпадъци.

Местата могат да бъдат обособени като площадки за предаване на отпадъците и/или места за разполагане на специализирани контейнери за този вид отпадък. Този вариант не е удачен поради изискването за разполагане на контейнери за събиране на отпадъците. Общината е разположила по няколко контейнера от двете организирани системи за събиране на отпадъците – за битови отпадъци и за разделно събрани отпадъци от опаковки и допълнителна система за ИУЕЕО би усложнила многократно както администрацията, така и населението. Вследствие на това ефекта от системата няма да бъде пълноценен. Изграждането на площадка за събиране само на ИУЕЕО би било финансово неизгодно и нецелесъобразно, тъй като е необходимо наемане на работна ръка и предвиждане на експлоатационни разходи, като ток, вода и др.

☐ Сключване на договор с частни лица, притежаващи площадки за предаване на отпадъци и които имат издаден разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с отпадъци.

При този вариант, чрез договор за сътрудничество могат да се ползват вече изградените площадки за вторични суровини на частни лица и гражданите да се насочват за предаване на ненужното им ИУЕЕО на тях. Варианта не е много подходящ поради това, че регламентирани площадки са малко на брой и лицата които ги експлоатират трудно биха се съгласили за приемането на отпадъците без възнаграждение.

☐ Третия вариант, за изпълнение на задълженията на Наредбата е сключване на договор с Ооп за събиране на отпадъците от ИУЕЕО на мястото на образуването им, т.е. от домакинствата.

Този вариант е най-удачен и приемлив както за администрацията, така и за населението.

При него не се налага гражданите да извършват никакви разходи по транспортирането на отпадъците от ИУЕЕО, а същите могат да предадат директно от дома си. В същото време администрацията няма разходи по експлоатация на площадки и/или специализирани контейнери.

3.2. Батерии и акумулатори

Задълженията на общината в това отношение са определени в „Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори” (ПМС №351/27.12.2012 г. ДВ бр.2/08.01.2013 г.).

Наредбата се прилага за всички видове батерии и акумулатори, независимо от тяхната форма, обем, тегло, състав или употреба при пускането им на пазара и маркирането им, както и за негодните за употреба батерии и акумулатори.

Съгласно чл.27 ал.1 от Наредбата, кметът на общината организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и/или оказва съдействие на организациите по оползотворяване на НУБА като в това число определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и местата за предаване.

Община Сапарева баня няма сключен договор за приемане и извозване на батерии и акумулатори с код 20 01 33.

Обслужването им е посредством подаване на заявка до организацията при запълване на обема им. Този вариант е удачен поради лесната достъпност на кошчетата на повече места и същевременно с това се осъществява и контрол. При организиране на система от контейнери на тротоарните площи не могат да се проследят и опазят от посегателства събраните количества, като също трябва да се отчитат и транспортните разходи по поддържане на системата, което не е удачен вариант.

За по - добра ефикасност на системата е необходимо:

- ☐ Постепенно увеличаване на местата на разполагане на кошчетата;
- ☐ Провеждане ежегодно на разяснителни кампании;
- ☐ Засилване на контрола относно спазването на забраната за изхвърляне на тези видове отпадъци, извън регламентирани за целта места.

3.3. Масла и нефтопродукти

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Тук вариантите за определяне на местата за смяна на отработени масла са идентифициране и посочване на гражданите на всички оторизирани сервиси, където в Общината се извършва тази дейност. Необходимо е да бъде изготвен списък с местата и лицата, отговорни за дейността, който да бъде публично оповестен.

Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на масла може да се окаже на организациите по оползотворяване, чрез сключване на договор. Вариантите са Общината да предложи собствена площадка за събиране на тези отпадъци или да сключи договор с лице, притежаващо вече изградена площадка и което има валидни разрешителни документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.

За предпочитане е сключване на договор с оператор на вече изградена площадка, тъй като ще се спестят разходите по експлоатация на площадката, ако тя бъде собствена. Към момента Общината няма договор и не извършва събиране на тези отпадъци от домакинствата. Управлението им разчита на оторизирани сервиси, където се извършва смяната на маслата. Необходимо е да се проучат всички оторизирани площадки и сервиси и да се сключи договор за сътрудничество при управлението на този вид отпадък. Изпълнението на това изискване може да се осъществи и чрез изграждането на площадката за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата на регионален принцип.

3.4. Негодни за употреба гуми

С „Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми“, приета с ПМС № 221/14.09.2012 г., обн., ДВ, бр. 73 от 25.09.2012 г., се вменят отново същите изисквания, както на по - горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на Общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване.

И тук вариантите са сключване на договор с организация по оползотворяване на ИУГ, за който е необходимо Общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действаща площадка.

Проблемът с този вид отпадък е голям, тъй като в страната почти липсват рециклиращи предприятия конкретно за този отпадък, а той е силно разпространен. Малкото фирми и организации, занимаващи се с оползотворяването му не могат да покрият цялата страна, което създава допълнителни предпоставки за недоброто му управление.

При този отпадък, поради липса на рециклиращи предприятия за Общината най-добрият вариант е сключване на договор с Организация по оползотворяване.

За целта е необходимо да бъде изградена площадката за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата, където лесно могат да се събират от населението и в следствие да се предават на организацията.

Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор за оползотворяване с ООп или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

3.5. Излезли от употреба моторни превозни средства

Изискванията на „Наредбата за излезлите от употреба моторни превозни средства“, приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7/2013 г., възлагат задължения на кмета на Общината отново за определяне на места и изграждане на Общински площадки за събиране на ИУМПС,

като тук изискването е поставено в случай, че лицата които пускат на пазара МПС не са изградили собствени такива.

Към момента на територията на Общината има частни площадки за разкомплектоване на ИУМПС и изграждането на такава от Общината ще е нецелесъобразно.

Управлението на едрогабаритните отпадъци е важна част от цялостния процес на планиране на дейността, свързана с управлението на отпадъците в Общината.

В голямата си част едрогабаритните отпадъци съдържат голям процент рециклируеми материали като метал, дърво, желязо и др. Въвеждането на организирано предаване и събиране на тези отпадъци ще доведе до нарастване на количествата отпадъци за оползотворяване и същевременно ще намалее риска от замърсяване на околната среда и изхвърлянето им на нерегламентирани за целта места.

Задълженията на местната администрация в законодателната уредба към едрогабаритните отпадъци са осигуряване на площадки, на които гражданите безвъзмездно да ги предават.

Друг вариант за изпълнение на задълженията, свързани с едрогабаритните отпадъци е сключване на договор за сътрудничеството с оператор на съществуващи площадки за събиране на отпадъци.

Необходимо е вземане на решение от страна на общинското ръководство относно начина на осигуряване на площадката, което ще доведе до значително намаляване на количествата, постъпващи за депониране. Решението трябва да определи дали ще се поддържа сключеният договор с оператора на съществуваща площадка и/или ще се изгради такава собствена. Необходимо е да се проведе и информационна кампания сред населението за указване на начина за ползване на площадката, видовете и условията за приемане на отпадъци, поставени забрани, ограничения за предаване на отпадъците, въвеждане на нормативни изисквания за забрана за изхвърляне извън определените места и др.

При осигуряване на финансиране, Общината може да извършва веднъж или няколко пъти годишно кампании за организирано събиране на едрогабаритни отпадъци по домовете и/или поставяне на същите на определени посочени от Общината места, от които в последствие да се извозват.

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
<i>Електрическо и електронно оборудване</i>							<i>текущи</i>	<i>целevi</i>	<i>водеца и партньор</i>
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци	Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Изграждане на площадка за събиране и временно съхранение на отпадъци от ИУЕЕО от граждани		Общински бюджет Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Разделно събиране на ИУЕЕО	Извършени мерки за изграждане на площадка	Изградена площадка	Община Сапарева баня Частни инвестиции Регионално сдружение
		Провеждане на кампании сред населението, поне два пъти годишно за запознаване с управлението на тези отпадъци.		фирма / или организация по оползотворяване	30.12.2020 г.	Увеличаване количествата на разделно събрано ИУЕЕО	Проведени кампании	Информираност на населението	Община Сапарева баня сключен договор с фирма / или организация по оползотворяване
		Обобщаване и публикуване на информация за местата на събиране на отпадъци от ИУЕЕО, както и изготвяне на годишна справка за количеството събрано такова.			ежегодно	Прозрачност и информираност при управление на ИУЕЕО	Публикувана информация	Информираност на населението	Община Сапарева баня сключен договор с фирма / или организация по оползотворяване
		Създаване на регистър на лицата, притежаващи разрешителни документи за дейности с отпадъци от ИУЕЕО на територията на Общината	-	-	30.12.2016 г.	Прозрачност и информираност при управление на ИУЕЕО	Създаден регистър	Създадена база данни за образуваните ИУЕЕО на територията на Общината	Община Сапарева баня РИОСВ-Перник
		<i>Батерии и акумулатори</i>							
		Оптимизиране на системата за събиране на батерии и акумулатори	-	фирма / или организация по оползотворяване	ежегодно	Увеличаване на разделно събраните НУБА	Справка за разположение на системата	Достъпност на системата за гражданите	Община Сапарева баня; фирма / или организация по оползотворяване
		Подмяна на амортизирани съдове за събиране на батерии	-	фирма / или организация по оползотворяване	30.12.2016 г.	Увеличаване на разделно събраните НУБА	Количество на подменени съдове	Създадена ефективна система	Община Сапарева баня; фирма / или организация по оползотворяване
		Увеличаване на съдовете за събиране на батерии и увеличаване на местата за тяхното поставяне.		фирма / или организация по оползотворяване	30.12.2016 г.	Увеличаване на разделно събраните НУБА	Брой поставени съдове за събиране	Ефективност и достъпност на системата	Община Сапарева баня; фирма / или организация по оползотворяване

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

	Засилване на контрола от страна на Общината за спазване на забраната за изхвърляне на отпадъци от батерии и акумулатори, извън регламентирани за целта места	-	-	30.12.2020 г.	Увеличаване количествата на разделно събрани НУБА	Извършени проверки и предприети мерки	Създадена ефективност за използване на системата	Община Сапарева баня
	<i>Масла и нефтопродукти</i>							
	Определяне и оповестяване на местата в Община Сапарева баня, където се извършва смяна на отработени моторни масла	-	-	30.12.2015 г.	Разделно събиране на масла	Изготвен и публикуван списък	Създадена база данни за отпадъците	Кмет Зам.кмет Еколог
	Изготвяне на списък с лицата, притежаващи разрешителен документ за извършване на дейности по събиране, съхранение и оползотворяване на отпадъци от масла и нефтопродукти на територията на Общината	-	-	30.12.2015 г.	Прозрачност при управление на отпадъците от масла и нефтопродукти	Изготвен списък	Създадена база данни за лицата извършващи дейности с масла и нефтопродукти	Община Сапарева баня РИОСВ-Перник Фирми, притежаващи разрешителни документи за такава дейност
	Изготвяне и оповестяване на списък с местата и лицата, отговорни за дейността по събиране на тези отпадъци.	-	-	30.12.2015 г.	Информираност и прозрачност при управление на отпадъците	Изготвен списък	Създадена база данни за лицата, събиращи отпадъци от масла	Еколог
	<i>Негодни за употреба гуми</i>							
	Изготвяне на списък с местата, където могат да се предават отпадъци от негодни за употреба гуми	-	-	30.12.2016 г.	Информираност и прозрачност	Изготвен списък	Създадена база данни за негодни за употреба гуми	Община Сапарева баня РИОСВ-Перник Фирми, притежаващи разрешителни документи за такава дейност
	Изграждане на площадка/и за предаване на отпадъци от гуми / площадка за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци/	-	Общински бюджет Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Разделно събиране на негодни за употреба гуми	Предприети мерки и действия за изграждане на площадка	Изградена площадка	Кмет Зам.кмет Регионално сдружение

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

	Сключване на договор с организация по оползотворяване на негодни за употреба гуми и/или с лице, притежаващо разрешителен документ за тази дейност.	-	Организация по оползотво ряване Лице притежаващо документ по чл.35 от ЗУО	30.12.2016 г.	Разделно събиране на НУГ	Предприети действия за сключване на договор	Сключен договор	Кмет Зам.кмет
	Изготвяне на списък с местата в Общината, на които се извършва смяна на автомобилни гуми и където се генерира най-голям поток на този отпадък	-	-	30.12.2016 г.	Информираност и прозрачност при управление на НУГ	Изготвен списък	Създадена база данни за НУГ	Зам.кмет
<i>Излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/</i>								
	Изготвяне на указания и правила за събиране на ИУМПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост	-	-	30.12.2016 г.	Събиране и третиране на ИУМПС	Изготвени правила/указан ия	Създадена организация за управление на ИУМПС	Кмет Зам.кмет ОУ на МВР
	Информиране на обществеността за местата, където могат да се предават ИУМПС	-	-	30.06.2017 г.	Информираност на населението	Публикувана информация за населението	Създадена база данни за ИУПС	Зам.кмет Еколог
<i>Едрогабаритни отпадъци</i>								
	Осигуряване на площадка за събиране на едрогаба- ритни отпадъци, чрез изграждане на собствена и/или поддържане на договор с оператор на съществуваща.		Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Разделно събиране на едрогабаритни отпадъци	Предприети мерки и действия за осигуряване на площадка	Осигурена площадка за събиране на едрогабаритни отпадъци	Община Сапарева баня Регионално сдружение
	Водене и публикуване на отчетност за събраните и предадени за оползотворяване количества на тези отпадъци		-	постоянен	Информираност и прозрачност при управление на едрогабаритните отпадъци	Отчети за едрогабаритни те отпадъци	Създадена база данни за управление на едрогабаритни отпадъци	Община Сапарева баня Регионално сдружение

ЦЕЛ 3: УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, КОЕТО ГАРАНТИРА ЧИСТА И БЕЗОПАСНА ОКОЛНА СРЕДА

5.6. ПОДПРОГРАМА ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основно положение

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица.

Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на Общината, влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Едновременно с информационното осигуряване е важно Общината да разполага с квалифицирани кадри в администрацията, които да събират и обработват информацията, както и да изчисляват степента на постигане на годишните цели.

2. Цели на подпрограмата

Стратегическа цел

Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативната цел

☐ подобряване качеството на информацията и административния капацитет в Общината.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Предвид интензивната смяна на законодателството във връзка с промяната на концепцията за третиране на отпадъците в съответствие с европейските изисквания е необходимо актуализация и на Общинските наредби.

Община Сапарева баня има разработена Наредба за управление на отпадъците. Наредбата е инструмент, чрез който на местно ниво се извършва правен контрол върху дейностите по отпадъците.

За ефикасно управление на дейностите по отпадъците е необходимо периодично изменение и допълване на Наредбата съобразно изискванията и задълженията на националното законодателство.

Необходимо е създаване на ясни правила и задължения между общинските органи, гражданите и фирмите при управлението и ползването на системите за управление на различните потоци отпадъци, както и определяне на наказателната отговорност.

С въвеждане на новите законодателни промени и принципи за управление на отпадъците се налага преразглеждане и разпределение на административния капацитет в Общината.

Необходимо е предприемане на мерки относно:

- ☐ Определяне на лица, които да извършват административната дейност, свързана с Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
- ☐ Отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управлението на отпадъците;
- ☐ Определяне на отговорни лица и структури за изготвяне на програми, проекти, политики и цели по управлението на дейностите с отпадъците;
- ☐ Увеличаване на административния капацитет, относно извършването на ежедневен контрол върху граждани и фирми при управлението на отпадъците и ефективно прилагане на общинската нормативна уредба;
- ☐ Постоянни обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността за промените и спазването на нормативната уредба, различните форми и начини на финансиране на проекти, програми, стратегии, обучителни семинари за разработване на политики и системи за отпадъци и др., обучения, свързани с подготовка на проекти, провеждане на процедури за обществени поръчки и др.;
- ☐ Отговорни звена за разработване на системи за мониторинг;
- ☐ Лица, отговорни за поддържането на публични регистри и данни за отпадъците;
- ☐ Осигуряването на надеждни данни за образуваните, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци е най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в Общината.

Чрез поддържането на актуални данни за отпадъците, могат да се предвиждат и реализират различни концепции, програми и насоки за действие.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме за това са :

- ☐ Изготвяне на регистър на видовете генерирани производствени отпадъци, начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им;
- ☐ Извършване периодично на морфологичен анализ на образуваните отпадъци, чрез който да се следи за вида и състава на отпадъците;
- ☐ Осигуряване на обществен достъп на данни за отпадъците в Общината;
- ☐ Поддържане на регистър на площадките в Общината, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различните потоци отпадъци;

- ☐ Обезпечаване на дейността на фирмите, ангажирани с извършването на дейностите по отпадъците;
- ☐ Извършване на периодични обучения на отговорните лица, извършващи дейности по отпадъците;
- ☐ Периодично актуализиране на отчетите на фирмата, извършваща дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците;
- ☐ Изготвяне и публикуване на месечни /тримесечни справки за образуваните, събраните и предадените за третиране отпадъци (вид на отпадък, начин на третиране, количество и др.);
- ☐ Актуализиране на публичните данни за оторизираните лица, на които могат да се предават отпадъци, както и мястото, вида и заплащането на услугата;
- ☐ Изготвяне на справки и отчети относно процента на обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъци, събраното количество от тях, оползотворения отпадък от системата и др.;
- ☐ Изготвяне на ежемесечни отчети за събрани количества опасни отпадъци от домакинствата;

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
							<i>текущи</i>	<i>цели</i>	<i>водеща и партньор</i>
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.	подобряване качеството на информацията и административния капацитет в Общината	Определяне на лица, които да извършват дминистративната дейност, свързана с Регионалното сдружение за управление на отпадъците			25.02.2011г.	Регионално управление	Определени лица	Административно управление	Кмет Зам.кмет
		Определяне на отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управление на отпадъците в Общината	-	-	30.07.2016 г.	Управление на отпадъците в Общината	Определени длъжностни лица	Създаване на база данни за управление на отпадъците	Кмет Зам.кмет
		Увеличаване на административния капацитет относно извършването на ежедневен контрол върху граждани и фирми при управлението на отпадъците и ефективното прилагане на общинската нормативна уредба.	-	План-сметка Общински бюджет	30.12.2020 г.	Подобряване организацията на управление на отпадъците	Брой лица, упражняващ контрол	Ефективно прилагане на местната нормативна уредба	Кмет Зам.кмет
		Извършване на периодични обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността, включващи промените и прилагането на нормативната уредба в областта		Общински бюджет	30.12.2020 г.	Подобряване организацията на управление на отпадъците	Брой извършени обучения	Подобряване на административния капацитет	Кмет Зам.кмет Еколог
		Обучителни семинари на длъжностни лица, свързани с подготовка на проекти за управление на отпадъците.		Общински бюджет	30.12.2020 г.	Ефективно управление на дейностите	Проведени семинари	Компетентност на длъжностните лица	Кмет Зам.кмет Еколог
				Осигуряване на достатъчно и надеждни данни за отпадъците					
		Изготвяне на регистър на видовете генерирани производствени отпадъци, съдържащ начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им.	-	-	30.12.2016 г.	Прозрачност и надеждност на данните	Изготвен регистър	Създаване на база данни за отпадъците	Зам.кмет Фирми, генериращи производствени отпадъци РИОСВ-Перник
		Извършване периодично на морфологичен анализ на отпадъците, с който да се следи за вида и състава на		Общински бюджети План-сметки	30.12.2020 г.	Контрол върху състава на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ	Събрани данни за състава на отпадъците	Община Сапарева баня Регионално депо Перник

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

		отпадъците							
		Поддържане на регистър на площадките в Общината, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различни потоци отпадъци.		-	30.12.2020 г.	Контрол върху дейността	Създаден регистър	Създадена база данни за отпадъците	Зам.кмет Еколог
		Периодично актуализиране на отчетите на фирмата, извършваща дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците	-	-	Ежегодно	Ефективно управление на дейността	Отчети за извършвани дейности	Ефективна, оптимизирана и работеща система	Зам.кмет Еколог
		Изготвяне и публикуване на месечни или тримесечни справки за образуванияте, събраните и предадените за третиране отпадъци /вид на отпадъка, начин на третиране, количество и др./	-	-	ежемесечно	Прозрачност и предоставяне на достатъчна и надеждна информация	Изготвени и публикувани отчети		Община Сапарева баня
		Актуализиране на публичните данни за оторизираните лица на територията на Общината, на които могат да се предават отпадъци, както и указване на мястото, вида и заплащането за съответната услуга	-	-	30.12.2016 г.	Предоставяне на информация на гражданите	Предоставени и публикувани данни	Създадена база данни за отпадъците	Община Сапарева баня
		Изготвяне и публикуване на справки и отчети, относно процента на обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъците, събраното количество, от тях оползотворения отпадък и предадения за обезвреждане.	-	-	ежегодно	Прозрачност при Управление на отпадъците	Изготвени справки и отчети	Създадена организация за набор на информация	Община Сапарева баня
		Увеличаване на информацията за образуванияте отпадъци и прилагане на принципа „замърсителят плаща“							

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сепарева баня

		Определяне на количеството образувани битови отпадъци на база брой и вместимост на контейнерите на дадено лице или ползвател на услугата, заявило същите в Общината и определяне на таксата на база реалната сума за третирането и обезвреждането му	-	-	30.12.2017 г.	Ефективно и коректно определяне на таксата	Определено количество и/или принцип за определяне	Определени количества генерирани отпадъци от ползвателите	Кмет Зам.кмет отдел ФСО
		Определяне на образуването на „ТБО“ на база количество образуван отпадък и прилагането му така, че събраната такса да покрива всички разходи за дейността.	-	-	30.12.2020 г.	Прозрачност при определяне на ТБО	Определена методика за образуване	Финансова обезпеченост на избрания метод	Кмет Зам.кмет
		Подпомагане на дейността по управление на отпадъците, чрез образуването на отпадъците в продукт – при компостиране на растителни отпадъци - продажба на готов компост; при преработка на отпадъците- продажба на рециклируеми отпадъци	-	-	30.12.2020 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците, чрез извличане на финансова обезпеченост	Реализирана печалба от отпадъците	Създадена ефективна и самоиздържаща се система	Кмет Зам.кмет

ЦЕЛ 4: ПРЕВРЪЩАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА В КЛЮЧОВ ФАКТОР ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

5.7. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основно положение

Участието на обществеността е най-важния фактор при управлението на дейностите по отпадъците.

Всички предвидени мерки и цели в настоящата програма и разработените подпрограми към нея са неизпълними без привличане на съдействие от граждани, фирми, организации и др. Именно за това е необходимо изграждане и поддържане на ефективна политика за работа с обществеността. Взаимния обмен на информация между всички страни ще подобри организацията по управлението на отпадъците и ще подпомогне изпълнението на нормативните актове.

2. Цел на програмата

Стратегическа цел

Превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Оперативна цел

☐ подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управлението на отпадъците.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Общината е през годините е провела няколко кампании, които обхващат тематика за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

Друга наложила се през годините инициатива, в която активно се включват гражданите е Националната кампания „Да изчистим България за един ден”. Общината активно участва в подготовката на мероприятиято.

Предприетите мерки обаче са недостатъчни предвид все по-нарастващите задължения на Общините по третирането на отпадъците. Необходимо е увеличаване на кампаниите, чрез които да се ангажират възможно най-много граждани.

Дейностите по управлението на отпадъците в Общината трябва да станат напълно прозрачни, като същевременно с това се дадат и повече възможности на населението за участие в процесите.

Необходимо е организиране на ежемесечни информационни кампании и/или други дейности, чрез които населението да се запознава със задълженията, както към тях като генератори на отпадъци, така и към администрацията.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме в тази насока са :

- ☐ Създаване на лесни и достъпни условия за предложения и участия на обществеността в изграждане на политиката за управление на отпадъци, в изготвяне на нормативни документи, програми, стратегии, насоки и др.;
- ☐ Организиране на различни мероприятия с участието на гражданите /ден на Земята, кампании за почистване на отпадъци, конкурси, свързани с управлението на отпадъците, разяснителни кампании, празненства, обществени прояви и др./
- ☐ Повишаване на екологичното съзнание, чрез обучения, изготвяне на брошури, плакати;
- ☐ Поддържане на „горещ“ телефон за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управлението на отпадъците;

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

Стратеги ческа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
							<i>текущи</i>	<i>целев</i>	<i>Водеца и партньор</i>
Превръщане на обществеността в ключов фактор на управление на отпадъци	Подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса о/о дейностите по УО	Създаване на достъпни условия в изграждането на политика за УО при изготвяне на програми, стратегии, насоки и др. , свързани с отпадъците		-	30.12.2016 г.	Участие на обществеността при управление на отпадъците	Създаване на вътрешни правила и условия за участие	Създадена практика за участие на гражданите и бизнеса в УО	Община Сапарева баня Зам. кмет
		Повишаване на екологичното съзнание чрез ограничаване и обучения, изготвяне на плакати, брошури и др.		Общински бюджет	ежегодно	Информираност и пряко участие на населението в общината	Изготвяне на информационни материали, проведени обучения	Компетентна и информирана общественост	Община Сапарева баня
		Поддържане на горещ телефон за подаване на сигнали, жалби, предложения, свързани с УО	-	-		Участие на населението при контрол на дейността по отпадъци	Брой подадени сигнали , предложения и др.п.	Контрол на отпадъците с участие на населението и бизнеса.	Зам. Кмет Еколог
		Организиране на различни мероприятия-почистване на зелени обществени площи, локални сметища и др.	5 000	Общински бюджет	Ежегодно ООп	Информираност и участие на населението и бизнеса	Брой включени участници	Създадени условия за привличане на населението	Зам.кмет Еколог

VI. РАЗДЕЛ ШЕСТИ

6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

На национално ниво главният стратегически план, от който произхожда настоящата програма е Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, Общинските програми за управление на отпадъците трябва да отговарят и да са съобразени със структурата, целите и предвижданията на Националния план, както и да съвпадат с неговия планов период.

Настоящата програма е изготвена в пълно съответствие с Националния план за управление на отпадъците и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от 31.03. 2015 г. на МОСВ.

Възможност за реализиране на основните приоритети са залежали в следните стратегическите документи за регионално развитие:

□ **Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. /НПУО/**

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци.

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците;

В рамките на НПУО 2014-2020 г. са разработени девет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението както на конкретните програмни цели (стратегически/оперативни цели), така и на четирите стратегически цели на националния план.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели. Основните принципи, на които се основава Националната програма за управление на дейностите по отпадъците:

- ◆ Устойчиво развитие;
- ◆ Предотвратяване и йерархия на управлението на отпадъците;

- ◆ Превантивност - предимство на предотвратяването на замърсяване преди последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
- ◆ Достатъчност и самостоятелност при управление на отпадъците;
- ◆ Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи;
- ◆ ”Замърсителят плаща” и в частност ”отговорност на производителя”;
- ◆ Интегрирано управление на отпадъците;
- ◆ Участие на обществеността.

Целите и приоритетите на НПУО дават рамката на местните власти респективно на община Сапарева баня при разработването на политика за управление на дейностите по отпадъците, включително въвеждане и насърчаване на предотвратяване на отпадъци, разделното събиране на битови отпадъци и отпадъци от дейността на публични и търговски обекти, управление на специфичните отпадъчни потоци.

В ОПУО Сапарева баня е направен анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците и идентифициране на проблемите в тази област.

□ **Националната стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на Република България и оперативен план за изпълнение за периода 2006-2015 г.**

□ **Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.**

В Националния стратегически план са заложили целите, които Република България трябва да постигне при управлението на биоразградимите отпадъци.

Най-голямо отношение към предвижданията на ОУПО има мярка №1 - Включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци;

- предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци -рециклиране на биоразградимите отпадъци (хартия и картон);
- компостиране на зелени отпадъци от паркове, градини, търговски обекти и хранителната индустрия;
- оползотворяване на биоразградимите отпадъци с производство на биогаз;
- оползотворяване на биоразградимите отпадъци с производство на енергия (изгаряне);
- въвеждане на домашно компостиране - провеждане на информационни кампании сред населението.

□ **Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.**

Стратегическия план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България поставя мерките и начините на действие за изпълнение на целите, заложи в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, образувани от строителство и влягане на рециклирани материали в строителството. Подобни мерки и план за действие са разработени в Общинската програма на местно ниво.

За изпълнението на мерките и целите е разработена подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради.

□ Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

В Националния план за управление на утайките от ПСОВ са предвидени мерки и дейности, които следва да се предприемат за намаляване количествата на депонираните утайки и използването им за други цели, като например за торене на земеделски ниви, за компостиране и др.

□ Регионален план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г

□ Областна стратегия за развитие на област Кюстендил 2014-2020 г.

□ Общинаски план за развитие на община Сапарева баня за периода 2014 – 2020 г.

VII. РАЗДЕЛ СЕДМИ

7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Програмата за управление на отпадъците е динамичен документ, за който е необходимо да бъде организирано наблюдението на изпълнението ѝ, с цел реализиране и достигане на всички заложен мерки и цели.

За целта е необходимо ръководството на Общината да определи съответната Дирекция и/или отдел в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Наблюдението на изпълнението на програмата е дълъг процес, при който е необходимо събирането на голяма база данни за отпадъците. Необходимо е ясно да се разпределят отговорностите на съответните длъжностни лица, отговарящи за дейността, както и на тези пряко или косвено свързани с тези дейности.

Изпълнението на програмата изисква да се следи за спазване на заложените мерки и цели, както в програмата, така и в подпрограмите към нея и да се отчитат, съгласно определените индикатори за изпълнение на конкретните дейности.

При отклонение от приетите мерки и цели е необходимо да се докладва това на ръководството и своевременно да се предприемат коригиращи мерки.

7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съобразно Закона за управление на отпадъците, органът който одобрява и контролира Общинските програми за управление на отпадъците е Общинския съвет на съответната администрация.

Съгласно чл.52 от ЗУО ежегодно кмета на Общината, внася в Общинските съвет, Отчет за изпълнение на програмата за предходната година, като същият след приемането му се изпраща в Регионалната инспекция по околна среда и води за сведение.

Съобразно с изискванията е необходимо ежегодно да се събира информация, обобщава и представя пред общински съвет за изпълнението на програмата и планове за действие към подпрограмите.

Целта на контрола и отчитането на програмата е да се проследи ежегодно напредъка на изпълнение на поставените мерки и цели в програмата, евентуалните пречки за неизпълнението

им, както и да бъдат взети навременни мерки, които не биха могли да се изпълнят поради финансови, нормативни и/или други причини.

7.3. Процедура за актуализация на програмата

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне:

- ❖ в резултат на промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки.
- ❖ в резултат на значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

В случай на възникване на някои от горните обстоятелства е необходимо програмата да бъде актуализирана.

Актуализация на настоящата програма се извършва по същият начин, както разработването на нова такава и отново трябва да бъде съгласувана и одобрена от Общинския съвет на Община Сапарева баня.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

8.1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Анализът на действащото законодателство и програмни документи има за цел да установи в каква степен националното законодателство се прилага на местно ниво, също така да се установи дали то е приложимо към дейността на съответната общинска администрация, или има необходимост от промяна на местните нормативни документи.

Той проследява приложимостта на законодателството към документите и изискванията на местно ниво, както необходимостта от промяна в тях, необходими действия за изпълнението им, необходимост от разработване на допълнителни нормативни документи, програми и стратегии на местно ниво.

За по - точно определяне на степента на приложимост на нормативните документи в Община Сапарева баня е направена сравнителна оценка на националното законодателство с прилаганите мерки от страна на администрацията за изпълнението им, степен на изпълнение и/или пречки за неизпълнение и неприложимост на законодателството, разработени на местно ниво Наредби за спазване на изискванията и др., както следва:

↪ **Нормативна уредба. Изисквания. Приложимост.**

□ ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (ЗУО)

Закон за управление на отпадъците въвежда регионален принцип при управлението на отпадъците. Националният план за управление на отпадъците определя регионите, включващи общините, които ползват общо регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Съгласно Националния план Община Сапарева баня попада в „Регион Дупница“ за управление на отпадъците. В разглеждания регион са включени шест от общините в Област Кюстендил – Община Кюстендил, Община Дупница, Община Сапарева баня, Община Бобов дол, Община Невестино и Община Трекляно.

Общи изисквания към Общините

Въведена е йерархията при управление на отпадъците. Приложимостта на това изискване е бавен и продължителен процес, както за Община Сапарева баня, така и за всички Общини в Р.България, тъй като тепърва предстои изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъци.

Поставени са изисквания към Общините най-късно до 31 декември 2020 г. за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

За прилагане на изискването Общината е започнала заделяне на финансов ресурс по изграждане на площадка за компостиране в РДО. Тепърва предстои труден процес за отделянето на отпадъка от общия битов и постепенно достигане на целите.

Въведени са цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци.

На този етап тези цели са неизпълними и неприложими за Община Сапарева баня, тъй като липсва каквато и да е инфраструктура за третирането им.

Определени са правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за управлението на битовите отпадъци на регионално ниво.

Конкретни изисквания към кметовете на Общините:

☐ Осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други.

Съдове за отпадъци са осигурени на населението, като ежегодно се допълват и заменят.

☐ Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им

Услугата се предоставя, като разходите за това се поемат от такса „Битови отпадъци”.

☐ Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване

Услугата се предоставя, като разходите за това се поемат от такса „Битови отпадъци”.

☐ Избор на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. Прилага се при необходимост.

☐ Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община.

☐ Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поетапното постигане на целите.

Общината има сключен договор с организация по оползотворяване на отпадъци „Екопак България“ АД и изпълнява задълженията си.

☐ Повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци.

☐ Организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми).

Прилага се частично. Дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци са организирани частично в Общината, т.е. все още не са обхванати всички видове отпадъци.

☐ Организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.

Общината не е сключила договор с оператор на съществуваща площадка и не е организирала предаването на опасните отпадъци от бита.

☐ Разделно събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;

Изпълнението на задълженията за събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци е частично.

Все още не е организирано напълно, но са взети мерки за осъществяването им.

☐ Осигуряване на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места с над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места

☐ Почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути, Изискването се прилага при необходимост.

☐ Поддържане на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци.

В Община Сапарева баня няма регистър, тъй като няма желаещи оператори за тази дейност. С Наредбата за управление на отпадъците са определени правила за вписване на юридически лица при проявен интерес.

☐ Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;

Това изискване е голям проблем за всички населени места в страната, което коства на Общините големи усилия и финансови ресурси. Необходимо е да се обърне по-голямо внимание върху проблема на национално ниво и да се засили контрола.

☐ Съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба

Към момента в Общината няма постъпили инвеститорски интерес относно създаване на такива центрове, но при проявен такъв Общината би оказала съдействие.

☐ Осигуряване на информация на обществеността по всички ангажменти на общините, чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците

Прилага се в Общината

☐ Разработване и изпълнение на общинска програма за управление на отпадъците.

Изискването се прилага. При промяна на нормативната база ПУО се актуализира.

Ежегодно се изготвя отчет за изпълнение на програмата и се внася за одобрение в Общинския съвет.

☐ Разработване на общинска наредба за управление на отпадъците.

Общинската Наредба е разработена и в съответствие с изискванията на чл.22 от ЗУО е актуализирана.

При избор на площадки за разполагане на депа и/или други съоръжения за отпадъци, Общините трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в нормативните документи:

☐ Наредба № 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

☐ Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

Прилага се при необходимост.

☐ Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците.

Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от Общините.

☐ Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от Общините.

.

☐ Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци

С Наредбата се определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата до 2020 г., които заплащат Общините, реда за тяхното превеждане и възможностите за използването им, както и случаите, в които Общините се освобождават от заплащане.

Прилага се от Общината

Ежемесечно се превеждат отчисления по сметка на РИОСВ-Перник за депонираните отпадъци.

Отчисленията са голяма тежест за Общините, тъй като техният размер нараства всяка година, а разходите по извършване на дейностите с отпадъците не намаляват. Към момента Общината все още не е предявила искане за освобождаване и/или намаляване на отчисленията, тъй като не са достигнати необходимите цели за това.

☐ Наредба за разделно събиране на биоотпадъците ДВ бр.107/13.12.2013 г. МОСВ.

Поставени са изисквания към дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците;

Все още това изискване не е напълно приложено в Общината, но в настоящата програма са заложили мерки за осъществяване на дейността.

Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО, да постигат цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци.

Целите не са постигнати, тъй като се осъществяват поетапно всяка година.

Заложени са мерки за изпълнението им. Като цяло изискването е трудно изпълнимо поради липсваща инфраструктура за третирането им.

Определени са методиките за изчисляване и докладване на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО

Докладване на целите е трудно изпълнимо на този етап поради липсващата информация за отпадъците, както и пълен актуален морфологичен анализ на биоотпадъците.

Докладването се изпълнява, но то не е реално.

Реалните количества на видовете отпадъци ще могат да се проследят и докладват точно едва след 2-3 години след като се приложат необходимите мерки от настоящата програма за събиране на информацията и за изграждане на инфраструктурата.

Определен е ред за разпределението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и по чл. 10, ал. 1 между отделните общини в регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО;

Ангажиментите на Общините, участващи в Регионалното сдружение са разпределени, като следва да се проследи и изпълнението им.

☐ Наредба за третиране на биоотпадъците ДВ бр.92/ 2013 г

Наредбата регламентира основните критерии за третиране на биоотпадъците, включително изискванията за качество на компоста, ферментационния продукт, органичния почвен подобрител и стабилизирания органична фракция от МБТ. Определени са условията, при които компостът и ферментационният продукт престават да бъдат отпадък и могат да бъдат пуснати свободно на пазара.

На този етап това изискване все още не е приложимо поради факта, че на регионален принцип няма изградено съоръжение за третиране на биоотпадъците. Приложимостта на изискването ще може да се проследи след изграждането му.

Поставени са изисквания за вземане на проби за качество на материалите, получени при третиране на биоотпадъците, както и биологичното третиране на биоотпадъците.

Изискванията на наредбата са от съществено значение за общините, които ще изградят системи за третиране на биоотпадъците и ще произвеждат компост.

И тук е необходимо изграждането на съоръжението, за да се проследи изпълнението му.

☐ Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали ДВ бр.89/2012 г.

Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности.

Задълженията все още не са напълно приложени поради липсваща инсталация /съоръжение за третиране на строителни отпадъци на територията на Общината.

Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране.

Община Сапарева баня не разполага със склад за временно съхранение на строителни отпадъци.

☐ Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци. ДВ бр.85/2012 г.,изм.ДВ бр.76/2013 г.

Изискванията се отнасят и за общините, когато осъществяват/възлагат дейности с производствени и опасни отпадъци. При възникване на необходимост от извършване на дейности с производствени и/или опасни отпадъци се следят изискванията на Наредбата.

☐ Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води, чрез употребата им в земеделието ДВ бр.112/2004 г.

При оползотворяване на утайките от пречиствателните станции за отпадъчни води от населените места на общините, операторът, на който е възложена тази дейност, трябва да осигури изискванията на наредбата относно качеството на утайките, когато се използват в земеделието, осигуряването на проби и мониторинг.

На територията на Община Сапарева баня няма действащ ПСОВ към момента, но се предвижда неговото изграждане. Теренът за ПСОВ в гр. Сапарева баня е преотреден (местност „До Джерман”гр. Сапарева баня, общ. Сапарева баня, ЕКАТТЕ: 65365). До терена са изградени всички необходими външни колектори, финансирани от ПУДООС към МОСВ. Община Сапарева баня разполага с прединвестиционно проучване, идеен проект за ПСОВ и технически проекти за всички неизградени до момента канализационни профили, включващи се към тази станция.

В Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието се дават конкретни насоки за третирането на утайките, като почвен подобрител в земеделските земи и/или за рекултивация на нарушени терени, като се определят и параметрите на които трябва да отговарят получените утайки.

В Националния стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Република България за периода 2014-2020 г. се предоставят възможности и насоки за третиране на утайките чрез: оползотворяване върху земеделски площи; оползотворяване при рекултивация на нарушени терени и депа; енергийно оползотворяване; обезвреждане на утайки чрез депониране; компостиране.

Община Сапарева баня няма разработена Програма за управление на утайките от ПСОВ. Същата ще бъде разработена след като бъде изградена ПСОВ.

За добро управление на утайките е необходимо предприемане на следните мерки:

- Разработване на общинска програма за утайките;
- Проучване на възможностите и избор на конкретен метод на третиране на утайките в Общината;
- Спазване на ограниченията за съдържание на тежки метали и опасни вещества в утайките;
- Предвиждане на мерки за контрол на образуваните утайки;

☐ Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки, ДВ бр.85/2012 г.,изм.ДВ бр.76/2013 г.

Както и в ЗУО и тук са заложени изисквания за осигуряване места за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и населените места над 5 000 жители. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете по категории населени места и изискванията за разполагането на съдовете.

Прилага се от Общината.

☐ Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за батерии и акумулатори

Организиране на дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА

☐ Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти

Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информиране на обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработени масла – когато тези места са разположени върху имот общинска собственост.

Не са определени местата, тъй като все още не е организирано събирането на тези отпадъци.

Съдействие за извършване на дейности по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане – когато има сключен договор за извършване на дейности по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване или обезвреждане с организации за оползотворяване на отработени масла или с лица, които изпълняват индивидуално задълженията или с други лица, притежаващи съответното разрешително или регистрационен документ.

По тази мярка Общината не е приложила изискванията напълно, като в настоящата програма са заложили мерки за това.

☐ Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване

Организиране на изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по ЗУО, чрез сключване на договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО и/или с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или с други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО на територията на съответната Община.

☐ Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства

Определяне на местата на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с Общинската програмата за управление на отпадъците и Общинската наредба по чл. 22 ЗУО

Организиране дейностите по събирането на ИУМПС, съгласно изискванията на Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС;

☐ Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми

Определяне на местата за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен, и информиране на обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите.

Не е приложено поради това, че на територията на Общината няма определени места върху общински имоти за събирането на отпадъците.

Оказване на съдействие за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването им за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с

организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор.

Все още Общината не е сключила договор за събиране и съхраняване на тези отпадъци. В настоящата програма са предвидени мерки за организиране на дейността.

☐ Закон за опазване на околната среда

Законът определя насоките и целите на екологосъобразно управление на отпадъците, както и общите задължения на лицата и компетентните органи за управление на отпадъците.

ЗООС регламентира процедура за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Съгласно изискванията, екологична оценка се извършва на планове и програми, които са в процес на изготвяне и/или одобряване от централни и териториални органи на изпълнителната власт, органи на местното самоуправление и Народното събрание.

Законът определя обхватът на задължителната екологична оценка.

За планове и програми, за които извършване на екологична оценка не е задължително, се извършва преценка за необходимостта от извършването ѝ, съгласно процедура, определена в Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Прилага се. Когато в Общината се изготвят програми и/или планове за същите се извършват процедури по преценка за екологична оценка.

☐ Закон за местните данъци и такси

Законът определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет. Съобразно изискванията на Закона Община Сапарева баня определя такса „Битови отпадъци” на населението. Към момента изискванията се прилагат, като основен проблем ще бъде пред Общината за определяне на таксата на база количество отпадъци, а не както до сега на база данъчна оценка на имотите. Изпълнение на изискването следва да се проследи при годишното отчитане на изпълнение на настоящата програма през 2016 г.

☐ Закон за устройство на територията

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатацията, тези инсталации са определени като втора категория строеж .

Прилагат се. В Общината функционира отдел „ТСУ”, който следи за изпълнението на изискванията.

☐ Закон за опазване на земеделските земи

В закона се съдържат разпоредби за мерките за опазване на земеделските земи, които следва да бъдат предприети при употреба на отпадъци.

Законът забранява използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи, без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и храните, както и използването за напояване на води, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми

В закона са регламентирани основните изисквания при рекултивация на нарушени терени, включително на сгуроотвали, хвостохранилища, сметища и други депа за отпадъци

Прилага се при необходимост от разработване на проекти за рекултивация на нарушени терени.

Местна нормативна уредба

❖ Наредба за управлението на отпадъците на Община Сапарева баня

Наредбата е актуализира в съответствие с изискванията на ЗУО, но по-голяма част от подзаконовата нормативна уредба на ЗУО е излязла след приемане на Наредбата, а същевременно с това в настоящата програма са заложили и нови мерки при управление на отпадъците, което налага актуализирането ѝ.

❖ Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на община Сапарева баня

В тази Наредба са прецизирани всички такси, които се събират от гражданите за услугите, които извършва Общината, включително и по управление на отпадъците. При необходимост и/или добавяне на нови дейности, същата трябва да бъде допълнена.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

8.2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Генерираните отпадъци на територията на Община Сапарева баня са основно неопасни отпадъци. Генерират се смесени неопасни отпадъци от домакинствата, производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, растителни отпадъци от домакинствата, от поддръжка на зелените площи, парковете, градините, строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност.

Съществуващата практика в Община Сапарева баня, както и във всички Общини в Република България е обезвреждане на отпадъците, чрез депониране. Общинска администрация е набелязала мерки, които трябва да следва и постепенно да изпълнява за насочване на отпадъците към други методи на третиране, освен депонирането. Тази практика е нова за страната и въвеждането ѝ ще изисква повече време, като всички дейности ще се извършват на бавни етапи, тъй като липсва инфраструктурата за третиране на отпадъците. Необходимите съоръжения и инсталации ще се осигуряват със собствени средства от Общинските бюджети, което ще отнеме много време за въвеждането им в експлоатация.

Справките, които са водени през годините в Община Сапарева баня показват, че отпадъците незначително се намалява през периода 2013-2015 г,

Таблица № 11 Депонирани количества отпадъци за периода 2011-2015 г.

Години	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Депонирани битови отпадъци, тона	3 808,15	2 642,00	2 072,53	1 974,57	1 915,05
Население бр.жители	7 449	7 340	7 216	7 118	7 024
Норма на натрупване кг/жит.год	511	360	287	277	273

Източник: Депото за ТБО, местността „Люти дол”

В Община Сапарева баня е взето решение №1 от протокол №42/03.06.2011 година за участие на общината в регионално сдружение по смисъла на чл. 19б, ал. 2 от ЗУО със седалище в гр. Дупница - „Рила Еко” – гр. Дупница, където е предвидено изграждане на регионално депо за

третиране на твърди битови отпадъци. Това депо ще обслужва 6 (шест) общини от Кюстендилска област.

Депото за ТБО в гр.Сапарева баня се стопанисва от Община Сапарева баня. Там се депонират и производствени и строителни отпадъци. То е въведено в експлоатация на основание на Заповед на Кмета на община Дупница през 1980 година, когато гр. Сапарева баня е била в състава на горепосочената община.

Основни отпадъци за депониране на общинското депо са неопасни отпадъци находящо се намира в местността „Люти дол” на площ 13,454 дка, ЕКАТТЕ 65365.

Основен показател при дефиниране на битовите отпадъци е нормата на натрупване, показваща количеството на отпадъците, образувани от един човек за определен период от време, обикновено година. Нормата на натрупване може да се изрази в тегловни (kg/жител/год.) или в обемни единици (m³/жител/год.).

Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните години.

От Таблицата е видно, че средната норма на натрупване за Община Сапарева баня за последните 5 (пет) години е 342 кг/жител/год., което е по-ниско от средногодишното за страната (375 кг/жител/год.).

Съгласно отразените количества през годините се наблюдава постепенно намаляване на количеството отпадъци. Положително влияние оказва и въведената в общината система за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Според статистическите данни правени през последните 7 (седем) години от Националния статистически институт (НСИ) тенденцията е към намаляване на общото количество депонирани отпадъци в страната.

Статистиката показва, че депата за битови отпадъци намаляват значително през годините, поради изграждането на нова политика и насоки за третиране на отпадъците в страната. Първоначалното изграждане е започнато със закриване на всички образувани сметища в малките населени места в Общините, въвеждане на организирана система за извозване на отпадъците в населените места и депонирането на всички образувани отпадъци на регламентирано депо, отговарящо на всички изисквания на законодателството.

През 2009 г. са рекултивирани са селските депа, още при първата промяна на Закона за управление на отпадъците /2009 год./.

Общинско дело все още се използва и не е рекултивирано. Намира се на север в местността «Люти дол» в имот с №000232 по КВС на гр. Сапарева баня /№65365.26.123 по Кадастралната карта на гр. Сапарева баня/ и разположено на площ от 13.454 дка.

С взето решение №1 от протокол № 42 / 03.06.2011 година, община Сапарева баня взима участие в регионално сдружение Регион Дупница, където е предвидено изграждане на регионално депо за

третиране на твърди битови отпадъци. Това депо ще обслужва 6 общини от Кюстендилска област. Така ще се въведе и системата за Регионално ползване на едно депо от няколко Общини. Целта на тази мярка е ограничаване на площите заети от депа за отпадъци, с което да се намали замърсяването на околната среда и да се понижат разходите по експлоатацията, а също и да се насърчат Общините към използване на други методи за третиране на отпадъците.

Съгласно Директива 2008/98/ЕО на европейският парламент и въведената с нея йерархия за управление на отпадъците се очаква намаляване на депонираните отпадъци и увеличаване количеството на оползотворените и рециклирани такива.

Транспонирането на Европейските директиви относно управлението на отпадъците в Република България е направено, чрез Закона за управление на отпадъците и издадените подзаконовни нормативни документи.

Поставени са национални цели за намаляване количеството депонирани отпадъци, които следва да се изпълнят от Общините, както следва:

- Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

- Цели за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци - най-късно до 31 декември 2020 г. до 35 на сто от общото количество на отпадъците.

Целта на въведените срокове е постепенно увеличаване на рециклирането и оползотворяването на отпадъците, с което да се сведе до минимум депонирането им, оказващо редица вредни въздействия както върху околната среда, така и върху хората.

Необходимо е да се повиши ефективността на използването на ресурсите.

Дългосрочната цел на тази политика е да се намали количеството образувани отпадъци, а когато образуването на отпадъци не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхната стойност като ресурс и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

Отпадъкът следва да се разглежда като ресурс, от който могат да бъдат извлечени редица ползи след неговото преработване, било то като източник на енергия или при неговата повторна употреба или рециклиране.

Количеството на битовите отпадъци представлява най-голямата част от всички отпадъци, генерирани на територията на Общината. Преобладаващата част са органични хранителни

отпадъци, пластмасови опаковки, метални опаковки от бира и безалкохолни напитки, стъклени бутилки, хартиени опаковки и др.

1.1. Събиране на битовите отпадъци

Община Сапарева баня е въвела организирано сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците във всички населени места от 17.09.2005 г.

Броят на поставените съдове за отпадъци е изчислен съгласно “Ръководството за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци”, разработено от Министерство на околната среда и водите /МОСВ/.

Съгласно ръководството, броят на необходимите съдове за събиране на отпадъци е определен по формула на база норма на натрупване на отпадъците и брой на населението в конкретното населено място. Честотата на извозване на съдовете за отпадъци е изчислена по същата методика.

Таблица № 12 Съдове за събиране на смесени битови отпадъци в Община Сапарева баня към 31.12.2015

Съдове за събиране на смесени битови отпадъци	Обем/вместимост	Брой
тип „МЕВА“	110 л	2 548 бр.
тип „Бобър“	1 100л	268 бр.
кофи пласт.	240л	221 бр.
контейнери	4 куб.м	90 бр.
Общо:		3 127 бр.

В общината има организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места, което се осъществява по утвърден график, който е определен всяка година със Заповед на Кмета на Общината, съгласно изискванията и сроковете на Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/. В графика е указано по дати, по населени места, по вид и брой на техниката, която изпълнява задачите, а за гр. Сапарева баня, като най-голямо населено място и съответно най-голям източник на образуване на отпадъци, се определят и конкретни улици, които се обслужват по график. Честотата на извозване е един път седмично, а в централната част на гр. Сапарева баня – три пъти седмично.

Дейностите по събирането и извозването на контейнерите с отпадъци от всички населени места в общината се извършват от ЕТ” КМ 04- Михаил Павлов”, с която Община Сапарева баня е сключила договор.

Всички отпадъци на територията на Община Сапарева баня се извозват на Общинско дело в

местността «Люти дол».

Общината е член на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Регион Дупница. Сдружението е създадено съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. (НПУДО). Целта е да се обединят усилията на Общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда.

Община Сапарева баня въвежда организирано сметосъбиране във всичките си населени места. Към този момент 100% от населението е обхванато от системата. Въпреки това е необходимо ежегодно оптимизиране на системата за достигане на повишаване качеството на услугите и задоволяване нуждите на населението. Тази оптимизация може да се извършва, чрез редица дейности и мероприятия. Някои от тях включват:

- С амортизацията на поцинкованите кофи от 110 литра постепенно се е преминало към ползване на контейнери.
- Разместване на контейнери, с цел повишаване на използваемостта им;
- Поставяне на допълнителни контейнери на места, където се ползват от по-голям брой хора или недостигат;
- Подмяна на амортизирани съдове;
- Увеличаване кратността на обслужване на съдовете. Честотата на извозване на отпадъците е проблем в селата на Общината през летния сезон. Тук е необходимо разработване на други механизми за изчисляване на таксата, с които да се осигурят достатъчно средства за дейността;
- Оптимизиране на маршрутите за събиране и транспортиране на отпадъците;
- Подмяна на специализираната транспортна техника за обслужване на контейнерите;
- Осъществяване на координация между фирмата на която е възложено събирането и транспортирането на отпадъците и отговорните служители от Общинска администрация – експерти, отговорни за контрола на дейността, кметове и кметски наместници по населените места, контрольори по чистотата и др.

1.2. Морфологичен анализ на битовите отпадъци

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Основна

предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци.

Морфологичният анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сапарева баня се извършва съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744/29.09.2012 г. на Министъра на околната среда и водите.

Съгласно „Методиката за определяне морфологичния състав на битовите отпадъци“ (2012 г.) Общината попада в категория „до 5 000 t образувани смесени битови отпадъци за година“, което означава да бъдат направени по една проба на сезон. Община Сапарева баня определя да направи по едно пробонабираща за всяка една от трите определени зони, по-голяма точност на анализа. Пробонабиране е извършено от служители на Община Сапарева баня през зима, пролет, лято и есен т.е. 12 проби за годината.

За определяне на състава на отпадъците и бъдещите мерки за тяхното третиране е направен морфологичен анализ на отпадъците през 2016 г. от фирма «Меридиан» ЕООД.

Таблица № 13 Резултати от усреднен морфологичен анализ

Морфологична фракция	Сезон Зима (средно)		Сезон Пролет (средно)		Сезон Лято (средно)		Сезон Есен (средно)		Средно	
	Маса, kg	Съдържан ие, %	Маса, kg	Съдържан ие, %	Маса, kg	Съдържан ие, %	Маса, kg	Съдържан ие, %	Маса, kg	Съдържан ие, %
Хранителни	17,75	13,90	11,10	8,69	12,25	9,69	7,10	5,65	12,05	9,50
Хартия и картон	7,60	5,95	10,15	7,95	14,05	11,12	15,75	12,52	11,89	9,37
Пластмаса	23,05	18,05	16,55	12,95	21,85	17,29	22,15	17,61	20,90	16,47
Текстил	4,35	3,41	1,95	1,53	1,45	1,15	0,85	0,68	2,15	1,69
Гума	0,30	0,23	0,65	0,51	0,50	0,40	0,15	0,12	0,40	0,32
Кожа	0,25	0,20	0,30	0,23	0,30	0,24	0,55	0,44	0,35	0,28
Градински	10,30	8,07	32,50	25,44	20,40	16,14	32,40	25,77	23,90	18,83
Дърво	10,40	8,14	11,60	9,08	5,65	4,47	5,65	4,49	8,33	6,56
Съкло	2,55	2,00	6,10	4,77	7,50	5,93	8,00	6,36	6,04	4,76
Инертни	21,15	16,56	4,20	3,29	3,35	2,65	3,85	3,06	8,14	6,41
Метали	3,65	2,86	4,55	3,56	9,75	7,71	7,70	6,12	6,41	5,05
Опасни	0,15	0,12	0,15	0,12	0,15	0,12	0,10	0,08	0,14	0,11
Други	26,20	20,52	27,95	21,88	29,20	23,10	21,50	17,10	26,21	20,66
Общо	127,70	100,00	127,75	100,00	126,40	100,00	125,75	100,00	126,90	100,00

Таблица 14 Сумиране на образуваните битови отпадъци и разделно събраните отпадъци по фракции

ОЦЕНКА НА СЪСТАВА НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА САПАРЕВА БАНЯ ПО ФРАКЦИИ СЛЕД СУМИРАНЕ С РАЗДЕЛНО СЪБРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ					
Морфологичен състав	Общо смесени битови отпадъци	Разделно събрани отпадъци	Разделно събрани Зелени (биооградиими) отпадъци	Общо генерирани на територията	
	т/год	т/год	т/год	т/год	%
Генерирано общо количество в тона/година	1 915,05	146,86	852,00	2 913,906	100,00%
o Хранителни;	229,23			229,231	7,87%
o Хартия и картон;	195,14	48,90		244,039	8,37%
o Пластмаса;	323,26	48,25		371,506	12,75%
o Текстил;	36,39			36,386	1,25%
o Гума;	6,13			6,128	0,21%
o Кожа;	5,36			5,362	0,18%
o Градински;	392,39		747,50	1 139,894	39,12%
o Дървесни;	128,88		104,50	233,383	8,01%
o Съкло;	115,67	49,72		165,384	5,68%
o Метали;	104,56			104,562	3,59%
o Инертни- едри;	375,92			375,924	12,90%
o Опасни;	2,11			2,107	0,07%
Общо:	1 915,05	146,86	852,00	2 913,906	100,00%

От анализа следва, че с най-голям дял в община са битови отпадъци са фракциите „градински“ – 39,12 %, „инертни“ – 12,90 %. и „пластмаса“ – 12,75%

Общия процент на биоразградимите отпадъци следва, че общинската администрация следва да предприеме адекватни мерки за осигуряване на компостиране на биоразградими отпадъци.

Таблица № 15 Морфологичен състав на биоразградимите отпадъци по сезони с отчитане на фракция «други» по усреднени данни от 2016 г. са съответно:

№	Вид отпадъци	Средно%
1.	Хранителни отпадъци	7,87 %
2.	Хартия и картон	8,37 %
3.	Градински отпадъци	39,12 %
4.	Дървесни отпадъци	8,01 %
	Общо БрБО	63,37 %

Таблица № 16 Морфологичен състав на генерираните отпадъци по сезони с отчитане на фракция «други» по усреднени данни от 2016 г.:

№	Морфологичен състав	%
1	о Хранителни;	7,87%
2	о Хартия и картон;	8,37%
3	о Пластмаса;	12,75%
4	о Текстил;	1,25%
5	о Гума;	0,21%
6	о Кожа;	0,18%
7	о Градински;	39,12%
8	о Дървесни;	8,01%
9	о Стъкло;	5,68%
10	о Метали;	3,59%
11	о Инертни- едри;	12,90%
12	о Опасни;	0,07%

Бъдещите действия на общинска администрация Сапарева баня са насочени към отделянето на рециклируеми и биоразградими отпадъци от общия поток битови отпадъци с цел тяхното оползотворяване.

1.3. Разделно събиране на битови отпадъци, за които са въведени забрани и ограничения за депониране

С Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и със ЗУО са въведени изисквания за поетапно намаляване на депонираните биоразградими отпадъци и забрана за депониране на следните отпадъци:

- ☒ *Течни отпадъци;*
- ☒ *Отпадъци, определени като експлозивни, корозивни, оксидиращи, леснозапалими или запалими;*
- ☒ *Болнични и други клинични отпадъци;*
- ☒ *Гуми;*
- ☒ *Отпадъци, които не удовлетворяват критериите за приемане на отпадъци на депа;*
- ☒ *Неидентифицирани и нови химични вещества, възникнали в резултат на научноизследователска, развойна и учебна дейност.*

Комплексното изпълнение на тези забрани е транспонирано в Общинските наредби, касаещи управлението на отпадъците, както и чрез конкретни набелязани мерки от страна на Общинската администрация:

- ▶ При попадане на гореописаните отпадъци в потока битови отпадъци, същите се отделят от него и се предават на оторизирани фирми за тяхното оползотворяване и/или обезвреждане на договорни отношения;
- ▶ Болничните заведения имат въведени задължения за сключване на самостоятелни договори за обезвреждане на опасните си отпадъци от дейността си в инсинератори;
- ▶ Търсене на съдействие от съществуващите пунктове за смяна и продажба на гуми, които да приемат безвъзмездно негодните за употреба гуми от гражданите.
- ▶ Изграждане на площадка за безвъзмездно приемане от граждани на опасни отпадъци, образувани в резултат на жизнената дейност на домакинствата;
- ▶ Оказване на съдействие на фирми и институции, съхраняващи опасни химични вещества за предаване на същите на оторизирани лица за безопасното им обезвреждане;

1.4. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци.

Общото количество на събраните рециклируеми отпадъци от началото на въвеждането на системата през 2007 г. за разделно събиране на отпадъците до края на отчетната година - 2015 г. е 587,006 тона.

Таблица № 17 Количество на събраните рециклируеми отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

т/г.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Хартия	26,320	22,600	25,350	23,770	28,500	26,610	20,860	18,600	17,895
Пластмаса	21,680	21,280	20,180	19,720	21,340	21,940	16,070	21,500	16,246
Метал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Стъкло	21,060	22,520	17,650	20,800	23,180	31,090	14,530	28,000	17,715

Данни за количествата и анализ на потока БО може да се извърши при следващ мониторинг на ПУО.

2. СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

„Строителните отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Основните образувани строителни отпадъци на територията на Община Сапарева баня са от бетон, тухли, керемиди, камъни, земни маси, керамика, изолации, фаянс и др.

Кметът на общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Община Сапарева баня.

Временното съхранение и транспортиране на отпадъците се извършва, чрез издаване на Разрешително за транспортиране по предварително подадено заявление в Община Сапарева баня. Като база за количеството отпадъци се взема капацитета на автомобилите. Затова и годишното количество на складираните строителни отпадъци и земни маси е приблизително и няма как да се измери с точност.

Тази мярка обаче е недостатъчна за достигане на заложените цели по оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци в Закона за управление на отпадъците.

Съгласно издадената Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали във връзка с чл.43, ал.4 от ЗУО са заложили количествени цели за материално оползотворяване по видове строителни отпадъци, както следва:

Таблица № 18 Количествени цели за строителни отпадъци

Код на отпадъка	2014г.	2015 г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
17 01 01 бетон	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%
17 01 02 тухли	30%	37%	43%	50%	57%	63%	70%
17 01 03 керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	30%	37%	43%	50%	57%	63%	70%
17 02 01 дървесен материал	60%	63%	67%	70%	73%	77%	80%
17 02 02 стъкло	27%	36%	44%	53%	62%	71%	80%
17 02 03 пластмаса	47%	52%	58%	63%	69%	74%	80%
17 04 05 желязо и стомана	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 01 мед, бронз, месинг	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 02 алуминий	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
10 04 03 олово	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 04 цинк	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 06 калай	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 11 кабели, различни от упоменатите в 17 04 10	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 03 02 асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01	53%	58%	62%	67%	71%	76%	80%
Пътен сектор [т.]	60%	63%	67%	70%	73%	77%	80%
ЖП сектор [т.]	60%	63%	67%	70%	73%	77%	80%

Няма достоверни данни за генерираните годишни количества строителни отпадъци, както и данни за постоянно генерирано количество. Този факт, както и неголямото население на общината, отхвърля алтернативата за изграждане на самостоятелно общинско съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци. Възможната алтернатива е разделното им събиране и оползотворяването им с код R10 за вертикална планировка, експлоатационни пътища и др. Тази алтернатива изисква осигуряване от страна на общината на общинска площадка за приема на строителни отпадъци от ремонти на гражданите. Необходимо е въвеждане в общинските нормативни актове ясни текстове относно нормативните задължения на кандидатите за издаване на строително разрешение:

„Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци,

получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

В случаите, когато кмета на община е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана са определят в Наредба за управление на строителните отпадъци.

При възлагане на обществени поръчки от кмета на община за проектиране и изпълнение на строежи, с изключение на премахване на строежи, в условията за избор на изпълнител и в договорите за възлагане се включват задължения към изпълнителите за влягане на рециклирани строителни материали.

За обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, плановете за управление на строителни отпадъци се одобряват от кмета на община или оправомощено от него длъжностно лице, на чиято територия се реализира проектът.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и състоянието на за строежите, за които не се упражнява строителен надзор, се установяват с отчет до кмета на общината, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влягане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци“.

Във връзка с поставените цели вариантите за изпълнението им пред Община Сапарева баня са:

- Първи вариант е изграждане на собствена площадка за третиране и оползотворяване на тези отпадъци. Недостатък на този вариант е във финансовия ресурс, тъй като съоръженията за третирането на отпадъците са скъпи, а Общината не може да отдели такива средства от бюджета си. Освен разхода за инвестицията е необходим и финансов ресурс за експлоатацията на инсталацията, необходимо е водене на точна отчетност за количествата постъпили, оползотворени и рециклирани отпадъци.
- Друг вариант би могъл да бъде да се привлече частен инвеститор, който да направи инвестицията и да определи единна цена за оползотворяването и рециклирането на отпадъците. При този вариант Общината би могла да спести голям финансов и човешки ресурс и няма да се налага да изпълнява всички изисквания на Наредбата.

Предстои проучване възможността за публично частно партньорство, като община Сапарева баня може да предостави нарушени общински терени.

3. ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ

„Производствени отпадъци“ са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня
на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфични масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите ги водят на отчет пред ИАОС която получава годишните им отчети и РИОСВ - Перник, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците. Следва да се отбележи, че фирмите изпълняват задълженият си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци пред контролните органи.

По-голямата част от производствените отпадъци не подлежат на последващо третиране и единствения вариант за тяхното обезвреждане, е чрез депониране. Това затруднява в голяма степен постигането на целите за намаляване на депонираните отпадъци на депата.

Необходимо е да бъдат предприети мерки и от двете страни за ограничаване депонирането на производствените отпадъци на регионалното депо и да се търсят алтернативни методи за тяхното третиране.

Така например текстилните отпадъците от производство на облекла биха могли да се предават за оползотворяване, чрез изгаряне. Този вариант е удачен, тъй като при него отпадъците се оползотворяват на 99%. Проблемът при него е, че в региона няма наличието на такава инсталация за изгаряне на отпадъци. Такива съоръжения има само в 2-3 големи града в България, което обезмисля тяхното третиране по този начин, тъй като транспортните разходи са големи.

Отпадъците от дървообработка се използват за производство на пелети.

Отпадъците от заведения за хранене и хранителни магазини са в по - голямата си част биоразградими. Същите може да се използват за компостиране.

С предвижданото увеличаване на капацитета на производствените мощности отпадъците започват все повече да нарастват, което се дължи и на липсата на рециклиращи инсталации в България.

Необходимо е провеждане на разяснителни кампании и насърчаване на бизнеса към т.н. "чисти технологии". Фирмите и предприятията се нуждаят от стимул за търсене и на други методи за третиране на отпадъците или внедряване на нови технологии, целящи намаляване образуването на отпадъците.

4. УТАЙКИ ОТ ПСОВ

Управлението на получените утайки, в резултат от пречистването на отпадните води в Общините е национален проблем, за който тепърва навлиза законодателство за тяхното управление.

Количеството на генерираните утайки се увеличава с всяка изминала година, а единствения към момента метод за тяхното третиране е депонирането. В резултат на това се наблюдава тенденция

към бързо запълване на депата за отпадъци, което е нецелесъобразно, като се има предвид, че голяма част от утайките могат да се оползотворяват.

Съгласно издадената Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието се дават конкретни насоки за третирането на утайките, като почвен подобрител в земеделските земи и/или за рекултивация на нарушени терени, като се определят и параметрите на които трябва да отговарят получените утайки.

В Проекта на Националния стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Република България за периода 2014-2020 г. се предоставят възможности и насоки за третиране на утайките чрез: оползотворяване върху земеделски площи; оползотворяване при рекултивация на нарушени терени и депа; енергийно оползотворяване; обезвреждане на утайки чрез депониране; компостиране.

Към момента на територията на Общината няма изграден ПСОВ, но предстои изграждането на такъв. Теренът за ПСОВ в гр. Сапарева баня е преотреден. До терена са изградени всички необходими външни колектори, финансирани от ПУДООС към МОСВ. Община Сапарева баня разполага с прединвестиционно проучване, идеен проект за ПСОВ и технически проекти за всички неизградени до момента канализационни профили, включващи се към тази станция.

В Община Сапарева баня няма разработения Програма за управление на утайки.

С оглед на гореизложените мерки и действия, за достигане цялостното изпълнение на законодателството се препоръчва:

- ✓ Обхващане на възможно най-голям поток от образуваните отпадъци на територията на Общината;
- ✓ Предварително третиране на цялото количество, образуван отпадък, преди депонирането му;
- ✓ Въвеждане на ефикасна и удобна за гражданите система за разделно събиране на различните потоци отпадъци;
- ✓ Стриктно спазване на изискванията на законодателството;
- ✓ Екологосъобразно управление на образуваните утайки от ПСОВ
- ✓ Въвеждане на ясни правила и мерки за достигане на заложените изисквания по отношение на строителните отпадъци.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

8.3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Система за събиране и транспортиране на битови отпадъци

В общината има организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места, което се осъществява със Заповед на кмета на община Сапарева баня за всяка година, с която се определя честотата на сметоизвозване по населени места. Честотата на извозване е един път седмично, а в централната градска част на гр. Сапарева баня – три пъти седмично. Отпадъците се събират в кофи «Мева», «Бобър», контейнери, пластмасови съдове и вложки.

Община Сапарева баня има сключен Договор №47/17.09.2015 година с фирма ЕТ «КМ04-Михаил Павлов» със седалище и адрес на управление: гр. София, община Столична, район Оборище, ул.»Св. Св. Кирил и Методий” №49 – представлявана от Михаил Павлов Чапаров, която отговаря за извозването на генерираните битови отпадъци в община Сапарева баня.

За извършване на тази дейност фирмата разполага със следната техника:

- ☒ 2(два) броя основни камиони за сметоизвозване с марка МАН;
- ☒ 1(един) брой роторна преса с рег. № 6714 РК и
- ☒ 1 (един) брой резервен камион за сметоизвозване – тип вариопреса с марка МАН с рег. №0348 ХХ;
- ☒ 2 (два) броя контейнеровози с марка МЕРЦЕДЕС – 814 с рег. № С0509 МХ и ГАЗ – 53 с рег. № С6625 ВР;
- ☒ 2 (два) броя поливомиячни машини - МЕРЦЕДЕС и ШКОДА;
- ☒ 1 (един) брой мини фадрома марка БОБКАТ и
- ☒ 1 (един) брой товарен камион АВИА;
- ☒ 1 (един) брой самотоварещ се самосвал с марка МАН и др.

Таблица № 19 Съдове за събиране на смесени битови отпадъци в Община Сапарева баня към 31.12.2015

<u>Съдове за събиране на смесени битови отпадъци</u>	<u>Обем/местимост</u>	<u>Брой</u>
тип „МЕВА“	110 л	2 548 бр.
тип „Бобър“	1 100л	268 бр.
кофи пласт.	240л	221 бр.
контейнери	4 куб.м	90 бр.
Общо:		3 127 бр.

Районите и честотата на извозване се определят всяка година със Заповед на Кмета на Общината, съгласно изискванията и сроковете на Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/.

Всички отпадъци на територията на Община Сапарева баня се извозват на Общинско дело в местност «Люти дол», имот с №000232 по КВС на гр. Сапарева баня.

В Община Сапарева баня е взето решение №1 от протокол №42/03.06.2011 година за участие на общината в регионално сдружение по смисъла на чл. 19б, ал. 2 от ЗУО със седалище в гр. Дупница- „Рила Еко” – гр. Дупница, където е предвидено изграждане на регионално депо за третиране на твърди битови отпадъци. Това депо ще обслужва 6 общини от Кюстендилска област. Община Сапарева баня е включена към регионално сдружение „Рила Еко” – гр. Дупница. Целта е да се обединят усилията на Общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда. Чрез създаване на Сдружението, Общините си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинга на депото и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

Финансирането на разходите по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, обезвреждането на отпадъците, чрез депониране, експлоатацията на депо и др. се извършва, чрез „Такса битови отпадъци”/ТБО/ по реда на Закона за местни данъци и такси /ЗМДТ/. Образуването на таксата се извършва след изготвяне и одобряване на план - сметка за разходите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата за съответната година.

В таблица № са представени приходите и разходи в лева през последните четири години – периода от 2010 – 2015 г. са както следва:

Таблица № 20 Приходи и разходи в лева

<i>година</i>	<i>приходи</i>	<i>разходи</i>
2010	440 120	380 781
2011	543 120	450 635
2012	453 422	471 125
2013	582 465	463 075
2014	542 470	423 451
2015	682 534	675 281
2016	533 123	475 362

2. Системи за разделно събиране на отпадъци

2.1. Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Разделно събираните рециклируеми фракции са битови отпадъци, които са годни за рециклиране и оползотворяване и могат да попаднат в съдовете за разделно събиране. Тук се включват отпадъците, генерирани от търговските обекти, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене и обектите за отход, забавления и туризъм, с Класификационни кодове съгласно Наредба № 3 за класификацията на отпадъците както следва:

- ☒ 20 01 01 - отпадъци от хартия (офис хартия, вестници, списания и брошури);
- ☒ 20 01 39 – отпадъци от пластмаса;
- ☒ 20 01 40 – отпадъци от метали.

Този вид отпадъци също могат да попаднат в съдовете за разделно събиране и да бъдат рециклирани или оползотворени.

Количествата извозени отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци са дадени в таблица

Таблица № 21 Количество на събраните рециклируеми отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

т/г.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Хартия	26,320	22,600	25,350	23,770	28,500	26,610	20,860	18,600	17,895
Пластмаса	21,680	21,280	20,180	19,720	21,340	21,940	16,070	21,500	16,246
Метал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Стъкло	21,060	22,520	17,650	20,800	23,180	31,090	14,530	28,000	17,715

Количествата опаковки са основно от хранителните магазини и общинските структури – училища, детски градини, кметства.

Община Сапарева баня е сключила договор с „Екопак България” АД за реализиране на програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Сапарева баня на 10.01.2007 година за неопределен срок – безсрочен. Във връзка със действащия договор за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери, има подписана Програма за разделно събиране на територията на община Сапарева баня и „Екопак България” АД за 2015 година, има определен график за обслужване на контейнерите на територията на общината. Дейностите по транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки до площадка за предварително третиране, както и последващо третиране на отпадъците се извършва от „Феникс Дупница” ООД на площадка, находяща се на територията на град Дупница, където се

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня извършва сортирането им. „Екопак България” АД контролира транспортирането на разделно събраните отпадъци от контейнерите по утвърдения график и спазването на другите задължения на ”Феникс Дупница” ООД.

„Екопак България” АД е разположила в община Сапарева баня общо 95 броя цветни контейнери тип „Иглу”.

За община Сапарева баня се отчитат следните количества разделно събрани отпадъци за 2015 година

Таблица № 22 – Отчетени количества разделно събрани отпадъци за 2015 година

Отпадъци	Контейнери за разделно събиране на отпадъци, t	Разделно събрани битови отпадъци от площадки, t	Общо
Хартия и картон	31,000	17,895	48,895
Пластмаса	32,000	16,246	48,246
Стъкло	32,000	17,715	49,715
Метали	0,000	0,000	0,000
Общо	95,000	51,856	146,856

Ежегодно се провеждат различни разяснителни кампании, както съвместно с Общината, така и самостоятелно от организацията. Кампаниите целят запознаване на населението с целите и функциите на системата, разделното събиране на отпадъците от домакинствата и офиса, ползите за околната среда от разделното събиране на отпадъците и др.

Основна насоченост на кампанията е съсредоточена към децата от детските градини и училищата, тъй като трябва да се възпитава екологичното мислене още от най - ранна възраст.

2.2. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/

Община Сапарева баня няма сключен договор за събиране и извозване на негодни за употреба батерии и акумулатори.

2.3.Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/

община Сапарева баня няма сключен договор за събиране и извозване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

2.4. Разделно събиране на отпадъци от черни и цветни метали /ОЧЦМ/, едрогабаритни и опасни отпадъци

Закона за управление на отпадъците изисква от органите на местната власт да осигурят площадки за безвъзмездно събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите. Целта е тези отпадъци да не попадат в общия поток на битовите отпадъци, тъй като в по-голямата си част съдържат опасни компоненти, както за околната среда, така и за хората.

С решение на Конституционния съд на Република България е отменено изискването на ЗУО за безвъзмездното предаване на ОЧЦМ от битов характер. Във връзка с това гражданите могат да предават тези отпадъци срещу заплащане, ако нормативната уредба не изисква друго, а останалите отпадъци - едрогабаритни и опасни се предават безвъзмездно.

На регионален принцип тепърва ще се организира разделното събиране на следните отпадъци:

- 17 04 11 Кабели, различни от упоменатите в 17 04 10
- 19 10 01 Отпадъци от желязо и стомана
- 19 10 02 Отпадъци от цветни метали
- 19 12 02 Черни метали
- 19 12 03 Цветни метали
- 20 01 11 Текстилни материали
- 20 01 27* Бои, мастила, лепила/адхезивни и смоли, съдържащи опасни вещества
- 20 01 28 Бои, мастила, лепила/адхезивни и смоли, различни от упоменатите в 20 01 27
- 20 01 29* Перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества
- 20 01 30 Перилни и почистващи препарати, разл. от упоменатите в 20 01 29
- 20 01 31 Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти
- 20 01 32* Лекарствени продукти, различни от упоменатите в 20 01 31
- 20 01 40 Метали
- 20 03 07 Обемни отпадъци

Забележка:

- в кодовете 20 01 27* и 20 01 28 попадат следните отпадъци: *политура, грунд (за метали, дърво), боя, багрило, лак (за дърво) и продукти за поддържане на дървени изделия, смоли, лепила, аерозолни бои, бои за автомобили, бои за оцветяване на яйца, разтворители*
- в кодовете 20 01 29* и 20 01 30 влизат следните отпадъци:
дезинфектанти, съдържащи киселини, алкохоли, алдехиди, пероксиди и др., препарати за почистване на стъкла, фурни, белина, отстраняващи петна, универсални почистващи повърхности за подове, бани, кухни, детергенти
- в код 20 03 07 се включват:

Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Сапарева баня

едрогабаритни отпадъци от бита като шкафове, гардероби, легла, дивани, фотьойли, матраци и др.

В списъка на приеманите отпадъци са включени възможно най - много видове отпадъци, които могат да се образуват от жизнената дейност на домакинствата. Ежегодно същият ще се допълва и актуализира с цел обхващане на повече видове отпадъци, с което ще се създаде ефективна система за разделно им събиране.

3. Предварително третиране на отпадъци

Съгласно чл. 38, ал.1 от Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на депата се приемат предварително третирани отпадъци. В съответствие с дефиницията „замърсителят плаща” разходите по предварителното третиране се извършват от лицата, при чиято дейност се образуват.

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинска администрация, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци”. Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им.

Съгласно § 1 от горесцитираната Наредба № 6 "Предварително третиране" са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им.

Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

Таблица № 23 Рециклирани битови отпадъци - кг/ж/г

	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г. ¹
Средно за ЕС- 27	122	125	129	132
България	119	136	122	103

Източник: Евростат

¹ За 2012 г. с най-високо и най-ниско ниво на показателя са съответно Германия – 284 кг/ж/г и Румъния -7 кг/ж/г

За достигане на заложените проценти в Закона за управление на отпадъците е необходимо предприемане най-малко на следните мерки:

- Поетапно увеличаване на системата от цветни контейнери за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- Третиране на всички отпадъци от населените места на територията на Община Сапарева баня, преди тяхното депониране;
- Създаване на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от териториите за обществено ползване, паркове, градини, ресторанти, заведения за бързо хранене и др.;
- Създаване на системи за компостиране на растителни и биоразградими отпадъци;
- Създаване на системи и организиране на кампании за разделно събиране на опасни отпадъци от потока битови отпадъци /вкл. батерии, акумулатори, електрическо и електронно оборудване, газоразрядни лампи, отпадъци от черни и цветни метали, отпадъци от бои, лакове и др./
- Създаване на системи за разделно събиране, третиране, оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци;

За изпълнение на гореописаните мерки, със Закона за управление на отпадъците са въведени отчисления за депониране на отпадъци на Регионалните депа, както и такива за следексплоатационните им грижи. Отчисленията за депониране на отпадъците целят ограничаването количеството на депонираните отпадъци и насочване на местните администрации към търсене на други методи за тяхното третиране, според определената йерархия за третиране на отпадъците. Тъй като сумите, които се начисляват са за тон депониран отпадък и нарастват всяка година е наложително приоритетно да се търсят варианти за изграждане на съоръжения за третиране на различните потоци отпадъци, както и на системи за тяхното разделно събиране.

Натрупаните средства се изразходват от Общините именно за такива съоръжения, което дава и допълнителен стимул за изграждането на същите.

Съгласно целите в Закона за управление на отпадъците :

1. Най-късно до 2020 г. трябва да се ограничат количествата на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на отпадъците;

2. Най-късно до 2020 г. – подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

Изпълнението на целите се постига, чрез предприемане на определени мерки за поетапното им изпълнение.

За изпълнението на целта за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци е необходимо предприемане на следните действия:

- Изграждане на съоръжение/инсталация за третиране на биоразградими отпадъци.
- Изграждане на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от паркове, градини, територии за обществено ползване, домакинства, поддръжка на зелени площи и др.
- Създаване на организация по събирането на отпадъците и ясна отчетност на количествата и видовете събрани отпадъци;

За изпълнение на целите трябва да има изготвени графици за събиране на отпадъците от градините, парковете, ресторантите, домакинствата и др. Предвид характера на отпадъка трябва да се има предвид, че той не може да се съхранява както смесените отпадъци и неговата честота на събиране и извозване трябва да бъде поне на 3-4 дена. При събирането трябва да се води ясна отчетност на събраните количества биоразградими отпадъци по видове и кодове, съгласно Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците, трябва да се отчитат количествата на предадените от гражданите и фирмите отпадъци, както и количествата на образувания материал след неговото третиране.

Съвкупността от всички тези мероприятия и мерки ще доведе до изграждане на една ефикасна система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците. Чрез поетапното постигане и прилагане ще се изпълнят задълженията на Общината за разделното събиране на отпадъците, ще намалеят количествата на депонираните биоотпадъци на Регионалното депо, вследствие на което и таксите за депониране на отпадъците ще намаляват.

За постигането на заложените цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници е необходимо разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъците и третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

За целта, Община Сапарева баня е започнала да предприема мерки съвместно с организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак България“ АД. Организацията е дългогодишен партньор на Общината за постигане на резултатност относно разделното събиране на отпадъците. От самото изграждане на системата, целите на двете страни са насочени към по-висока резултатност и информираност на гражданите. С всяка година броя на контейнерите и точките на разположение се увеличават за по-голяма достъпност на гражданите до тях.

В Община Сапарева баня има изградена ефективна двуцветна система, състояща се от жълти контейнери - за събиране на хартия, картон, пластмаса и метал и зелени контейнери – за събиране на стъклени опаковки. Към този момент системата обхваща 100 % територията на общината. За

достигане на Националните цели за разделно събиране на отпадъци и обхващане на по-голям процент население целите на администрацията са насочени към поетапно увеличаване на населените места, обхванати от системите за разделно събиране.

Друга мярка е третирането на отпадъците, преди тяхното депониране, което може да стане, чрез сепариране. Сепарирането е известен и работещ метод, който е по-лесно осъществим, като при него отпадъците се разделят ръчно или механично по компоненти и от общият поток битов отпадък се извличат оползотворимите и рециклируеми отпадъци.

Домакинствата трябва ефективно да започнат разделянето на отпадъците и ползването на цветните контейнери, за да не се налага Общината да прави разход за сепариране на отпадъците, а да насочи тези средства към подобряване на системите и изграждане на съоръжения за третиране на различните видове отпадъци.

В съответствие с горе изложеното Община Сапарева баня, в качеството си на партньор ще кандидатства по Процедура № BG16M1OP002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ за изграждане на сепарираща и компостираща инсталация.

4. Депониране. Общинско депо за неопасни отпадъци.

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, Общините, включени във всеки от регионите, определени с Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО 2009-2013г), създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

В Община Сапарева баня е взето решение №1 от протокол №42/03.06.2011 година за участие на общината в регионално сдружение по смисъла на чл. 19б, ал. 2 от ЗУО със седалище в гр. Дупница- „Рила Еко” – гр. Дупница, където е предвидено изграждане на регионално депо за третиране на твърди битови отпадъци. Това депо ще обслужва 6 общини от Кюстендилска област. Община Сапарева баня е включена към регионално сдружение „Рила Еко” – гр. Дупница. Целта на сдружението е взаимно подпомагане между Общините при третирането и обезвреждането на отпадъците им. Чрез използването в един регион на едно общо депо от участващите в региона Общини се цели намаляване на разходите по експлоатацията на съществуващите депа и намаляване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда. Също така насоките на екологичното законодателство са постепенно преминаване към други методи за третиране на отпадъците, освен депониране. За целта са създадени Регионалните сдружения, с които, чрез общи финансови ресурси да се търси най-икономичния и екологичен начин третирането на отпадъците.

Във връзка с определянето на депото за Регионално и новото екологично законодателство е необходимо същото да се разшири и модернизира, за да покрива минималните изисквания на Директива 1999/31/ЕО за депониране на отпадъците и да допринася за създаването на ефективна самоиздържаща се система за управление на отпадъците.

Депото за ТБО в гр.Сапарева баня се стопанисва от Община Сапарева баня. Там се депонират и производствени и строителни отпадъци. То е въведено в експлоатация на основание на Заповед на Кмета на община Дупница през 1980 година, когато гр. Сапарева баня е била в състава на горепосочената община. Депото се намира на север в местността «Люти дол» в имот с №000232 по КВС на гр. Сапарева баня /№65365.26.123 по Кадастралната карта на гр. Сапарева баня/. Разположено е на площ от 13.454 дка. Основни отпадъци за депониране на общинското депо са неопасни отпадъци находящо сев местността „Люти дол” на площ 13,454 дка, ЕКАТТЕ 65365 по Предписание от РИОСВ-Перник Община Сапарева баня да извършва дейностите по третиране-обезвреждане / код D1-наземно депониране/ на битови, строителни и производствени неопасни отпадъци само на територията на Общинското депо за неопасни отпадъци, експлоатирано от Община Сапарева баня, находящо се в местността „Люти дол” на площ 13,454 дка, ЕКАТТЕ 65365.

5. Термично третиране

На територията на Община Сапарева баня няма изградени съоръжения и/или инсталации за термично третиране на отпадъците, като Общините, включени в Регионалното сдружение за управление на отпадъците не обмислят такъв вариант поради големите инвестиции, необходими за изграждането на такова съоръжение.

6. Биологично третиране

Биологичното третиране е основния алтернативен на депонирането метод за третиране на биоразградими отпадъци. Към настоящия момент биоразградимите отпадъци, образувани на територията на Община Сапарева баня не се събират разделно. Общината не е въвела система за домашно компостиране.

В съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за третиране на биоотпадъците, Община Сапарева баня е започнала подготовка за изграждане на площадка за компостиране на растителни и биоразградими отпадъци на регионален принцип. Изготвен е мофрولوجичен анализ.

Компостирането е форма на рециклиране, при която биоотпадъка се превръща в компост и чрез него може отново да се включи в естествения кръговрат на веществата, влизайки в изграждането на живата материя.

До настоящия момент Община Сапарева баня не е събираща разделно био - отпадъците и не е правен количествен анализ.

На площадката е предвидено приемането на следните отпадъци:

- зелени отпадъци;
- хранителни отпадъци;
- дървесни отпадъци

Материалите, попадащи в обхвата на определението за биоотпадъци са:

Описание	Код от Европейския списък на отпадъците
Отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене- хранителни отпадъци в т.ч от домакинства, ресторанти, столове, барове, кафе-магазини, болници, училищни столове и др.	20 01 08
Отпадъци от обществени пазари	20 03 02
Само биоразградими материали, еквивалентни на кодове	20 01 08 и 20 02 01
Отпадъци от паркове и градини (зелени отпадъци) както и от частни гради и обществени паркове, градини, зони и др.	20 02 01
Дървесни материали, не съдържащи опасни вещества, без мебели и едрогабаритни битови отпадъци	20 01 38

Отпадъците, които подлежат на компостиране се разделят на хранителни отпадъци, „зелени” отпадъци, съдържащи азот (N) и „кафяви” отпадъци, съдържащи въглерод (C). Зелените са тези, които са свежи и влажни, а кафявите са сухи и съдържат повече въглерод. „зелени”-богати на азот (N) „кафяви” – богати на въглерод (C). За да се получи качествен компост е необходимо „зелените” и „кафявите” отпадъци да се смесят в съотношение C:N = 30:1.

Процесът на компостиране е аеробно разлагане на органични материали от микроорганизми при контролирани условия, в почвоподобно вещество, наречено компост. По време на компостирането, микроорганизми като бактерии и гъбички разлагат сложните органични съединения в по-прости вещества и произвеждат въглероден диоксид, вода, минерали и стабилизирани органични вещества (компост). При процеса се отделя топлина, която унищожава патогените (болестотворните организми) и семената на плевелите.

Най-важните условия, обуславящи протичането на компостирането, включват:

- Органични материали, смесени да предоставят хранителни вещества, които поддържат активността и растежа на микробите, включително балансираното снабдяване с въглерод и азот (съотношение C:N);
- Да се осигури достатъчно кислород за аеробните организми;
- Нива на влагата, които поддържат биологичната активност, без това да пречи на аерацията;
- Температурите необходими за микроорганизмите, които растат най-добре в топла среда;

7. Механо-биологично третиране

Механо-биологичното третиране е процес, при който смесените битови отпадъци преминават през различни процеси на третиране. Първоначално потока отпадък минава през сепарация, т.е. отделяне на опасни и едрогабаритни отпадъци, след това минава на механично третиране с цел получаване на енергия и накрая биологично третиране с цел получаване на компост.

В Националния план за управление на отпадъците механо-биологичното третиране не е включено като опция за финансиране от държавния бюджет и/или от оперативните програми, като се разчита предимно на публично-частното партньорство.

8. Алтернативи за третиране на отпадъците

Законът за управление на отпадъците вменява изисквания на местните власти за предприемане на действия за изграждане на нови съоръжения за третиране на отпадъците най-малко три години

преди изчерпване на капацитета на депото, като Община Сапарева баня няма конкретни ангажименти за това.

Съществуват няколко варианта за третиране на битовите отпадъци в страната.

Първият е най-разпространеният в страната - *депониране*. Чрез депонирането отпадъците се обезвреждат, чрез натрупване върху определена площ и периодично се запръстват със земни маси. Слабите страни на депонирането са, че при него няма възможност за възстановяване на ресурси, при разлагането на отпадъците се отделя парниковия газ метан, който е много по-силен от въглеродния диоксид, крият сериозен риск от замърсяване на почвите и водите, ако не са правилно изградени и поддържани и при този метод отпадъците не се унищожават напълно, а изискват и по-нататъшни мерки за контрол.

За предотвратяване на неблагоприятните въздействия от дейността по депонирането на отпадъците в националното и европейското законодателство са наложени изисквания за търсене на други средства и методи за обезвреждане на отпадъците.

Втори вариант е *механо-биологичното третиране /МБТ/*. Този метод на третиране на отпадъците е комбинация от няколко вида дейности, а именно:

- сепариране на отпадъците с цел отделяне на опасни и габаритни компоненти;
- механично третиране на отпадъците с цел производство на твърди горива, получени от отпадъци (RDF);
- биологично третиране на отпадъците, с цел стабилизирането им и получаване на компост;

Трети вариант за третиране на отпадъците са *термичните методи, при които има възможност за оползотворяване на получената енергия*.

Прилаганите терм. методи са:

- ▶ Инсинериране;
- ▶ Пиролиза и газификация;
- ▶ Комбинирани термични процеси;
- ▶ Плазмени методи;

Съществуват различни инсталации и технологии за термично третиране на отпадъците, като най-общо при тях постъпващият отпадък се изгаря при контролирани условия, вследствие на което се получава биогаз, подходящ в зависимост от технологията за отопление, за твърдо и течено гориво и др.

9. Други методи за обезвреждане/ оползотворяване

На този етап други методи на третиране на отпадъците в Република България не са известни освен по - горе изброените.

Община Сапарева баня не предвижда внедряване на други технологии, тъй като първо е необходимо да доразвие съществуващите и планираните методи и технологии.

10. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Предвижданията на законодателството по отношение на строителните отпадъци е ново и цели третиране на строителните отпадъци за тяхното повторно използване. Както за битовите отпадъци така и тук са поставени национални цели за рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци, както и за влагането в строителството на рециклирани такива.

За изпълнение на целите и изискванията е необходимо да бъде изградена нужната инфраструктура за това. На територията на Община Сапарева баня липсва такава, но са предприети своевременни мерки за осигуряването ѝ.

Проблемът пред Общината е в големите финансови ресурси, които са необходими за изграждането ѝ. На този етап е взето решение от администрацията същата да бъде отдадена на концесионер, който ще я изгради и експлоатира. При липса на желаещи кандидати, Общината ще търси варианти за поетапното осигуряване на средствата за изграждането ѝ.

11. Инфраструктура за третиране на утайките от ГПСОВ

На територията на Община Сапарева баня няма функциониращ ПСОВ.

В процес на проектиране и строителство е Пречиствателна станция за отпадъчни води – гр. Сапарева баня, оразмерена на вход за 9 000 е. ж., която ще обслужва освен гр.Сапарева баня и населените места с. Сапарево и к.к. Паничище. Теренът за ПСОВ - гр. Сапарева баня е преотреден. До терена са изградени всички необходими външни колектори, финансирани от ПУДООС към МОСВ. Община Сапарева баня разполага с прединвестиционно проучване, идеен проект за ПСОВ и технически проекти за всички неизградени до момента канализационни профили, включващи се към тази станция.

Все още няма разработена програма за управление на утайки от ПСОВ, но се предвижда създаването на такава.

Основни изводи и препоръки Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

- ☞ Общината е организидала разделното събиране на по-големите потоци отпадъци на територията си. Организидала е самостоятелно и/или чрез сътрудничество с организации по

оползотворяване различни системи за събиране на отпадъците. Също така съумява да внедрява новите изисквания на законодателството към своите дейности.

- ⇒ Все още обаче липсват инфраструктури на територията за третиране на растителни и биоразградими отпадъци, строителни отпадъци. Въпреки предприетите мерки е необходимо същите да бъдат изградени – чрез собствени средства, чрез привличане на частни инвестиции, чрез участие в различни програми за безвъзмездно финансиране и др.
- ⇒ Необходимо е внедряване на система за разделно събиране на растителните и биоразградимите отпадъци на територията на Общината. Препоръчително е тя да става плавно и с активни информационни кампании с цел подготовка на населението с нея.
- ⇒ Необходимо е предприемане на действия по третирането на строителните отпадъци.
- ⇒ Трябва да се вземе решение за изграждането на площадка за временно съхранение на строителни отпадъци.
- ⇒ Необходимо е разработването на програма за управление на утайки от ПСОВ.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

8.4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ

1. Функции за управление на отпадъците

Кмета на Общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ и Общинската Наредба по чл.22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Съобразно цитираните по-горе нормативни документи кметът на Общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата си, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Извършването на гореописаните дейности се осъществява, чрез длъжностни лица, на които кмета е възложил изпълнението на дейностите.

Местните органи, имащи отношение към управлението на отпадъците, са местните органи на изпълнителната власт – кмет на община, кметове на населени места, общинска администрация и Общински съвет – гр. Сапарева баня.

Общинският съвет е орган на местното самоуправление. Той определя политиката за изграждане и развитие на общината. В неговата компетентност е и решаването на въпросите, свързани с политиката при третирането на битовите отпадъци, опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Орган на изпълнителната власт е Кметът на общината и кметовете на населените места. Кметът ръководи и контролира цялата изпълнителна дейност на общинската администрация, насочва и координира дейностите на специализираните изпълнителни органи.

Кметовете на населените места организират провеждането на благоустройствени и комунални мероприятия.

Към общинският съвет гр. Сапарева баня е сформирана и работи Постоянна комисия по ТСУ, селско и горско стопанство и околна среда.

Кметът на общината, съвместно с другите кметове на общините от регионалното сдружение, предприема действия по възлагане и извършване на предпроектни проучвания за изграждане на ново съоръжение за третиране на отпадъци най-малко три години преди изчерпване на обема на депото за битови и/или строителни отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ. Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките заложили в общинските програми трябва да се постигне при

оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с обществеността, засегнатата индустрия, организациите по оползотворяване, РИОСВ и др. и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание, като специално внимание се обръща на подрастващите.

Предвиждат се следните мерки:

- предоставяне на информация за текущото състояние на околната среда на населението чрез съобщения в интернет страницата на общината, обяви на информационните табла в сградите на общината и кметствата, изяви в медиите и др.;

- привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците;

- повишаване на общественото съзнание с цел да се постигне промяна в поведението на населението чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците чрез провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място. Специално внимание следва да бъде отделено на работата с децата в предучилищна възраст и учениците от началния курс.

- редовно провеждане на анкети сред населението за получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

На интернет – страницата на Община Сапарева баня предстои да се допълни с данни за:

1. Лицата, с които са сключени договори/на които е възложено да извършват дейности по събирането на битовите отпадъци, почистване на териториите, предназначени за обществено ползване и транспортирането им за последващо третиране и окончателно обезвреждане. Данните включват: адрес, лице за контакт, телефон/факс/e-mail, на които могат да се подават сигнали, мнения и предложения, както и информация за схемата на разположение на контейнерите за всеки обслужван район/ населено място на Общината и за честота на събирането и транспортирането на битови отпадъци;

2. Лицата, с които са сключени договори за разделно събиране на отпадъци от опаковки и разделно събрани отпадъци от домакинствата. Данните включват: Адрес, лице за контакт, телефон/факс/e-mail, на които могат да се подават сигнали, мнения, предложения и др.;

3. Лицата, на които е възложено събиране и транспортиране на строителни отпадъци от домакинствата, както и информация и телефони за подаване на Заявки от граждани за извозване на отпадъците – до 1 куб.м.

4. Местата за обезвреждане на битови и строителни отпадъци – договори.

5. Местата, на които са разположени кошчета за събиране на негодни за употреба батерии.

Ежегодно Общински съвет приема и актуализира Наредбите, имащи отношение към чистотата на населените места, към организационната структура, касаещи начина и реда на третиране на отпадъците. Наредбите на територията на Община Сапарева баня, които касаят дейностите по отпадъците са следните:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Сапарева баня
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Сапарева баня

През последните години са разработвани различни планове, програми, проекти, имащи връзка с управлението на отпадъците, а именно:

- Програма за управление на дейностите по отпадъците в Община Сапарева баня за периода 2009 – 2013 година.
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Сапарева баня по чл.22 от ЗУО

През този програмен период на Община Сапарева баня ѝ предстои изготвяне на Методика за изготвяне на план - сметка за формиране на „Такса битови отпадъци”, както и изготвяне на Планове или програми за управление на растителни и биоразградими отпадъци във връзка с изграждането на площадка за компостиране на биоразградими отпадъци и др.

2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

За да се установи състоянието на човешките ресурси в Общината е необходимо първо да се проследи структурата и йерархията на подчинение в администрацията. Това е необходимо за да се установи на кого са подчинени експертите, на които са възложени функции за управление на отпадъците, кой може да осъществява контрол върху тях и кой може да разпорежда определените задачи за изпълнение. Най-общо структурата в Община Сапарева баня изглежда така:

- ▶ Кмет, Зам.кметове , Секретар
- ▶ Директори на дирекции, Началник отдели, Експерти

Основни изводи и препоръки:

Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние на институционалния капацитет могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

Въз основа на направените по-горе констатации, може да се обобщи, че Община Сапарева баня е разпределила равномерно функциите на човешкия ресурс и той е достатъчен за осъществяване на дейността по управлението на отпадъците, като се изисква увеличаването на заетите щатни длъжности.

Препоръки, които могат да бъдат дадени са:

- ☞ Назначаване на още един контролър по чистотата;
- ☞ Организиране на периодични обучения на експерта по екология за повишаване на професионалната им квалификация;

Основни изводи и препоръки

Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние на институционалния капацитет могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

Въз основа на направените по-горе констатации, може да се обобщи, че Община Сапарева баня е разпределила равномерно функциите на човешкия ресурс и той е достатъчен за осъществяване на дейността по управлението на отпадъците, като се изисква увеличаването на заетите щатни длъжности.

Препоръки, които могат да бъдат дадени са:

- ☞ Назначаване на още един контролър по чистотата;
- ☞ Организиране на периодични обучения на експерта по екология и контролора за повишаване на професионалната им квалификация;
- ☞ Разпределение на автомобилите, ползвани от администрацията, така че да се използват рационално и ефективно за изпълняване на контролните функции на експерта и контролора.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

8.5. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

1. Мерки за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

От 2005 година Община Сапарева баня е въвела организирано сметосъбиране във всички населени места на територията си, като всички нерегламентирани сметища са закрити през 2009 година.

Ежегодно Общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива.

В по-голямата част от населените места замърсяване липсва, но има и такива, в които се образуват нови локални замърсявания. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им.

Ежегодно в план-сметките за сметосъбиране и сметоизвозване, Община Сапарева баня заделя средства за почистване на образувани замърсявания.

Със заповед на Кмета на община Сапарева баня, са определени отговорните лица от общинска администрация за управление на отпадъците и предотвратяване на нерегламентирани замърсявания и подобряване чистотата в населените места.

Инициативи на Община Сапарева баня, свързани с предотвратяване образуването на замърсявания са различни разяснителни кампании, съвместно с организацията, обслужваща системата за разделно събиране на отпадъците, различни мероприятия с училищата и градините в седмицата, предхождаща Деня на земята, активното участие на общинска администрация, граждани, фирми и различни организации в кампанията „Да изчистим България за един ден”.

Едновременно с това се ангажира и с популяризирането на кампанията сред населението, за което също се осигуряват чували, ръкавици и извозване на събраните отпадъци.

Мерките за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания, които Общината може да предприеме касаят:

- ✓ Идентифициране и описване на всички ключови места, където е възможно образуването на локални замърсявания;
- ✓ Увеличаване броя на контейнерите;
- ✓ Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;

- ✓ Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;
- ✓ Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;
- ✓ Поставяне на предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;
- ✓ Ежегодно актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране;
- ✓ Уведомяване на населението за начина и местата за изхвърляне на различните видове отпадъци;

2. Закриване и рекултивация на площадки, терени и/или депа

2.1. Депониране на неопасни отпадъци

Общината третира образуваните битови отпадъци на Общинско депо, намиращо се в местността «Люти дол» в имот с №000232 по КВС на гр. Сапарева баня /№65365.26.123 по Кадастралната карта на гр. Сапарева баня/. Депото е разположено е на площ от 13.454 дка.

Съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци собственикът на депото, т.е. Общината има задължение за извършване на мониторинг на депата до 30 години след тяхното им закриване.

За целта са предвидени и дейности за извършването на мониторинг през този период.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

В заключение може да се каже, че Община Сапарева баня е предприела всички мерки за недопускане увреждането и замърсяването на околната среда от стари, замърсени в миналото площадки или от предстоящи на закриване такива. Дейността по рекултивирането на нарушенияте терени е извършена въз основа на изготвен и одобрен проект, съдържащ всички изисквания на екологичното законодателство, което допринася за недопускане на вредно въздействие от дейността върху конкретните райони.

Препоръките към Общината са да се спазват всички предвиждани изисквания и технологии в изготвените проекти и поддържане на постоянен контрол и мониторинг върху рекултивираните депа.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

8.6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ

1. Схеми за управление на отпадъците

Основните схеми, залегнали, както в българското, така и в европейското законодателство при управление на отпадъците са „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща”.

В Българското законодателство прилагането на принципа „отговорност на производителя” е в компетенциите на националното законодателство. Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област, като тяхната роля е да съдействат за постигането на задълженията им. На местно ниво могат да се извършва контрол за спазване разпоредбите на Общинските наредби за управление на отпадъците и оказване на административна помощ за спазване на законодателството.

Чрез принципа „отговорност на производителя” се цели производителите на продукти след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци да носят отговорност и за тяхното последващо събиране и рециклиране. Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране / рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване. Общините от своя страна сключват договори за сътрудничество с организациите по оползотворяване и подпомагане на дейността им за организирано събиране на тези отпадъци от домакинствата. На територията на Община Сапарева баня са сключени следните договори за подпомагане на дейността на организациите и на производителите:

- ❖ Договор за сътрудничество с „Екопак България” АД с предмет на дейност организиране на територията на общината система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, сортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки, образувани от домакинствата, административните, социалните и обществени сгради, училищата, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм.
- ❖ Пункт за изкупуване на масово разпространени отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло. Договор за сътрудничество с „Екопак България” АД;
- ❖ Общината няма сключен договор за разделно събиране, временно съхранение и транспортиране на излезли от употреба луминисцентни лампи, съдържащи живак, негодни за употреба батерии и акумулатори.

- ❖ Общината няма сключен договор за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а Общината е отговорна за съдействие при организирането на дейностите на територията ѝ. Чрез договорите е обхванато повече от половината население в Общината.

Прилагането на принципа „замърсителя плаща” се обоснова на това, че всеки причинител на отпадъци възстановява разходите за тяхното събиране и третиране. В общините този принцип се постига, чрез „такса битови отпадъци”. Всички разходи по събирането, транспортирането, третиране/обезвреждане на отпадъците се заплаща от причинителите т.е. гражданите и фирмите, ползващи организираната система. В тази връзка е необходимо преразглеждане на начина на образуване на таксата, като тя трябва да отговаря възможно най-реално на образуваните отпадъците.

На този етап единствения разпространен метод на за образуване на таксата в страната е начисляване на база данъчна оценка на имотите. Този метод е неефективен и чрез него не може да се установи точното количество на генерираният отпадък от домакинствата.

Същевременно с това ТБО трябва да покрива всички разходи за:

- Събиране и транспортиране на отпадъците;
- Третиране/обезвреждане;
- Метене, миене, почистване на улици и тротоарни площи;
- Почистване на паркове и градини от отпадъци;
- Поддържане и мониторинг на депа за отпадъци;
- Закупуване на нови контейнери за съхранение на отпадъците;
- Осигуряване на средства за изграждане на нови съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци;
- Ремонт и дезинфекция на контейнерите за отпадъци.

В проекта на Методиката за изготвяне на план-сметка с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на таксата за битови отпадъци по Закона за местни данъци и такси се предлагат няколко варианта за определянето ѝ.

Идеята на проекта на методиката е максимално отчитане на реалното количество генерирани отпадъци от всеки ползвател. Мерките, които следва да се предприемат от Общината са изготвяне на оценка на приложимостта на всеки един метод, като се взема предвид големината на населено място, броя на жителите, приложимостта на конкретния метод към организираната система за сметосъбиране в Общината и др.

2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

2.1. Приходи

Съгласно чл. 57 от ЗУО разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите за местно самоуправление и местната администрация се предвиждат по бюджета на Общината.

На основание чл. 66 от ЗМДТ, таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- ✓ осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- ✓ събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- ✓ проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- ✓ почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места.

Цялото финансово обезпечение на гореописаните дейности се осигурява изцяло от „Такса битови отпадъци” /ТБО/. Събирането на ТБО е определено въз основа на данъчната оценка на жилищните имоти. За имоти, намиращи се извън районите, в които Общината е организираща събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване.

Таксата се определя в годишен размер въз основа на данъчната оценка на имота за всяко населено място, с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка. Заплащането се извършва на две равни вноски в следните срокове: от 1 март до 30 юни и до 30 октомври на годината, за която е дължима таксата.

Приходите, постъпващи в общинската администрация от ТБО се водят в отделна партида и се разходват само за покриване на разходи за поддръжка, експлоатация, охрана, модернизация, разширяване, пропагандиране и информиране на дейностите по третиране на битовите отпадъци.

Таблица № 24 Приходи от такса битови отпадъци по групи задължени лица

	2012	2013	2014	2015	2016
Приходи от такса битови отпадъци - общо (хил.лв.)	453 422	582 465	542 470	682 534	533 123
В Т.Ч.:					

от домакинства	127 200	171 400	167 170	156 126	175 220
от юридически лица	326 222	411 065	375 300	526 408	357 903

По статистически данни, направени след провеждане на проучвания в Общините през годините, общите приходи от данъци и такси за цялата страна постепенно се увеличават:

Увеличението на приходите е плавно и постепенно, съобразно променящата се нормативна уредба и произтичащите от нея нови задължения на местните администрации, свързани с управлението на отпадъците.

Приходите събрани от такса битови отпадъци са недостатъчни. Необходимо е увеличаване на таксата, с което да се покрият всички разходи за добро и качествено изпълнение на дейностите по събиране и третиране на образуваните отпадъци в Община Сапарева баня.

2.2. Разходи

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците се увеличават значително през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им.

Тенденцията е в близките 5-6 години разходите рязко да се увеличат, вследствие стремежа на Общините за въвеждане на нови инсталации и/или съоръжения за третиране на отпадъците, чието финансиране не е осигурено от държавата, а след изграждането на същите, разходите значително ще намалее

Предвидени разходи по план-сметка за дейностите по третирането на отпадъците в лв. с ДДС

Таблица № 25 Разходи за управление на отпадъците по години

	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015.	2016г.
Общо разходи за управление на отпадъците на общината (лв.)	450 635	471 125	463 075	423 451	675 281	475 362
Общо бюджетни разходи на общината (лв.)	4 643 723	3 400 625	4 089 345	5 390 824	4 178 326	5 785 230

Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които Общините заплащат по реда на ЗУО.

Съгласно чл.60 Общините превеждат на съответната РИОСВ, отчисления на тон депониран отпадък на депо в размер определен по формула, съгласно приложение № 1 от Наредба № 7 от

19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци . Натрупаната сума от Общините се изразходва за дейности, свързани със следексплоатационните разходи на депата.

По чл.64 от ЗУО отчисленията са ясно определени по години, като всяка година нарастват и отново са на тон депониран отпадък. Тези средства се изразходват за изграждане на нови съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци, с изключение на депа.

Предвид все по нарастващите разходи и недостига на достатъчно приходи за покриване на дейността по управление на отпадъците е необходимо предприемане на мерки от местната администрация за увеличаване на ТБО, чрез смяната на механизма за определянето му.

Основни изводи и препоръки

Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние могат да бъдат направени следните *изводи и препоръки*:

Дейностите подпомагани от Общината на принципа „отговорност на производителя” не са обхванати изцяло, т.е. обхващат само някои видове отпадъци. Това води до непълното събиране на всички образувани от домакинствата масово разпространени отпадъци. Необходимо е Общината да търси съдействие за организиране на още дейности по подпомагане на организациите, чрез сключване на договори за обхващане и на други видове отпадъци.

Принципът „замърсителя плаща” е недобре организиран, тъй като дейностите по събиране на дължимите суми за управление на отпадъците се изчисляват на база данъчна оценка на имотите. Това не дава ясна представа за количествата на генерираните отпадъци от отделните домакинства. Необходимо е разработване на нова методика за определяне на такса „Битови отпадъци”, която да даде максимално точно определянето ѝ на база генериран отпадък от всяко домакинство.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

8.7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Стратегически подход в информационно- разяснителната политика на Общината

Анализа цели да установи дали Общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. От направените проучвания се установи, че Общината прилага различни мерки ежегодно за разяснителни кампании сред населението, но те не са конкретно насочени. В Общината липсват стратегически документи, в които да са указани или включени мерки за водене на информационно – разяснителна политика.

Стратегическия подход към тези кампании е важна крачка на Общината, чрез която се цели достигането на максимално повече информация до гражданите и бизнеса. Разяснителната политика ще доведе до спазване на определените изисквания на Общината относно управлението на отпадъците, чрез което ще се улесни достигането на поставените цели за развитие в тази област.

Необходимо е да се обоснове единен подход за разяснителна политика в Общината. Интернет сайта на Общината е основния обмен на информация при провеждане на различни кампании. Следва да се разшири обмена на информация, така, че същият да е по-достъпен и удобен за гражданите и фирмите.

По този повод могат да се създадат и поддържат различни интернет платформи за обмен на опит и информация. Също така е необходимо привличането и на местните медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

Общината е наложила през годините няколко кампании сред населението, които целят привличането на интереса им към дейностите по управлението на отпадъците. Такива кампании са различни дейности и мероприятия през седмицата, предхождаща Деня на земята. Организират се различни дейности, като основната насоченост на кампанията е към подрастващите. За населението се предвиждат различни мероприятия по пролетно почистване, засаждане на дръвчета, организира се конкурс за най-добро поддържано междублоково пространство и др.

Кампанията се провежда от много години в Общината и се е наложила с годините, като традиционно мероприятие на населението.

За шеста поредна година се организира кампания „Да изчистим България за един ден“. Кампанията привлича много граждани и фирми и се е наложила като много ефикасна и образователна. Ежегодно в нея се включват много граждани, различни институции, училища, градини и др., като от Общината се осигуряват безплатни ръкавици и чували за всички включили се в кампанията.

От години се провежда кампания сред кметовете и кметските наместници по населените места за поддържане чистотата им.

Ежегодно се провеждат разяснителни кампании с организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак България“ АД. Организирант се различна мероприятия за проследяване пътя на отпадъка от контейнерите за разделно събиране на отпадъците до неговото предаване за рециклиране, разпространяват се сред населението различни брошури с описание на системата за разделно събиране, както и за нейното най-ефикасно използване.

Мерките и кампаниите, които Общината е въвела и наложила през годините са ефикасни, но въпреки това по-голямата част от тях не достигат в достатъчно широк аспект до населението. Необходимо е да бъдат организирани още различни кампании за привличане на населението към дейността.

Също така предвид законодателните промени в областта на отпадъците е необходимо да се запознае населението с тях, с новите изисквания за третиране и управление на отпадъците, наложената йерархия, както и с проблемите пред Общината за достигането им и претърпените вреди и пропуснати ползи при неспазване на изискванията

Необходимо е да се организира запознаване на населението и фирмите със всеки един етап от йерархията за управление на отпадъците, както и необходимите начини и действия за достигането.

Провеждането на информационни и разяснителни дейности трябва да се насочат основно към:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и
- транспортване на отпадъци
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

За да се организират правилно тези дейности ежегодно Общината да изготвя график и обобщени предложения за извършването на конкретните кампании, както и да се определи необходимият ресурс за това. Общината да изготви и брошури, дипляни и др., чрез които по-лесно ще бъде разбрано посланието за добро управление на отпадъците.

3. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Както е описано в точка 1 към настоящия анализ основното предоставяне на информация в Община Сапарева баня е, чрез интернет сайта си, в който има създадена специално за целта секция. В нея предстои да се публикува възможно най-пълнен обем информация за различните дейности по управлението на отпадъците.

Информация за управление на отпадъците в Общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване, както и при необходимост в местните вестници.

Основни изводи и препоръки

Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

Според отразените по-горе мерки, Общината разполага и публикува на сайта си значителна информация, относно управлението на отпадъците. Това обаче не е напълно достатъчно, тъй като по-възрастното население няма достъп до компютър и/или интернет и това доста ограничава техните възможности да се запознаят с дейността. Именно поради това е препоръчително да се приложи друг подход освен този, чрез който по-голяма част от населението да има достъп до информацията и, чрез който да се привлече тяхното активно участие.

Достигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на Общината за достигането на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

8.8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Основната информация за отпадъците в Общината се осигурява от фирмите, с които са сключени договори за извършване на услуги по управление и третиране на отпадъците, както следва:

☞ Информация от ЕТ "КМ04-Михаил Павлов", което извършва сметосъбиране и сметоизвозване и депониране на битови отпадъци, съгласно проведена обществена поръчка за услуга с предмет: "Управление на битовото сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Сапарева баня" от 16.05.2005 г., за 10 годишен период от време

Информацията съдържа:

- Възложени и почистени улици, площади, алеи – ръчно;
- Количества на събрани, извозени и предадени за третиране битови отпадъци от системата за организирано събиране на смесени битови отпадъци на територията на Общината;
- Количества на депонирани отпадъци на Общинско депо за неопасни отпадъци;
- Брой възложени и почистени образувани нерегламентирани замърсявания на територията на Общината;
- Количество на извозени отпадъци образувани от почистването на улиците, тротоарите и другите площи за обществено ползване;
- Ремонт, подмяна и брак на съдовете за събиране на отпадъците;
- Ежегодна справка на разположението и количеството на съдовете за събиране на отпадъците;
- Справки на количествата на приетите за депониране производствени отпадъци на Регионалното депо, съгласно сключените договори с фирмите, чиято собственост са те;
- Ежегодни справки за предоставените услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, съгласуване на графици за извършване на услугите и др.

☞ Информация от „Екопак България“ АД относно сключеният договор за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в Община Сапарева баня.

Информацията съдържа:

- Количество на събрани отпадъци от двуцветната система за разделно събиране на отпадъците;

- Информация относно извлечените оползотворими и рециклируеми отпадъци от системата за разделно събиране, както и за количествата на предадените за рециклиране или оползотворяване отпадъци;
- Ежегодно съгласуване на местата на разположение на контейнерите от двуцветната система;
- Ежегодна предложения за оптимизация на системата, чрез включване на нови допълнителни контейнери към системата;
- Ежегодно провеждане на съвместни кампании за запознаване на населението със системата, чрез брошури, дипляни и др.

Основни изводи и препоръки

Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

Събираната информация в Общината Сапарева баня относно на сключените договори с изпълнители за извършване на дейности по управление на отпадъците е достатъчна, пълна и надеждна. Въз основа на предоставените данни могат да се подготвят различни справки, отчети, програми, стратегии и др. Основния проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на Общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци т.н. „вторични суровини”, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху дейностите на Общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество на образуваните отпадъци. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно определени и включват всички отпадъци образувани на територията на Общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

Необходимо е в Общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

2. ПРОГНОЗИ

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от съществено значение за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Прогнозата за изменението на количествата и състава на отпадъците е в пряка зависимост от промените в броя и възрастовия състав на населението, неговия икономически и социален статус. Динамиката на населението в Община Сапарева баня през последните години показва трайна тенденция на намаление.

За изготвяне на прогнозите за количествата на образуваните отпадъци и постигане на целите до края на програмния период на настоящата програма е необходимо да се проследи текущото състояние на отпадъците, да се определи прогнозния брой на населението за периода до 2020 г., както и нормата на натрупване.

Населението на община Сапарева баня по данни на НСИ към 31.12.2015г. е 7 024 души, което представлява 5,57 % от населението в област Кюстендил.

Населението на България до 2035 г. ще намалее с един милион души. Такава прогноза за развитието на демографската ситуация в страната правят специалисти от Националния статистически институт на страната. Според прогнозата, броят на нетрудоспособното население ще се увеличи до 25%, а сега този показател е 17%. Демографският проблем най-общо се изразява в сравнително ниска раждаемост, която не е достатъчна да осигури възпроизводството на населението. В същото време, напредъкът в здравеопазването води до рязко нарастване на очакваната продължителност на живота. Резултатът от тези процеси е двоен – от една страна, общата численост на населението намалява, а от друга страна неговата структура се променя, като делът на възрастните хора се увеличава за сметка на младите хора и хората в работна възраст.

Националният Статистически Институт дава следната прогноза относно прираста на населението на Община сапарева баня:

Таблица № 26 Прогноза на населението в Община Сапарева баня до 2020г.

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Община						
Сапарева баня	7 024	6 889	6 781	6 802	6 798	6 347

Източник: НСИ, ОПР Сапарева баня

Съгласно представените данни за периода от 2015г.-2020г., може да се направи извода, че прогнозата е за намаляване броя на населението в общината, като до 2020г. ще намалее около 677 души.

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България, за населени места между 3-25 хил. жители е 295.5 кг/ж/г.

Таблица № 27 Генерирани отпадъци по години и норма на натрупване

Години	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Депонирани битови отпадъци, тона	3 808,15	2 642,00	2 072,53	1 974,57	1 915,05	1 668,80
Население бр. жители	7 449	7 340	7 216	7 118	7 024	6 889
Норма на натрупване кг/жит.год	511	360	287	277	273	242

Таблица № 28 Норма на натрупване на отпадъците в България

Групи населени места	Над 150 хил.	50-100 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	Под 3 хил.
Норма на натрупване кг/жит.год	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Източник: МОСВ, НПУО 2014-2020г

Нормата на натрупване за периода 2016-2020 г. е прогнозирана въз основа на информация и допускания:

- ✓ Данни за населението на Община Сапарева баня.
- ✓ Данни за образувани битови отпадъци в Община Сапарева баня, съгласно докладваните от общината количества.
- ✓ Норми на натрупване изготвения морфологичния анализ за състава и количеството на битовите отпадъци в Община Сапарева баня през 2016 г.

Взето е предвид, че нормата на натрупване на отпадъци, като функция на икономическото развитие, нараства през годините на прогнозата, като се прекъсва тенденцията на намаляване на отпадъците вследствие на икономическата криза. Отчетено е и намаляване ръста на нарастване на нормата на натрупване вследствие на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

Определена е средна норма на натрупване на жител на Община Сапарева баня за 2015 г. от генерираните отпадъци от 273 кг/ж/год. Нормата на натрупване на отпадъците, като функция на

икономическото развитие, нараства през годините на прогнозата, при увеличение от 1% годишно. Това увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор и ще доведат до реално отчитане на всички образави количества отпадъци.

Таблица № 29 Прогнозиране на норма на натрупване на отпадъците в общината – депонирани

година	2017	2018	2019	2020
Норма на натрупване кг/жит.год – 1% увеличение	281	284	286	289

Таблица № 30 Прогнозиране на норма на натрупване на отпадъците в общината - генерирани

година	2017	2018	2019	2020
Норма на натрупване кг/жит.год – 1% увеличение	427	431	436	440

За основа на прогнозата на образуваните отпадъци е използвана информация за морфологията на събраните отпадъци, представена в таблица № 31. В таблицата е посочен усреднения състав на отпадъците, съгласно доклада от 2016 г.

Таблица № 31 Усреднен морфологичен състав на отпадъци

Морфологичен състав на отпадъците	средно год.%
Хранителни	7,87%
Хартия и картон	8,37%
Пластмаса	12,75%
Текстил	1,25%
Гума	0,21%
Кожа	0,18%
Градински	39,12%
Дървесни	8,01%
Съкло	5,68%
Метали	3,59%

Инертни- едри	12,90%
Опасни	0,07%
Общо	100.00%

Пресметнати са количеството отпадъци от общия поток смесени БО, които са депонирани на Общинско депо за неопасни отпадъци в местност «Люти дол» и нормата им на натрупване, като е взета за прогноза 2015 г. Те са посочени в табличен вид.

Прогнозата за генерираните количества отпадъци е съобразена и с целите, които поставя националното и европейското законодателство.

Таблица № 32 Прогноза за количеството **депонирани** отпадъци до 2020 г.

Години	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Генерирани битови отпадъци, тона	1 915	1 904	1 928,88	1 946,93	1 835,86
Население бр.жители	6 889	6 781	6 802	6 798	6 347
Норма на натрупване кг/жит.год	278	281	284	286	289

Таблица № 33 Прогноза за количеството **генерирани** отпадъци до 2020 г.

Години	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Генерирани битови отпадъци, тона	2 913	2 896	2 934	2 962	2 793
Население бр.жители	6 889	6 781	6 802	6 798	6 347
Норма на натрупване кг/жит.год	423	427	431	436	440

След като е уточнена прогнозата за населението и нормата на натрупване е необходимо да бъдат изчислени и количествата на различните потоци отпадъци, за определяне необходимостта от допълнителни мерки за третиране и др. За базови са взети данни от „Екопак България“ АД

Таблица № 34 Текущо състояние на системата за разделно събрани отпадъци

т/г.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Хартия	26,320	22,600	25,350	23,770	28,500	26,610	20,860	18,600	17,895
Пластмаса	21,680	21,280	20,180	19,720	21,340	21,940	16,070	21,500	16,246
Метал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Стъкло	21,060	22,520	17,650	20,800	23,180	31,090	14,530	28,000	17,715

Таблица № 35 Прогноза за количеството отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци

Общо количество отпадъци	Мярка	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Население	брой					
Хартия	т/г	18	21	24	28	32
Пластмаса	т/г	16	19	22	25	29
Стъкло	т/г	0	0	0	0	0
Метал	т/г	18	20	24	27	31
Общо количество рециклируеми	т/г	52	60	69	80	92

Според Националните Цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и чл.31, ал.2,т.2 от ЗУО, се изисква:

- ☒ до 31 декември 2013г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Р. България през 1995г.;
- ☒ до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Съгласно НПУО 2014-2020 г. предвид това, че целите за депониране са определени общо за страната, същите са преизчислени за жител към съответната година, както е показано по-долу.

Таблица № 36 Цели НПУО 2014-2020 г.

Година	Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци	Количества допустими за депониране битови биоразградими отпадъци	Население към съответната година	Допустими количества депонирани биоразградими отпадъци за жител
	% от количеството през 1995г.	тона	жители	кг/жит/год
1995		5 361,00	9 521	563,07
2015	50%	2 680,50	7 024	381,62
2020	35%	1 876,35	6 347	295,63

За да се направи точна прогноза на количествата отпадъци и достигането на Националните цели е необходимо да бъдат определени и количествата на хранителните и градински отпадъци, за които също има заложиени цели за достигане в законодателството. До сега не е правен анализ на количествата на хранителните и градински отпадъци в Общината, което допълнително усложнява направата на точна прогноза за тези отпадъци. Предстои да бъде разработен проект за площадката за компостиране. С оглед на това настоящата прогноза е направена на база тези данни и данните от морфологичния анализ на отпадъците в Общината.

През 2016 и прогнозно за 2017 и 2018 година, система за разделно събиране на биоотпадъци има само за хартия и картон. Индикативно през 2019 год. се предвижда създаването на система за разделно събиране на зелен отпадък и ще започне реалното изпълнение.

Общото количество на биоотпадъците е сбора на прогнозните количества разделно събрани биоотпадъци, хранителни и растителни отпадъци, разпределен съобразно морфологичния анализ на отпадъците.

Въз основа на направените прогнози е видно, че община Сапарева баня ще успее да изпълни целите с наличните ресурси и предвидената инфраструктура в програмата, както за увеличаване количествата на разделно събраните отпадъци, така и за биоотпадъците.

В следващата таблица са описани минималните количества биоразградими отпадъци, които следва да се оползотворят от Община Сапарева баня, за да се постигне целта по чл.31, ал.1, т.2 от ЗУО.

Биоразградими отпадъци през 2020 г. /тон/	
Биоразградими отпадъци през 1995 г. /тон/*	2 680,50
Целева стойност към 31.12.2020 г./тон/	1 324,43
Биоразградими отпадъци за отклоняване към 31.12.2020 г. /тон/	

*За община Сапарева баня са публикувани официални данни на НСИ за количество на образуваните през 1995 г. отпадъци

Постигане на целите съгласно чл. 31 ал.1 т.1, ЗУО	2014	2016 г.	2018 г.	2020 г.
Общо количество образуван битов отпадък: Смесен битов отпадък, разделно събран отпадък от опаковки и зелен/градински отпадък извън смесения битовия отпадък тон/година	1 974,57	1 668,80		
Цели за рециклиране на стъкло, метал, хартия и пластмаса	%	25%	40%	50%
Цели, които община Сапарева баня трябва да постигне съгласно чл. 31 ал.1 т.1		1 480,93	1 184,74	987,29

Постигнати цели съгласно чл. 31 ал.1 т.2, ЗУО		1995	2020г.
Цели за рециклиране на биоотпадъци	%		35%
Общо количество генериран битов отпадък образувана на територията на Община Сапарева баня през 1995 г.	тон/год.	7 568,18	
Общо количество биоотпадъци през 1995 год.	тон/год.	3 784,09	
Цели, които община Сапарева баня трябва да постигне съгласно чл. 31 ал.1 т.2			1 324,43

За строителните отпадъци и други специфични потоци – отпадъци от ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ, масла и нефтопродукти и др. опасни не е извършена прогноза, тъй като не се водят на отчет в община Сапарева баня.

От направените прогнози на количествата отпадъци, които се очаква да се образуват и събират в Община Сапарева баня до края на програмния период, могат да се направят изводи, че предвидените мерки, дейности, както и необходимата инфраструктура ще бъдат достатъчни за изпълнение на целите на българското законодателство.

Основния проблем при точното прогнозиране на отпадъците е липсата на каквато и да е информация в Общината, относно количествата на събраните отпадъци от частните лица, които разполагат с площадки за събирането им. Тези количества неминуемо оказват влияние върху количествата на отпадъците на Общината и постигането на целите. Въпреки това въз основа на прогнозите на наличната информация и данни, постигането на целите в дългосрочен период е достижимо и при изпълнение на посочените мерки в програмата е изпълнимо. Друг фактор,

който оказва негативно влияние при точното прогнозиране е морфологичният анализ на отпадъците на Община Сапарева баня. Същият е разработен през 2016 г. и е направена за четирите сезона – есен, зима, пролет и лято. В прогнозите са взети предвид данните от него, тъй като морфологичният анализ е в основата на всички бъдещи прогнози за отпадъците.